THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

Eighty-seventh day of the First Session of the Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, the 20th March 1968.

The House met at Half-past Eight of the Clock

[Mr. Speaker in the Chair]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS.

PROCUREMENT POLICY OF GOVERNMENT

1676—

* 3213 Q.—Sarvasri S Vemayya (Sarvepalli), P. Subbaiah (Yerragondipalem), B. N. Reddy (Kollapur), C. V. K. Rao (Kakinada) and Dhanenkula Narasimham :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) the procurement policy to be followed by the State Government to procure paddy from ryots and millers during 1967-68 ;

(b) whether details of the same placed on the Table of the House ; and

(c) whether the mill-owners are allowed 25% of the production for the disposal to the local requirements ?

The Minister for Revenue and Civil Supplies (Sri V. B. Raju) :- (a) & (b) A statement on the policy of foodgrains procurement for 1967-68 (crop year) was made by Minister for Revenue and Civil Supplies on the floor of the Legislative Conncil on 30-9-1967. A copy of the same is placed on the Table of the House.

(c) After delivery 60 days production within a period of 15 weeks as per clause 3 of the Andhra Pradesh Rice Procurement (Levy) Restriction on Sale Order 1967, the miller can dispose of within the block freely without any price control after getting the stocks released by the Collector.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Vide Answer to clauses (a) and (b) of L. A. Q. No. 3213 (Starred) (* 1676)]

STATEMENT OF THE MINISTER FOR REVENUE AND CIVIL SUPPLIES ON THE FUTURE POLICY OF FOODGRAINS PROCUREMENT

The "Crop-year" commences from 1st November. New paddy starts coming into the market by that time. Government have been giving serious thought in the past few weeks to give shape to the future policy and programme for procurement of cereals from the incoming crop in the State much in advance of the market arrivals.

Government discussed with some members of the Legislature, representatives of the milling industry, Collectors of some of the districts and officials of the Food Corporation of India. The proposals contained in this policy statement are the result of detailed and lengthy deliberations with the various interests.

NATIONAL FOOD POLICY

Availability of sufficient quantity of foodgrains has been a crucial factor in our national economy for several years past. In the year 1966, the total quantity of imported foodgrains was of the order of 10.4 million tonnes though it may be less in the current year. This continued dependence on the imported foodgrains of such magnitude is fraught, in the long run, with grave dangers. There has been progressive erosion in the stock-pile of food even in the exporting countries of the world. There would thus be no alternative to the compulsion of pruning down imports of foodgrains. Emphasis has therefore to be laid on the need to make higher internal procurement of cereals which, in the current year, is just about 4 million tonnes while the imports would be over 9 million tonnes The creation of a National Buffer Stock of foodgrains which had eluded us in the past two years (when there was draught in some parts of the country) has now assumed importance in the light of the expected bumper crop. In view of the good monsoon, there is an expectation that the foodgrain yield in the country may touch the level of 90 million tonnes.

The Conference of the Chief Ministers held recently in New Delhi has recognised the need to build a buffer stock of two to three million tonnes of cereals. In order to achieve this object, it may be necessary to make an internal procurement by all States of a quantity of 7 to 8 million tonnes. The Union Food Minisser has therefore called for maximisation of procurement to enable the building up of the national buffer stock.

PERFORMANCE OF ANDHRA PRADESH IN 1966-67

In the past three years, Andhra Pradesh experimented with various modes of procurement. Several orders were Promulgated under the Essential Commodities Act to achieve the purpose. The State is a seperate zone: within the Pradesh, the 20 districts were grouped into 12 blocks for exercising movement control. There is in force a price control and also an order for declaration of stocks. The District Collectors are vested with powers to requisition stocks. There is one hundred per cent levy on the mills for delivery of rice

to the Government. A minimum support price is fixed for purchase of paddy from the producers, and there is also a maximum price. The price at which the millers have to deliver the stocks of rice to Govt. also is fixed. There are belt-area restrictions.

Movement of millets, though free within the State is not allowed to places outside the State without authorisation. There is price control on jawar and bajra. There is however no control either on movement or prices of pulses. This, in a nut-shell, represents the state of affairs in this Pradesh in regard to movement and prices of essential foodgrains.

Andhra Pradesh procured in first ten mouths of the the current year 5.89 lakhs tonnes of rice through mill levy and exported 3.73 lakh tonnes of rice toplaces outside the State. The exports to places outside the State were channelled through the Food Corporation of India. In the current year, no millets were proewed; but restition on their moment with the State were removed The co-operatives in the State enjoy monopoly for export of maize from the State and the Registrar of Co-operative Societies is the authority to issue permits for export of maize.

In order to meet the needs of the consumers in Andhra Pradesh Government of India made available 1,12,000 tonnes of wheat and 2,000 tonnes of milo in the first 10 months of the current crop year.

TARGET FOR PROCUREMENT IN 1967-68 :

Production of price in Andhra Pradesh during 1966-67 was estimated to have been of the order of 42 lakh tonnes and it is hoped that nearly 14 per cent of this production will have been procured before the end of the crop year. It is too early to venture an estimate of the production in the ensuing year but looking at the favourable seasonal conditions, it may not be unrealistic to assum that the yield in the ensuing year may be something more than of the current year. The State Government therefore feels that the taget for the procurement of rice may be fixed at the level of one million tonnes 3 lakh tonnes in the first crop (7 lakh tonnes in the first and second crop).

SALIENT FEATURES OF THE NEW POLICY

The future policy of procurement will have the three following broad guide-lines :-

(a) Open-market purchase of paddy by the Food Corporation of India with pre-emption rights ;

(b) a percentage levy on rice mills; and

(c) a graduated producer—levy on all big farmers above an exemption limit.

Within the frame-work of the above guide lines, the programme will be prepared to embody the following features :—

(1) The 20 distrtcts in the States will be re-grouped in six blocks as shown in the Appendix) ;

(2) Within each block, free market operations will prevail;

(3) A minimum support price to the producer will continue to be maintained all over the State ;

(4) The Collectors in the districts will fix the targets for each mill for delivery of price on the basis of milling capacity. The fulfil-

ment of the target shall be completed within a stipulated time after which the mills will be free to go in for open market transactions. Till then, the Collectors will have control over the production in the mills but they may allow certain percentage to be released by the mills for local consumption.

(5) The procurement price of rice taken from the mills will be fixed;

(6) The producer, after he delivers paddy under the levy order at procurement price, is free to market the rest of the grain in the open market within the block;

(7) The Food Corporation of India will secure and stock chemical fertilisers and distribute the same at fixed rates amongs the producers who deliver paddy under the levy order ;

(8) The Food Corporotion of India will locate paddy purchasing centres (where there are no regulated markets) which in any case may not be farther than 10 miles from the producers' places

(9) The Food Corporation of India also will purchase in the open market and stock other essential commodities and release them to the consumer market under instructions of the State Government;

(10) In order to manage the affairs of the Food Corporation of India and to implement the above programme within the State, a joint Board of Management will be constituted which would receive instructions from the State Government,

(11) Areas wherein statutory rationing is in force (viz. Hyderabad-Secunderabad cities and Visakhapatnam) will be cordoned-off,

(12) Government of India will be requested to permit the State Government to place same restrictions on the movement of pulses as in the case of cereals ;

(13) The powers of requisition will continue with the Collectors;

The State Government will be shortly announcing minimum support prices for the cereals, such minimum support price will also be the procurement price.

The implementation of this policy of procurement, it is hoped, will eliminate many of the evils which unfortunately have crept into the social fabric. By guaranteeing a minimum support price to the producer, by facilitating the food Corporation of India to purchase paddy in the open market, by allowing the small producer to market his grain without restrictions, by permitting the big producers to freely market their produce after they have fulfilled their obligations under the levy order and by giving the millers freedom to release their production to the open market after they have delivered their quota, it is further hoped that the interests of both the producer and the consumer are served.

APPENDIX

BLOCK 1

1. Visakhapatnam District.
2. Srikakalam District

BLOCK II

1. East Godavari District
2. West Godavari District
3. Krishna District

BLOCK III

1. Guntur District
2. Nellore District

BLOCK IV

1. Chittoor District
2. Cuddapah District
3. Anantapur District
4. Kurnool District

BLOCK V

1. Mahbubnagar District
2. Hyderabad District
3. Nalgonda District
4. Khammam District
5. Warangal District
6. Karimnagar District
7. Medak District
8. Adilabad District

BLOCK VI

1. Nizamabad Distric

1967–68 సంవత్సరానికి సంబంధించిన ఆహారధాన్యాల సేకరణ విధానముపై నేను 3-9-67 నాడు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలులో ప్రభుత్వ పక్షాన ఒక ప్రకటన చేసి వుంటిని. ఆ ప్రకటన ప్రతి ఈ సభలో వుంచబడింది.

సి :— ప్రతి మిల్లు కూడా 60 రోజుల ఉత్పత్తిని 105 రోజుల లోపల అంటే 15 వారాల లోపు ప్రభుత్వానికి మిల్ లెవీగా ఇవ్వవలసివుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :— వ్యాపారంగా మిల్లు ఆడేవారి నుండి తీసికోవడంలో ఆక్షేపణ వుండదు కాని మిల్లర్స్ దగ్గర హాల్లర్స్ వుంచుకొని ఒకటి రెండు మూటలు ఆడినా కూడా లెవీ తీసికోవడం భావ్యం అని ప్రభుత్వం భావిస్తున్నదా? వ్యాపారం చేయనివారికి ఫుడ్ గ్రెయిన్ లైసెన్స్ వుండదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వ్యాపారం చేయకుండా ఇతరుల ధాన్యాన్ని బియ్యంగా ఆడిస్తున్న కొంత మంది ఈ విషయంలో కోర్టుకు వెళ్లారు. లెవీ ఆర్డర్సు క్రింద కలెక్టరుకు సంపూర్ణమైన స్వేచ్ఛ వుంది. అది పూర్తిగా పరిశీలించి వ్యాపారం లేకుండా మిల్లింగ్ చేసే వారికి ఎగ్జెమ్షన్ పై నుండి ఆర్డర్ ఇవ్వకుండా వారికే ఆ స్వేచ్ఛ ఇవ్వబడింది. తరువాత, హాల్లర్స్ విషయంలో ఒక టన్ను లోపల రోజు బియ్యం వేస్తే ఆ హాల్లర్స్‌కు మినహాయింపు ఇవ్వబడింది. ఒక టన్ను కాని, టన్నుకు పైన కాని హాల్లర్స్ బియ్యం వేస్తే వాటి దగ్గర లెవీ తీసికోవాలని వుంది.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—న్యూ పాలసీలో శ్రీ ఐటమ్స్ గురించి :

1. Open-market purchase of paddy by the Food Corporation of India with pre-emption rights ?

2 a percentage levy on rice mills; and (iii) a graduated producer–levy on all big farmers above an exemption limit.

అని చెప్పారు. ఇది ప్రతిధపా మారుతూవచ్చింది. దీని ద్వారా ప్రభుత్వం ప్రజలను ఖూనీ చేస్తున్నది. దీనిని మంత్రిగారు పూర్తిగా ఎక్స్‌ప్లెయిన్ చేసారా ?

శ్రీ వి. బి రాజు :—గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు మూడు పద్ధతుల ద్వారా బియ్యం సేకరించబడుతున్నాయి. ప్రజలను ఖూనీ చేయడం కాదు. ఇదివరకు పర్సంటేజ్ బేసిస్ మీద తీసుకోబడుతున్న దానిని మినహాయించి ప్రొడక్షన్ బేసిస్ మీద 60 రోజుల ప్రొడక్షన్ అనే మార్పు చేయబడింది. ప్రొడ్యూసర్ లెవి 64–65 సంవత్సరంలో తీసివేశారు. ఇప్పుడు చేసే ఓపెన్ మార్కెట్ పర్చేజ్ దానిలో ప్రజల మీద అత్యాచారం లేదు.

శ్రీ కె. ప్రభాకరరావు (అమలాపురం) :—60 రోజుల కెపాసిటి కాల్క్యులేట్ చేయడానికి క్రైటీరియా వున్నదా ? దానిలో అన్యాయం జరుగుతుంటే చెకప్ చేయమని మిల్లు ఓనర్ అడిగితే కలెక్టరు చేయకుండా వుండటానికి అవకాశం వున్నదా ?

శ్రీ వి బి. రాజు :—మిల్లు యొక్క కెపాసిటి, హార్స్‌పవర్ కెపాసిటి వుంటుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య –ప్యాడి ప్రొక్యూర్‌మెంట్ పేర్ల ఆళ్లగడ్డ తాలూకాలో రైతాంగాన్ని హెరాస్ చేస్తున్నారు. రైతులకు నోటీసు ఇవ్వకుండా వసూలు చేస్తున్నారు. లిమిట్స్ ప్రకారం కాకుండా అదనంగా చేస్తున్నారు రైతులపై ఇటువంటి హెరాస్‌మెంట్ జరగకుండా ఉత్తర్వులు ఇస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఆళ్లగడ్డ ప్రత్యేక పరిస్థితి. గౌరవ సభ్యులు డిటైల్స్ ఇస్తే కనుక్కొంటాను.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వరరావు (సిరిసిల్ల) :—ఓపన్ మార్కెట్ పర్చేజ్, లెవి ఆన్ రైస్ మిల్స్, ప్రొడ్యూసర్ లెవి అని మూడు పద్ధతులు చెప్పారు. ఈ మూడు పద్ధతులు కూడా దాదాపు పూర్తిగా విఫలం అయిన విషయం ప్రభుత్వం గుర్తించిందా ?

శ్రీ వి. బి రాజు :—విఫలం కాలేదు. 3 లక్షల 46 వేల టన్నులు సేకరించబడిందని మనవిచేశాను.

శ్రీ టి. సి. రాజన్ (పలమనేరు) :—ఒక టన్ను కంటె తక్కువ ఆడే హాల్లర్స్‌కు మినహాయింపు ఇచ్చామని మంత్రిగారు చెప్పారు కాని ప్రాక్టికల్‌గా ఒక మూట వడ్లు మిల్లుకు వచ్చినా తహసిల్దారు ముందు తనిఖీ చేసి తరువాత ఉత్తర్వు ఇస్తున్నారు. దీనివల్ల ఆలస్యం అవుతున్నది కనుక ఆ విధానం మారుస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇది విధానం కాదు. అటువంటి పొరపాటు వుంటే అలా జరగకూడదు. ప్రభుత్వం నుండి ఉత్తర్వు ఇవ్వమంటే ఇస్తాము.

శ్రీ కె. రామనాథం (ముదినేపల్లి) :—మంత్రిగారు అన్ని పక్షాలవారితో సమావేశం ఏర్పాటు చేసి లెవి అంటూ పెడితే రైతుల నుండి ప్రొక్యూర్

చేయడం అని హామీ ఇచ్చి, హామీ సిస్టమ్ పెట్టారు. గ్రామాల్లో రైతుల నుండి బలవంతంగా వసూలు చేస్తూ బీభత్సం కలుగచేస్తున్నారు. మిల్స్ నిండా ధాన్యం నిల్వ వుంటే ఏ మిల్లరూ రైతుకు డబ్బు ఇవ్వకుండా ఏర్పడుతున్న సమయంలో ప్రొక్యూర్ చేసి మిల్లులలింకా కూడబెట్టే అవసరము ఏమి వున్నది? యిదివరకు ఇచ్చిన హామీ ప్రకారం రైతుల నుండి ప్రొక్యూర్ చేయకుండా వుంటారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—రైతు అంటే అందరి దగ్గర నుండి కాదు. చిన్న రైతు నుండి. 5 ఎకరాల పైన వారు, పది ఎకరాల పైన వారు, ఎక్కడ తెలివి రైతు నుండి తీసుకోబడిందో మళ్లీ అక్కడ తీసుకోవడం అనేది లేదు. కాని గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు ఎవరైనా పెద్ద రైతులు చిన్న వారి దగ్గర నుండి కాని స్టాక్స్ పెట్టుకొంటే ఆ స్టాక్స్ రిక్విజిషన్ ద్వారా చేయడం వుంటుంది కాని ప్రొడ్యూసర్ లెవి మాదిరి తీసుకొనే ప్రశ్న ఉద్భవించదు. అట్లా జరగదు.

STATUTORY RATIONING TO HOTELS

: 77—

* 4247 Q.—Sri Ch. Rajeswara Rao :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether Statutory Rationing is applicable to the Hotels in the twin cities ,

(b) if so, whether they are giving rice to the customers as per ration, if not, the reasons therefore ;

(c) if the answer to clause (b) is in the affirmative the reasons for charging high prices by the hoteliers for the supply of meals : and

(d) if the answer to clause (b) is in the negative from which source they are getting the supplies of rice ?

The Minister for Revenue and Civil Supplies (Sri V. B. Raju) :- (a) Yes, Sir.

(b) Yes, Sir.

(c) Perhaps this is due to the high prices of other essential commodities.

(d) Does not arise in view of the answer to clause (b) above.

శ్రీ కె. గోవిందరావు (అనకాపల్లి) :—ఇప్పుడు ఈ rationing హైదరాబాదులో తీసివేశారు. మరి ఈ సందర్భంలో మన రాష్ట్రానికి కావలసినటువంటి deficit pockets లో కావలసినటువంటి grain commitment ఎంత ఇతర రాష్ట్రాలకు పంపదలచుకొన్నటువంటి commitment ఎంత ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఈ విషయం మొన్న Demand లో కూడా మనవి చేశాను. మన రాష్ట్రానికి కావలసిన ప్రభుత్వ అంచనా, deficit pockets కానివ్వండి మిగత areas కానివ్వండి, 4 లక్షల టన్నులు ఈ సంవత్సరానికి అవసరము. Export commitment 4 లక్షలు. ఈ సంవత్సరం 8 లక్షలు సేకరించవలసింది. ఇప్పుడు మన దగ్గర మన stocks లో లక్ష, 57 వేల టన్నులు బియ్యం వున్నది. మరి గోధుమలు తరువాత మైలో ఇవన్నీ మొత్తము దాదాపు 2 లక్షల టన్నులు వుంటుందండి.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి (నల్గొండ) :—ఇప్పుడు మన Revenue Minister గారికి వేసిన ప్రశ్న out of date అయిన తరువాత వస్తున్నది. దాని యొక్క ఉపయోగము తీరిన తరువాత, answer వస్తున్నది. ఇదివరకుకూడ 2, 3 ప్రశ్నలకు ఆ విధంగానే జరిగింది అందుకొరకు దయచేసి తొందరగా answers వచ్చేటట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—బహుశ చాలా రోజులై ఉండవచ్చు ఈ ప్రశ్న వచ్చి. కాని ఈ మధ్యలో Assembly session లేక పోవడంవలన ఈ అవిధంగా ఆలస్యం జరిగింది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (పాతపట్నం) :—4 లక్షలు ఇతర దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తామని సెలవిచ్చారు. ఎగుమతి చేసిన rice కు మన ప్రభుత్వానికి bonus ఏమైన Government of India ఇప్పిస్తున్నారా. Bonus ఇచ్చేటట్లయితే ఆ bonus రైతులకు ఇస్తారా లేకపోతే ఏ విధంగా ఖర్చుచేయ బోతారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇతర రాష్ట్రాలకంటె, ఇతర దేశాలకు కాదు.

శ్రీ వెంకటరెడ్డి (పాణ్యం) :—ఈ సిటీలో partial rationing అంటె. 200 రూ లు ఆదాయము లోపల వాళ్లకు cards మీద ఇస్తున్నారు. అని మంత్రి గారు చెప్పారు. నేను మనవి చేసేది. ఎప్పుడైతె pricesvise అవుతాయో, ఇతరులకు 200 రూ.లు కంటె ఎక్కువ ఆదాయము వచ్చేవారికి కూడా ration shops లో ఇచ్చే ఏర్పాటుచేస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—లేదండి, de-rationing కాలేదండి, cards అట్లనే ఉన్నాయి. ఒక బియ్యానికి సంబంధించినంత వరకూనె మనవి చేశాను, 200 రూ.ల లోపు వారికి ration shops లో సంపూర్ణంగా దొరుకుతుందని.

శ్రీ వెంకటరెడ్డి :—ఇతరులు కొనుక్కోవాలంటె అవకాశం కలుగజేస్తారా, ration shops లో.

శ్రీ వి. బి రాజు :—Free market లో బజార్లో అన్ని shops లోను దొరుకుతుందండి. అక్కడ కొనుక్కోవచ్చు

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :-గ్రామ సీమలకు బియ్యం ఇచ్చే బాధ్యత ఎప్పుడూ మనము పుచ్చుకోవడం లేదు. వాళ్లు heavy prices పెట్టి కొనుక్కొంటారు. వాళ్లు కూడా మన ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నారా ? వాళ్లకే మైనా ఏర్పాటు చేస్తున్నారా ?

శ్రీ వి. బి రాజు :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు రాష్ట్రంలో దాదాపు 5 వేలు fair prices shops ఉన్నాయి. నేను మొన్ననే శ్రీకాకుళం విశాఖపట్నంల నుంచి వచ్చినాను. ఆ కలెక్టర్లను కనుక్కోన్నాను వాళ్లు చెప్పడం కూడా ఈ వేళ ప్రభుత్వ పక్షమున పంపకం అవుతున్న కారణంవలన market rate కూడా stabilise అయిపోయింది. ఇంచుమించుగా ఆ రేటుకే దొరుకుతున్నాయి ఎక్కడైనా; ఇబ్బంది ఉంటె, తప్పకుండా fair shops open చేయబడుతాయి అని.

శ్రీ టి. పాపారావు (నగరికటకం) :—ఇతర రాష్ట్రాలకు supply చేస్తామని అన్నారు. అందులో వచ్చిన bonus గాని, అదనపు రేట్లుగాని కొనుగోలు

దార్లకు గాని లేక రైతులకు గాని ఆ లాభము పొందడానికి గవర్నమెంటులో proposals ఉన్నాయా !

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఈ వ్యవహారం ఏమీ లాభము కోసం కాదండి;

ENHANCEMENT OF SUGAR PRICE

1678—

* 3756 Q.—Sarvasri P. Subbaiah and T. V. S. Chalapathi Rao (Vijayawada East) :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state .

(a) whether the Government has enhanced the rates of the sugar from Rs. 1. 5 to 2 25 P. from November 1967 : and

(b) whether the mill-owners of the sugar factories are selling sugar at scheduled rates ?

Sri V. B. Raju :—(a) No, Sir.

(b) The mill-owners are at liberty to sell the free market sugar at any price.

(a) కాదండి.

(b) ఈ sugar factories వారు వారి యొక్క కోటాలలో ఉన్న పంచదారను వారి ఇష్టం వచ్చినధరకు అమ్ముకోవచ్చునండి.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :— ఇప్పుడు Mill owners వాళ్లు ఇష్టంవచ్చిన ధరకు అమ్ముకోమ్మంటె, వాళ్లు 6 రూపాయల వరకు అమ్ముతున్నారు. White market లో రు. 1-75 అయినప్పుడు, allowed black market లో ఏమో 6 రూ.ల వరకు పోతున్నది. కాబట్టి ఈ difference తగ్గించడానికి, వాళ్లకు ఒక rate నిర్ణయించే దానికి ఏమైనా ప్రభుత్వము పూనుకొంటుందా ! 6 రూ.ల అంటె చాలా high rate.

శ్రీ వి. బి రాజు :— ఇప్పుడు దాంట్లో ఉన్న రహస్యం ఏమిటంటె ప్రభుత్వము 60 per cent ఉత్పత్తిని 161 రూ ల ధరకు wholesales కు ఇచ్చేటట్లు అంటె వారు factories దగ్గర నుంచి ఆ రేటుకు తీసుకొంటున్నారు. అంటె తక్కువ ధరకు తీసుకొంటున్నారు. అయితే ఇది గిట్టుబాటు ధర కాదు. production rate కాదు. Factory లో నష్టముతో ఇచ్చే రేటు అన్నమాట. ఈ రేటు ప్రకారంగా తీసుకొని, card holders కు అంటె, కొంతమంది individuals కు, individual house holders కు ఈ rate లో supply చేస్తున్నారు. మిగతా 40 per cent ఈ నష్టాన్ని పూర్తి చేసుకోవడానికని చెప్పి bulk suppliers కు ఇంకా ఇతర industries కు ఇవ్వడాని కోసం. వాళ్లు ఇష్టంవచ్చిన ధరకు అమ్ముకొంటున్నారు, అంటె ఇప్పుడు 60 per cent ప్రభుత్వము తీసుకొన్న పంచదారలో వచ్చేనష్టాన్ని Sugar Factories మిగతా 40% quta లో భర్తీ చేసుకోమ్మనిఅన్నారు.

Mr. Speaker :—What is the effect of our policy

శ్రీ వి. బి. రాజు :— అది నేను మొన్ననే మనవిచేసి ఉన్నాను. ఇప్పుడు ఏదైతే బియ్యం విషయంలో చేసి ఉన్నామో అదే పద్ధతి చేయవలసియుంటుంది ! ఒక buffer stock చేతిలో పెట్టుకొని, ఈ రెండు ధరలకు ఇంత వ్యత్యాసం లేకుండా చేయవలసియుంటుంది. అవి చేయలేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—మాకు ఏదో కొంత తక్కువ ధరకు ఇవ్వండి. మిగిలింది మీ ఇష్టం వచ్చిన ధరకు అమ్ముకోండి అని చెప్పడమే కాదా! It is very clear. They can sell for any price they want. That is allowing them to sell at very high rates. Perhaps, Poola Subbayya was observing rightly that the Government is allowing them to sell in the black-market

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మొత్తము కనుక decontrol చేసినట్లయితే ఏ $2\frac{1}{2}$ రూ. దగ్గరనో, 3 రూ॥ల దగ్గరనో stabilise అయి ఉండేది. ఇప్పుడు partial decontrol చేయడంవల్ల, 60 per cent ఏమో రూ. 1-73 పైసలకు దొరుకుతున్నది అదికొంతమందికి దొరుకుతున్నది. తక్కిన వాళ్లకు, bulk consumersకు industries కు రు 3-50, 400, 4-50 లకు market conditions బట్టి దొరుకుతున్నది, కాబట్టి ఈ disparity మంచిది కాదు. ఇట్లా ఉండడం market conditions ను upset చేస్తుంది. గనుక ఏదైనా చేస్తే full control చేయండి, లేకపోతే full decontrol చేస్తే బాగుంటుంది అని Chief Ministers Conference లో Chief Minister గారు చెప్పారు, భారత ప్రభుత్వం యొక్క విధానము ఇది.

Mr Speaker :—I have absolutely no objection to allow any number of supplementaries. The only thing is I will not be able to cover the other questions.

Sri C. V. K. Rao :—Kindly allow us to have half an-hour discussion. This is a vital question.

Mr. Speaker :—It is recently, a few days back, when the Demand of Civil Supplies was discussed and ultimately passed, during the discussion on the Civil Supplies Demand, a number of members spoke about this: and the Minister made a reference about it and replied to it. If still you want a half-an-hour discussion, what is the point ?

Sri C. V. K. Rao :—It is food for the people. Government has adopted a cut-throat policy which is effecting the people. Therefore, that is my prayer.

Mr. Speaker :—I know it is a very important matter and it deserves to be discussed in the House. I have absolutely no objection and I am prepared to give any time for this; but the only thing is we are handicapped for want of time. If it is possible I will certainly give time for half an-hour discussion.

PRICES OF SUGAR & GUR

1679—

* 3672 Q —Sarvasri S. Vemayya, C. V. K. Rao and T. V. S. Chalapathi Rao :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether the Government are aware of the fact that current prices of Sugar, Gur and Khandasari are not based on rational system; and

(b) whether it is also a fact that the present situation gives room for dealers to make huge profits ?

Sri V. B. Raju :—(a) While there is no price control on gur, the price of sugar is fixed by the the Government of India. The price of Khandasari has been fixed by the State Government on a rational basis.

(b) The Government do not think so.

శ్రీ బి. రత్నసభాపతి (రాజంపేట):—First question కూడా discuss చేయడానికి అవకాశం ఇస్తారా?

Mr. Speaker:—Both of them.

POST-GRADUATE MEDICAL INSTITUTE

1680—

* 4318 Q.—Sri G. Sivaiah (Puttur) :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to refer to the answer given to Q. No. 1287 on 25-7-1967 and state :

(a) whether any final decision was taken by the Government of India regarding the location of the Post-Graduate Institute of Medicine in our State : and

(b) if so, when it will be started and where ?

The Minister for Health and Medical (Sri P. V. Narasimha Rao) :—(a) & (b) The question of establishing a post-grnduate institute of Medicine has been deferred by the Centre due to financial stringency. But with the Central Assistance six upgraded post graduate departments have been established in the Osmania Medical College, Hyderabad with affect from 1-7-1967.

శ్రీ జి. శివయ్య :—సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నాలుగయిదు సంవత్సరములకుముందే ఆంధ్ర ప్రభుత్వంతో, మన ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజి యిస్తే Central Institute గా develop చేస్తామని అన్నారుకదా? ఆ రోజునే వారికి ఎందుకని hand over చేయలేదు? ఇంకా E N.T. and Dental కు సంబంధించి ఎందుకు upgrade చేయలేదు?

శ్రీ పి. వి నరసింహారావు :—వారికి మనకు జరిగిన రాయబారాలలో వారు అడిగినవన్నీ యిస్తామన్నాము. ఉస్మానియా మెడికల్ కాలేజి ఇవ్వాలంటే యిస్తామన్నాము; ప్రత్యామ్నాయంగా నిజామాబాదులో పెట్టాలనేది వప్పుకొనడం జరిగింది. కాని అప్పుడు కేంద్ర ఆరోగ్య మంత్రిణి వ్రాసినది—యీసారి మేము తీసుకునే పరిస్థితి లేదన్నారు. In E. N. T. and Dental, we have not yet started the post graduate courses—

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కేంద్ర ప్రభుత్వం మొట్ట మొదట వప్పుకొనడం జరిగింది. అప్పుడు ఎందుకు delay అయినది? మొట్టమొదట మన వారు relactant గా ఉన్నారు; తరువాత యిస్తామన్నారు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—వారు అడిగినది వప్పుకొంటూ పోయాము ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలలో ఆలస్యం అయినది. యీలోగా డబ్బు లేకుండపోయింది.

శ్రీ వి. సి. కేశవరావు :—కోస్టల్ డిస్ట్రిక్ట్సునుంచి, రాయలసీమనుంచి, విధ్యార్థులను చేర్చుకొంటున్నారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—చేర్చుకొంటున్నారు.

డాక్టర్ టి. యస్. మూర్తి —దీనిని మద్రాసులో పెట్టాలని ఆలోచన జరిగింది. మంత్రిగారు చెప్పినట్లు ఆర్థిక పరిస్థితులవల్ల మాని వేయడం జరిగితే, మనం వత్తిడి చేయవచ్చును గదా ! మద్రాసు ప్రసక్తి ఎందుకు వచ్చింది ?

Sri P. V. Narsimha Rao :—Simultaneously the Central Government were having talks with other State Governments. మద్రాసులో మాట్లాడుతూవచ్చారు, మనతో మాట్లాడుతూవచ్చారు. మనము యిచ్చే సౌకర్యాలు మద్రాసువారు యివ్వము అన్నారు.

Sri G. Sivayya : - Sir, I have got a specific charge against the Government When the Central Government requested the State Government to provide facilities you have delayed whether knowingly or unknowingly. What is the reason for delaying to accept the Central offer. You have delayed and we could not get it.

Sri P.V. Narasimha Rao :—This charge is not substantiated by facts. As far as the facts go and as far as the records show, we have not delayed. We have taken th earliest opportunity to talk to them and coming to an agreement. And we agreed to whatever they wanted us to do. In fact, it was much more than any other State Government offered to give.

Mr. Speaker :—So, the charge is baseless. (Laughter).

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—" Baseless " అంటున్నారు నరసింహారావుగారికి తెలియక పోవచ్చును. అంతకు ముందున్న మంత్రిగారి హైములో కాగితాలు delay జరిగి సంవత్సరం జవాబు యివ్వకుండ వుంటే, అప్పుడు అసెంబ్లీలో హడావుడి జరిగితే జవాబు పంపారు

Sri P.V. Narasimha Rao :—Sir, when the offer comes from any quarter, any Government worth its name will have to take its own time to examine it. I do not think more time was taken than was absolutely required for examining the issue.

DELEGATION OF POWERS TO HEALTH AND MEDICAL OFFICERS

1681—

*4296 Q.—Sri P O. Satyanarayana Raju (Yemmiganoor) :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that the Government are considering to delegate more powers to the District Medical and Health Officers in our State ;

(b) if so, the powers that are likely to be delegated ; aud

(c) when is it likely to be implemented ?

Sri P.V. Narasimha Rao :— Yes, Sir.

(c) Proposals for delegation of certain administrative, financial and statutory powers to District Medical and Health Officers are still under consideration.

(c) As early as possible.

BUILDING FOR CHIRALA HOSPITAL

1682—

* 3608 Q.—Sri Pragada Kotaiah (Chirala) :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) when the construction of the buildings for Government Hospital, Chirala was taken up ;

(b) whether the construction was completed, if not the reasons therefore ; and

(c) the orignal estimated cost of building, and whether the estimate has been revised subsequently, if so, on what ground ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) The work was taken up on 3rd April, 1966.

(b) The work is almost complete and finishing items are in progress. The work will be completed during this year.

(c) The original estimated cost of the building is Rs. 2.10 lakhs and it has been revised to Rs. 3.68 lakhs due to change in plans and increase in amenities.

IMPROVEMENT OF BAPATLA HOSPITAL

1683—

* 4718 Q.—Sri Kona Prabhakara Rao (Bapatla) :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether there is a proposal to improve the Government Hospital, Bapatla ;

(b) whether it is a fact that the same is pending since 1956 ;

(c) what are the reasons for the delay ; and

(d) when it is likely to be taken up ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—(a) Yes, Sir.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

(d) The question of developing the Government Hospital' Bapatla will be taken up at the opportune time when provision of funds for new scheme become available under Plan.

శ్రీ కోన ప్రభాకరరావు :—ఆ హాస్పిటల్—విక్టోరియా మహారాణి కాలములో ఎట్లా ఉన్నదో యిప్పుడూ అట్లాగే ఉన్నది. ప్రస్తుతం అక్కడ Defence Project వచ్చింది. 15 వేల జనాభా అవుతున్నారు వారి అవసరం దృష్ట్యా అయినా ఆ హాస్పిటల్‌ను డెవలప్ చేసి qualified M. S. Doctor ను వేస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— నాల్గవ ప్రణాళిక వస్తోంది అనుకొంటున్నాము. దానితో యిది తొందరగా అయ్యే అవకాశం ఉన్నది.

JAIL MANUAL

1684—

* 2475 Q.— Sarvasri Badrivishal Pitti (Maharaj Gunj), K. Butchirayudu (Kovvur), B. V. Ramanaiah (Allavaram) and Ch. Satya-

narayana Rao (Metapalli) :—Will the hon. Minister for Prisons be pleased to state :

(a) when the Jail Manual was framed ,

(b) whether any amendment was made there in since its enforcement ; and

(c) whether copies of the Jail Manual will be supplied to the Hon'ble Members ?

The Minister for Prisons is (Sri Md. Ibrahim Ali) :— (a) The Madras Prison and Reformatory Manual is inforce in the Andhra area while the Hyderabad Prisons Rules are inforce in the Telangana area of the State The question of integrating both the rules and evolving a Jail Manual applicable to the entire state is under consideration.

(b) Certain amendments were made to both the rules from time to time.

(c) As soon as the integrated Jail Manual is finalised copies of it will be printed and supplied

Sri C, V. K Rao :—When will this Manual be finalised ? I want to know whether the hon'ble Minister has visited any of the jails to find out the conditions or prisoners there ?

Sri Md. Ibrahim Ali :— Sir, I have visited practically all the jails in the State and personally studies the difficulties and tried my best to improve The Jail Manual and the proposals have already been submitted by the Inspector General of Prisons to the Government and it is under the scrutiny of Law Department. I think within two or three months we will be able to publish.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— మన్యుయల్ తయారుచేసి integration చేశామని నరసింహారావుగారు మినిష్టరుగా ఉన్నప్పుడు final అయినదని అన్నారు. నాలుగు ఏండ్లు అవుతుంది. అది ఎప్పుడు బయటికి వస్తుంది.

Sri Md. Ibrahim Ali :— It has not been kept in the secretariat. The proposal was recently received in the Secretariat and it is under scrutiny of the Law Department.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :—When Sri P V. Narasimha Rao was incharge of Prisons he said it was finalised and it is proposed to be announced. Now they say it is at the first stage.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Sir, I would like to explain this point. It is a fact that the Jail Manual was finalised as earlier as 1964 or 1965. Meanwhile, one Model Jail Manual which was prepared by the Rajasthan Government at the instance of the Central Government was circulated to all the State Governments. In the light of that Manual we wanted to make certain changes. At that time I had stated in the Assembly also that because of this there is some dealy. Then we appointed a Committee of certain Superintendents of Central Jails and they went through it very meticulously and very carefully. Probably that has taken some more time.

TEKCHAND COMMITTEE REPORT

1685—

* 5000 Q.— Smt. J. Eswaribai (Yellareddi) :—Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(a) whether the Government have forwarded any reply to the Government of India on the Tekchand Committee Report on Prohibition ; and

(b) if so, will a copy of the same be laid on the Table of the House ?

The Minister for Excise and Prohibition (Sri V. Satyanarayana Rao) :— (a) Yes, Sir

(b) A copy of the letter is laid on the Table of the House.

Paper laid on the Table of the House.

Vide answer to clause (b) of L.A.Q. No 5,000 (Starred) (*1685) Copy of the Govt of Andhra Pradesh, Letter No. T2/1420/64-10 Rev. dt. 8-2-1966, addressed to the Officer on Special duty, Ministry of Home Affairs, Government of India, New Delhi.

Sub :— Prohibition—Report of the Study Team on Prohibition—Comments of the State Government – Regarding.

Ref :— 1 Your D O. Lr. No 5/7/64/ Proh. Cell, dt. 22-9-1964.

2 Your D.O Lr. No. 5/7/64/Proh. Cell, dt. 21-10-1965.

3. This Govt. Telegram dt. 6-11-1965.

In the letter first cited, the Govt of India wanted the views of the State Government on the following important recommendations made by the Study Team on Prohibition :—

(1) modification of law for elimination of illicit distillation and better implementation of prohibition law ;

(2) prevention of smuggling and traffic in illicit liquor ;

(3) agency for enforcement, organisation of the enforcement staff

(4) liberalisation of mild alcohol and toddy ;

(5) prevention of misuse of molasses and control of raw materials ;

(6) misuse of medicinal, toilet and other preparations ;

(7) intensification of education propaganda and publicity and enlishment of voluntary non-official agencies in this work;and

(8) introduction of prohibition in the wet States by stages.

I am directed to state that this Government have examined the matter and decided :

(1) that status-quo as existing in the Andhra and Telangana regions of the State should continue and that effective steps should be taken to put down illicit distillation anc other effences ;

(2) that education, propaganda and publicity should be done on a wide scale by enlisting non-official agencies.

Yours faithfully,
Sd/-M.P. Cariappa,
Secretary to Govt.
8-2-1966.

SUPPLY OF RAVA AND CHANA DAL, ETC.

1686—

*4233 Q. Sri Ch. Rajeswara Rao :— Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state .

(a) whether Rava and Chana dal has been supplied to the Ration Shops in twin cities during the last six months,

(b) if so, on what basis ;

(c) whether the Government would hereafter supply rava and chana dal to the shops on the basis of the strength of card holders and instruct the shop keepers to distribute the same equally to the card holders ; and

(d) if not, the reasons therefor ?

Sri V. B. Raju :– (a) Out of 716 ration shops in twin cities, Rava and Channadal had been supplied to 400 shops only, due to insufficient stocks during July to December, 1967.

(b) At the rate of 4 quintals per shop and 1 kg. per card per month.

(c) This would depend on the availability of stocks in each month.

(d) Does not arise in view of the reply to clause (c) above.

శ్రీ సి. హెచ్. రాజేశ్వర రావు :— ఈ శనగపప్పు రవ్వ రేషన్ షాప్స్‌కు సప్లయి చేశామన్నారు. కాని జరుగుతున్నది హోటల్స్‌కు సప్లయి చేస్తున్నారు. కార్డు హోల్డర్స్‌కు రేషన్ షాప్స్‌లో దొరకడం లేదు. ఈ విధంగా చాలా కాలంనుండి జరుగుతున్నది. అందులో మార్పు తీసుకువస్తారా ?

శ్రీ వి. బి రాజు :— ఫ్లోర్ మిల్స్‌లో తయారు చేయబడిన రవ్వ మైదాలో మూడవ భాగం హోటల్ వారికి, కన్‌ఫెక్షనర్స్‌కు బల్క్ సప్లయిర్స్‌కు ఇచ్చి తక్కినది రేషన్ షాప్స్‌లో ఇవ్వటం జరుగుతున్నది. ఒక్కొక్క షాప్‌కు 4 క్వింటల్స్ చొప్పున ఇవ్వటం జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎస్. రాఘవరెడ్డి :— ఇపుడు 400 షాప్స్‌కు ఇచ్చామంటున్నారు. మిగతా 200 షాప్స్‌కు ఎందుకు ఇవ్వటంలేదు ? కార్డునుబట్టి ఇస్తున్నారా ? మనుష్యుల సంఖ్యనుబట్టి ఇస్తున్నారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— కావలసినది సప్లయిలేదు. ఇంపోర్టెడ్ వీట్‌నుండి యీ ఫ్లోర్ తయారు చేస్తున్నారు. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియావారు 15 వేల టన్నులు ఇవ్వవలసినది 8 వేల టన్నులు మాత్రమే చేసినారు. మళ్లీ యీ నెల పెంచినారు. యీ నెల మళ్లీ 5 వేల టన్నులు ఇచ్చినారు. 5 వేల టన్నులు ఫ్లోర్ మిల్స్‌కు ఇచ్చినాము. యీ నెల పొజిషన్ ఇంప్రూవ్ కావచ్చును.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి :— మంత్రిగారు శనగపప్పు గురించి చెప్పటం లేదు. శనగపప్పు హైదరాబాదు సిటీలోనే కాదు ; జిల్లాలలోకూడ పూర్తిగా దొరకడం లేదు. 400 షాప్స్‌కే ఇచ్చామంటున్నారు. ఆ మిగతా 300 దుకాణాలకు చెందిన దురదృష్టవంతులైన ఆ కార్డు హోల్డర్స్ ఏమయిపోవాలి ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—శనగపప్పు కూడ షార్టేజి ఉంది. మనకు రాజస్థాన్ నుండి వస్తున్నది. అది ఎక్కువ రావటం లేదు. వచ్చినపుడు రొటేషన్‌గా షాప్స్‌కు ఇవ్వబడుతున్నది. సప్లయి అయినప్పుడు కార్డుకు ఒక కిలో ఇవ్వాలని చెప్పటం జరిగింది.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ :—యీ జంట నగరాలలోనే గాక అన్ని జిల్లాలకు ఇది సప్లయి చేస్తున్నారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కొంత జిల్లాలకు కూడ సప్లయి చేయబడుతున్నది.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ :—మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో వి రేషన్ షాప్స్‌లో కూడ ఇవ్వడం లేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇపుడు శనగపప్పు తక్కువ ఉన్న మాట నిజమే. ఎట్లా వస్తున్నదో అట్లా ప్రసాదం మోస్తరుగా పంచిపెట్టడం జరుగుతున్నది.

శ్రీమతి ఎం. కస్తూరీదేవి (గుడివాడ) :—రెండు మాసాలనుండి ఒక కె. జి. రవ్వకూడ దొరకడంలేదు. పదిమందిగల ఒక కుటుంబానికి కిలో రవ్వ ఇస్తున్నారు. ఆ కిలో రవ్వకూడ రెండు మాసాలనుండి లేదు అంటున్నారు. ఏదో సప్లయి చేస్తున్నామంటున్నారుగాని ఏమి సప్లయి జరగటంలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—రవ్వ పొజిషన్ యీ నెల ఇంప్రూవ్ అవుతుంది. 5 వేల టన్నులు యీ ఫ్లోర్ మిల్స్‌కు యిచ్చినాము. 2 వేల టన్నులు శనగ పప్పు రాజస్థాన్‌నుండి ఫుడ్ కార్పొరేషన్‌ద్వారా మూవ్ చేయించవలసిందిగా వత్తిడి చేస్తున్నాము. టాంక్ బెడ్ లాండ్స్ శనగ వేసేవారికి ఇస్తున్నామనికూడ ఆర్డర్ పాస్ చేశాము.

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు (వజీరాబాద్ నగర్):—రాజస్థాన్ పంజాబ్‌నుండి శనగ పప్పు తెచ్చుకోటానికి పర్మిట్స్ ఇవ్వమని ప్రభుత్వానికి దరఖాస్తులు వచ్చాయా? ప్రయివేట్ పార్టీలు శనగపప్పు తెచ్చుకోడానికి అనుమతించకుండా ఉండటానికి అవరోధంగా ఏవైనా ఉత్తరువులు ఉన్నాయా? ఉంటే, వాటిని సడలిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇది భారత ప్రభుత్వంద్వారా జరుగుతుంది. వారు ఎలాట్‌మెంట్ చేస్తారు. ఫుడ్ కార్పొరేషన్‌ద్వారా పంపిస్తున్నారు. ప్రయివేట్ ట్రేడ్ ఇక్కడ జరగడంలేదు.

శ్రీ మునుస్వామి :—ఇక్కడ వచ్చి శనగలు శనగచెట్లు అమ్ముతున్నారు. అవి ఆపి, ఎండిపోయిన తర్వాత సరఫరా చేసే ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—శనగ మొక్కలు—పచ్చి శెనగలు—ఇక్కడ బండ్ల మీద వేసుకొని అమ్ముకొంటారు.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య :—మంత్రిగారు టాంక్ బెడ్స్ ఇచ్చామన్నారు. అవి ఎండకాలంలో ఇస్తే ఏమవుతుంది? వింటర్ సీజన్‌లో ఇవ్వాలి. గ్రామ సీమల్లో శనగపప్పు ఏమాత్రం సప్లయి చేయటంలేదు. పరిస్థితి చాలా అధ్వాన్నంగా ఉంది. ఆ పప్పు సిటీలో తినేస్తున్నారు అనే వాతావరణం గ్రామసీమల్లో ఉంది.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—మూడు నెలల క్రిందటే శనగపప్పు తక్కువ ఉన్నదనే ఉద్దేశ్యంతో టాంక్ బెడ్స్ శనగ వేసుకొనేవారికి ఇవ్వాలని ఉత్తరువు ఇచ్చాము. గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియా వారిని వత్తిడి చేసి రాజస్థాన్ నుండి శనగపప్పు ఎక్కువ వచ్చేటట్లు ప్రయత్నం జరుగుతున్నది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి:—రేషన్ షాప్స్‌లో శనగపప్పు, రవ్వ దొరకటం లేదు. నిన్న మొన్న సిటీలో కొద్దిగా రవ్వ దొరుకుతున్నదని విన్నాను. శనగపప్పు దొరకడంలేదు. దొరకేటట్లు చేయాలి

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఈ నెల రవ్వ పొజిషన్ ఇంప్రూవ్ అయినది. శనగ పప్పు పొజిషన్ కూడ ఇంప్రూవ్ చేయిస్తాము.

శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటరావు(మైలవరం) :—శనగపప్పు ఫుడ్ కార్పొరేషన్ నుండి వస్తున్న కోటా జిల్లాలలో పంపకం చేస్తున్నమాట వాస్తవమేగాని ఆ పర్మిట్స్ జిల్లాలలో షావుకారులకు ఇస్తున్నారు. వారు సారాసరి బ్లాక్ మార్కెట్‌లో హోటల్స్‌కు అమ్ముకొంటున్నారు. ఒక్క కన్‌జూమర్‌కు కూడ దొరకటంలేదు. జిల్లాలో రేషనింగ్ లేదు కాబట్టి అక్కడ సప్లయి చేయటం కష్టంగా ఉంది. కాబట్టి వారి పర్మిట్స్ కేన్సిల్ చేస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అక్కడ ఆర్. డి. ఓ. కంట్రోలు క్రింద, కలెక్టరు డి ఎస్ ఓ. కంట్రోల్ కంట్రోలుక్రింద ఉంచాము. పంచదార లెక్క చూపించాలి, రవ్వ లెక్క చూపించాలి ; ఇంకా ఎవైనా పొరపాట్లు ఉన్నాయని గౌ. సభ్యులు భావిస్తే తప్పకుండా యీ విషయంలో కలెక్టరుగారికి వ్రాస్తాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇక్కడకు వచ్చినటువంటి ఆరు వేగన్ల శనగపప్పు ఒక మర్వాడీ మళ్లీ ఇంకో స్టేటుకు పంపిస్తే, దానిని పోలీసువారు పంపించటానికి వీలులేదు అనటం, సివిల్ సప్లయీస్ వారుపంపించటానికి వీలులేదు అనటం. మెడికల్ డిపార్టుమెంటు వారు పంపించవచ్చునని ఆర్డర్ యిచ్చిన సంగతి తమకు తెలుసునా ? అది ఎక్స్‌పోర్ట్ అయినది.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అది శనగపప్పు కాదు. ఇంకో పప్పు. అది ఏదో చేదు పప్పు. ఉపయోగించని పప్పు అది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎందుకు వచ్చింది అది ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అది అంతా ఎంక్వయిరీలో ఉంది. ఇది ఇప్పటిది కాదు. పాతది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—ఇదిమూడు నెలల క్రిందటనే జరిగింది.

శ్రీ వి బి. రాజు :—నాకు దయచేసి మీరు చెబితే వెంటనే కనుక్కొంటాను. అది శనగపప్పు కాదు. అది వేరే పప్పు.

శ్రీ ఎం. వెంకటనారాయణ (ఏలూరు) :— ఈ శనగపప్పుకు గిరాకీ రావటానికి కారణం—అది ఫుడ్ కార్పొరేషన్ చేతిలో పెడుతున్నారు. ఫుడ్ కార్పొరేషన్ చేతిలో ఏది పెడితే అది మసి అవుతున్నది. అది ప్రజలకు అందదు. దయచేసి అది కలెక్టరు చేతిలో పెడితే కొంతవరకు లాభం చేకూరుతుందని నా ఉద్దేశ్యం.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా ఇక్కడకు వస్తున్నది కాని— లోకల్‌గా సరఫరా చేసేది కలెక్టరు ద్వారానే నండి.

MISAPPROPRIATION OF LAND REVENUE

1687—

*2695 (V) Q: Sri Y. Venkat Rao (Vemur) :— Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) the amount of land revenue misappropriated by the Village Officers of Jampani village, Tenali taluk, Guntur district till 1965 ;

(b) what are the steps taken to recover that amount from the concerned village officers, and

(c) that is the amount so far collected and what is the action taken against them ?

Sri V.B. Raju :— (a) Rs 1,566.34 paise.

(b) & (c) The entire amount was recovered from village officers.

The Head Karnam, who was only an acting person, was immediately kept under suspension and was deemed to have been ousted from service. The Assistant Karnam was kept under suspension and has not been restored to duty so far. The Village Munsiff was kept under suspension provisionally but has been resorted to duty subsequently.

(ఎ) రు. 1,566-34 పై.

(బి) ఈ మొత్తం వసూలుచేయబడింది. కరణాన్ని అసిస్టెంట్ కరణాన్ని సస్పెన్షన్‌లో ఉంచారు. మునసబుగారిని సస్పెన్షన్‌లో ఉంచిన తర్వాత. మళ్ళీ వారిని ఉద్యోగంలో తీసుకొన్నారు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:— దాదాపు లక్షా 10 వేల రు రైతులదగ్గర రశీదులు ఇవ్వకుండా వసూలు చేశారు. ఆ ముగ్గురు విలేజ్ ఆఫీసర్స్‌ను సస్పెండ్ చేశారు. మంత్రిగారు 1500 రు. అని తెలపిస్తున్నారు. చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది. ఇంకా చాలా వసూలు కావలసినది ఉంది. సస్పెండ్ చేసినతర్వాత మళ్ళీ మునసబుగారిని ఎందుకు రిఇన్‌స్టేట్ చేశారు ?

శ్రీ వి. బి. రాజు: —డిపార్టుమెంట్‌నుండి వచ్చిన లోగట్టా ప్రకారం— కరణం మిస్‌ఎప్రోప్రియేషన్ చేసింది 282 రు. 45 పై. అసిస్టెంట్ కరణం 609 రు. 99 పై. మునసబు 673 రు. 90 పై. ఈ విధంగా 1566 రు. 34 పై. ఉంది. గౌ. సభ్యులదగ్గర ఇంకా వేరే ప్రత్యేకమైన ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఉంటే నాకు తెలిపినట్లయితే చూస్తాను.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—మునసబుగారు 600 రు. తిన్నారని చెప్పారు. తిరిగి ఎపాయింట్ చేయటానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ వి. బి. రాజు:—ఆ మొత్తం డబ్బు తిరిగి వారిదగ్గరనుండి వసూలు చేయబడింది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు డబ్బు కాజేసినట్లు మీ దగ్గర ఇన్‌ఫర్మేషన్ ఉంది కదా. మళ్ళీ ఆయననే ఎందుకు వేశారని ప్రశ్న. అంతకంటె మంచివారు రారు కాబట్టి వారినే ఉంచారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు:-మునసబుగారి విషయంలో--

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య:—అధ్యక్షా, తమరు చెప్పినది correct గా ఉన్నది.

Sri V. B. Raju:—I am not giving my opinion. It may be right or wrong, I am giving the information that is with me.

Sri P. P. Subbayya:—Whatever it might be, Sir. Temporary misappropriation కూడ మిస్ అప్రొప్రియషనే. అదీగాక దాదాపు 700 రూపాయలు వాడుకొన్నారు. వసూలు కాలేదు కాబట్టి మరల ఆయనను reinstate చేస్తామని అక్కడ వారు యివ్వడం అనేది చాల విచిత్రంగా ఉన్నది. అంటే యింకా ఎక్కువతినే వాళ్ళు వస్తారేమోననే భయమేమో ప్రభుత్వానికి.

Sri V. B. Raju:—The Government has asked the Board of Revenue to review this order. When an order has been actually passed by the R. D. O. and when there was no appeal on it; it stands. When it came to the notice of the Government, the Government ordered the Board of Revenue to enquire into the matter.

LOANI LAND IN STATE

1688—

* 1493 (F) Q.—Sarvasri B.N. Reddy and N. Raghava Reddy:—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) the total extent of loani land in the State;

(b) the extent of the said land for which applications have been received from the landless poor ; and

(c) the extent of land for which pattas have been issued by the Government so far ?

Sri V. B. Raju :— (a) Acs. 13,78,574.00 as on 15-8-67

(b) 4,58,523.00 as on 15-8-67.

(c) Acs. 1,99,535. from 15-8-67 till the end of January 1968.

15-8-67 వ తేదీన ఆ రోజున ఉన్న లెక్క ప్రకారం extent of loane land 13, 78,574 ఎకరాలు 15-8-67 తేదీ వరకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొన్నది ఎంత భూమి కొరకు అంటే 4, 58,823 ఎకరాలకు 15-8-67 నుంచి special staffను ఎప్పుడైతే appoint చేశారో అప్పటి నుంచి end of January 1968 వరకు 1, 99 585 ఎకరాలు యివ్వబడ్డది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు (నెల్లూరు):—Wet and dry ఎంత? Assignment యిచ్చినవారికి subsidy ఏమైనా యిస్తారా? వాళ్ళు పేదవాళ్ళు. చేయలేరు.

శ్రీ వి. బి. రాజు.—Wet and dry break up దీనిలో లేదు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు:—Subsidy విషయం చెప్పలేదు.

శ్రీ వి. బి. రాజు:—Subsidy ఈ ప్రశ్నకు సంబంధంలేదు. Subsidy యిచ్చే department వేరు.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—4, 55,000 ఎకరాలకు దరఖాస్తులు వచ్చినాయి అని చెపుతున్నారు. 1,99,000 మాత్రమే యిచ్చామని చెపుతున్నారు. మరొకప్రక్క బంజరు భూములు పూర్తి చేశాము అని చెపుతున్నారు. ఇందులో ఏది యథార్థము? ఇకపోతే పట్టాలు అయినవి కూడ యింతవరకు ప్రకటించలేదు. తహసీల్ ఆఫీసు, జిల్లా ఆఫీసులముందు ఎవరెవరికి పట్టాలు యిచ్చారు పట్టాలు, సర్వే నంబర్లతో సహా ప్రకటిస్తారా? లేకపోతే చాల గందరగోళం జరుగుతున్నది.

శ్రీ వి. బి. రాజు:—బంజరు భూమిమొత్తం పంచారు అని చెప్పలేదు. ఇంకా కొంత ఉన్నదని చెప్పినాము. Special staff యొక్క time కూడ రెండు నెలలపాటు April ఆఖరు వరకు extend చేశాము. ఇంకా కొంత పంచవలసి యున్నది. ప్రకటించడం అనేది ఎవరికి వారికి public గానే పట్టాలు ఇస్తున్నారు. గౌరవనీయసభ్యుల ఉద్దేశ్యం, గ్రామంలో ప్రకటించాలి అనేటట్లయితే దానిని ...

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—గ్రామాలలో కాదు. వాళ్ళకు యివ్వడం లేదు. డబ్బులు యిచ్చిన వారికి మాత్రమే certficate యిస్తున్నారు అందుకొరకు దయ చేసి list కనుక ప్రకటిస్తే ఎవరికి అయిందో ఎవరికి కాలేదో ఆ గందరగోళం తొలగిపోతుంది.

శ్రీ వి. బి. రాజు:— B ఫారం పట్టా యివ్వబడుతున్నది. ఇచ్చినవిషయం నేను చెప్పాను. ప్రకటన అంటే దేనిలో ప్రకటన చేయాలి. గ్రామ చావడిలో ప్రకటన.......

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి:—తహసిల్ ఆఫీసుముందు ఈ గ్రామంలో యింత మందికి ఈ survey number లో ఈ రైతులకు యిన్ని కుంటలు యివ్వబడింది అని ఒక notice పెట్టమనండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు.—చేయకపోయినట్లయితే అట్లాగే ప్రకటించమని ప్రభుత్వం తప్పకుండా ఉత్తరువులు యిస్తుంది.

UPGRADING OF CHINTALAPUDI DISPENSARY

1689—

* 3901 Q.—Sri G Vishnu Murthy (Chintalapudi) :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the Government have received any representations recently requesting for the upgrading of the Government Dispensary at Chintalapudi, a Taluk Headquarters in West Godavari District, into a Hospital ;

(b) whether it is a fact that there are Government Hospitals at each Taluk Headquarters in the said District accepting at Headquarters of Chintalapudi Taluk; and

(c) if so, the steps so far taken by the Government to upgrade the said Dispensary ?

Sri P.V. Narasimha Rao :— (a) No, Sir.

(b) No, Sir; there are some other Taluq Headquarters also where only Dispenseries are functioning.

(c) The question of upgrading the Government Dispensary at Chintalapudi will be considered at the opportune time, when sufficient provision of funds for now schemes become available under "Plan".

UPGRADING OF Z.P.L.F. DISPENSARY SULLURPET

1690—

*2176 Q.—Sri K. Muniswamy Satyavedu) :— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the Government propose to upgrade the Zilla Parishad Local Dispensary in Sullurpet, Nellore District into Taluk Headquarters Hospital ;

(b) if so, whether it will be taken up before the end of this year i.e., 1967 ;

(c) if not reasons therefor , and

(d) whether the Government propose to post Staff Nurses in the said Hospital ?

Sri P.V. Narasimha Rao :— (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Paucity of funds.

(d) Does not arise.

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—ఈ ప్రశ్న 1967 సంవత్సరంలో పూర్తి చేస్తారా అని అడిగి ఉన్నది అప్పుడు డబ్బు లేదని 'No అన్నారు. ఇది 1968 వ సంవత్సరం. సుళ్ళూరుపేట border. చీఫ్ మినిష్టర్ గారికి కూడ ఆ తాలూకా మీద అభిమానం ఉన్నది. మద్రాసు నుంచి first stopping place. తాలూకా పెరిగి పోతున్నది యాత్రా స్థలం కూడ. అటు కాళహస్తి నుంచి, తిరుపతి నుంచి వచ్చేవారు జబ్బులు పడి అక్కడ stay చేస్తున్నారు. కనుక ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి atleast nurses నైనా వేసేటట్లు చూడండి.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—అభిమానం చీఫ్ మినిష్టర్ గారికే కాదు. నాకు కూడ అభిమానం ఉన్నది. డబ్బు లేదు కనుక కాస్త వెనకముందు అవుతున్నాము. ప్రయత్నం చేస్తాము.

శ్రీ పి. వెంకటరెడ్డి (కనిగిరి) :—Local fund dispensaries కు మందులు గాని hospital staff జీతాలు గాని సమితులు యిచ్చుకోవలసి వస్తుంది. 3 4 మాసాల నుంచి జీతాలు లేకుండా పోతున్నాయి. భరించలేని స్థితితో ఉన్నారు Rural dispensaries కు subsidy యివ్వడమో, లేక ప్రభుత్వం ఏదైన aid యిస్తే తప్ప అసలు ఆస్పత్రి run కావడానికి వీలులేకుండా పోతున్నది. అది విచారిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ప్రస్తుతం అటువంటి పరిస్థితి ఏమి లేదు. గవర్నమెంటు యివ్వవలసిన కొన్ని Primary Health Centers కే డబ్బు కొరతగా ఉన్నది.

LABORATORY AT SRIKAKULAM HOSPITAL

1691—

* 2727 Q. —Sri T. Papa Rao :— Will theh on. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a laboratory had been opened at the district headquarters Hospital, Srikakulam ;

(b) whether the Government are aware of the fact that for want of equipment for blood test the experts appointed for that laboratory are unable to turn out any work ;

(c) the reason for not purchasing the meter ; and

(d) the time by which it will be supplied the said laboratory ?

Sri P. V. Narsimha Rao :—(a) Yes, Sir.

(b) The experts appointed have been doing laboratory tests in clinical pathology except the Bio-Chemistry tests. The Bio-Chemistry tests could not be carried out for want of Universal Electric Calorimetre with accessories and one Hot Air constant oven with accessories.

(c) & (d) The firms from which quotations were called for during 1966–67 for supply of one Universal Photo Calorimetre and one Hot Air constant oven could not supply them before the end of the financial year. Due to paucity of funds, they could not be purchased during 1967-68. As soon as resources position improves necessary funds will be provided for the purchase of the above equipment.

శ్రీ టి. పాపారావు :—ఇదివరకు Laboratory లో ఆ instrument లేనందువల్ల వాళ్ళను appoint చేసినా డబ్బు waste అయిపోతున్నది. ౫, ౬ వేల రూపాయల పెట్టుబడితో అది రావలసియున్నది. ఇంతవరకు అది రాలేదు. జిల్లా hospital అనుకోవడమే గాని తగినంత అభివృద్ధి ఆ జిల్లా hospital కు లేదు. Hospital లో తగినన్ని beds కూడ పెట్టలేదు. క్రొత్త building కట్టి కూడ ప్రభుత్వం allot చేయలేదు. ఈ ఏడాది budget లో కూడ చాలి తక్కువగా ఉన్నది. అది ఏమైన నివారణ చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—ఇప్పుడే నేను చదివాను. బయో కెమిస్ట్రీకి సంబంధించిన tests మాత్రం చేయడానికి వీలులేదు. తక్కిన clinical pathology tests అన్నీ జరుగుతున్నాయని చదివాను. అక్కడ ఉన్నటువంటి సిబ్బందికి యిచ్చే జీతభత్యాలు ఏమి వృథా అయిపోవడంలేదు అయితే రూ. ౪ వేలు కావాలి. ఈ సంవత్సరం ప్రయత్నం చేస్తాము అని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) :—Bio chemical tests మాత్రం జరగలేదు అని తెలివిస్తున్నారు. షుమారు 20 లక్షల జనాభాకు సంబంధించి ఒకటే hospital. శ్రీకాకుళంలో headquarter hospital Positive funds అనే సమస్య మీద ఆ యొక్క apparates తెచ్చుకోలేక పోతున్నాము. Funds position improve అయితే తేగలము అన్నారు. Funds position ఏ మాత్రం ఉన్నా దానికి priority యిచ్చి ఈ ఏడాదిలో తెచ్చే అవకాశం ఉంటుందా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు.—ఇప్పుడే మనవి చేశాను. Last year, the amount was not available. It costs Rs. 9,000 or so. We will do it, Sir, this year.

శ్రీ పి. గున్నయ్య :—శ్రీకాకుళం జిల్లాలో doctors చాలమంది ఉన్నారు. ఇంచుమించు ఈ patients ఎందరు ఉన్నారో అంతమంది doctors ఉన్నారు. కాని అక్కడ కావలసినటువంటి మందులు లేవు, patients ఉండే స్థలం కూడ చాల అనారోగ్యంగా ఉన్నది. జిల్లా headquarter క్రొత్త జిల్లా చేసి 20 సంవత్సరాలు అయింది. ఆ జిల్లాలో యింతవరకు కూడ తగినంత వైద్య సౌకర్యం జరపలేదు. క్రొత్త hospital కట్టారు. చాల డబ్బు ఖర్చు పెట్టారు. దయచేసి ఈ సంవత్సరం అయినా hospital వెంటనే ప్రారంభించడానికి గట్టి ప్రయత్నం చేసి రోగులకు మంచి ఆరోగ్యం వచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఈ సంవత్సరం బహుశః క్రొత్త భవనంలోకి ప్రవేశిస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ :— శ్రీకాకుళం జిల్లా headquarters hospital అని పేరు గాని అక్కడికిపోతే ఏమందుకైనా చీట్లు యిస్తారు. మందులు లేవని చెపుతున్నారు. మందులు ఎందుకు లేవు అంటే గవర్నమెంటు supply లేదు అంటారు. కనీసం జిల్లా headquarter లో నైనా మందులు, instruments లేకపోతే ఎందుకు మాకు ఆ జిల్లా అని చెప్పాలో అర్థం కాలేదు.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—జిల్లా headquarters hospitals కు ఏ మేరకు డబ్బు యివ్వడం జరుగుతున్నదో ఆ ఆస్పత్రికి కూడ ఆ మేరకు యివ్వడం జరుగుతూ ఉన్నది. అయితే ఒక్కొక్కప్పుడు వారి దగ్గర వీరికి కావలసిన మందు లేకపోవచ్చు.

UNICEF Vans to P. H. Centre at Peddatumbalam

1692—

* 2584 Q.—Sri T. G. L. Thimmaiah (Adoni) :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

when the Government propose to supply UNICEF Medical van to the Primary Health Centre at Peddatumbalam in Adoni Panchayat Samithi ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—The Primary Health Centre at Peddathumbalam has already been included in the list for supply of a vehicle by the UNICEF. The supply in subject to the availability of vehicles with the medical Stores Depot Madras.

Banjar Land in Rakodu Village

1693—

* 1944 Q.—Sri K Govinda Rao (Anakapalli) :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) whether there is any Banjar Land in the village of Rakodu, Vijayanagaram taluk, Visakhapatnam district ;

(b) if so, what is the extent ;

(c) whether any representation have been received by the Collector, Visakhapatnam for the grant of patta from the harijans of the same village ;

(d) whether pattas have already been issued to some of the landholders of the village; and

(e) if so, when and on what grounds ?

Sri V. B. Raju :—(a) to (e) : There is an extent of Acs. 54-00 of Banjar land covered by O S. No 232 of Rakodu village. A representation has been received by the Collector of Visakhapatnam for the grant of this land on patta to the harijans of the village. But the settlement Officer, Visakhapatnam in his R. P. No. 189/64 and 246/64 dated 18-12-64 granted the land on patta U/S 11 (a) of the Estates Abolition Act to certain claiments treating it as ryotwari land. The Tahsildar Vijayanagaram filed a revision petition before the Director of Settlements against the orders of the Settlement Officer. The Director of Settlement dismissed the revision petition and confirmed the orders of Settlements Officers. On the advice of the pleader doing Government work Vijayanagaram, the question of filling a revision petition before the Board of Revenue against the orders of the Director of Settlement was dropped.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—ఎందుచేత drop అయినది; గవర్నమెంటు ప్లీడరు యిచ్చిన సలహా ఏమిటి ? హారిజనులకు యిబ్బంది రద్దుచేసి, లాండ్ లార్డ్సుకు పట్టా యివ్వడానికి కారణ మేమిటి ?

శ్రీ వి బి. రాజు :—Details నా వద్ద లేవుగానీ, legal aspect చూసి, appeal చేసినా లాభం లేదని చెప్పి ఉంటారు.

శ్రీ యం. వీరరాఘవరావు (ప్రత్తిపాడు) :—ఇంతకుముందు రెవిన్యూ మంత్రిగారు రాష్ట్రంలో సుమారు 13½ లక్షల ఎకరాల బంజరు భూమి వుంది అన్నారు. 4 లక్షల దరఖాస్తులు వచ్చాయి అన్నారు. సుమారు లక్ష ఎకరాల భూమికి పట్టాలు యిచ్చాము అన్నారు. రెండు నెలలు మాత్రం స్పెషల్ స్టాఫ్ వుంటుంది అంటున్నారు. ఈ 13 లక్షల ఎకరాలలో బీద ప్రజలకు వెంటనే పట్టాలు వెంటనే యిచ్చేందుకు ప్రభుత్వం వారు తగు శ్రద్ధ తీసుకుంటారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఇప్పుడు నార్మల్ అడ్మినిస్ట్రేటివ్ మెషినరీద్వారానే పంపకం జరగాలి. ఈ 13 లక్షల ఎకరాలలో చాలా వరకు సాగుకులాయకీ అయ్యేది కాదు. త్వరగానే సంపూర్ణంగా పట్టాలు యివ్వాలని ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించినది.

శ్రీ కుడిపూడి ప్రభాకరరావు :—ఈ బంజరు భూములు తాలూకా వైజ్‌గా ఎక్కడెక్కడ ఎంతెంత భూమివున్నదో ఆ వివరాలు Table పై పెట్టిస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు : —చాలా పెద్ద డాక్యుమెంటు అవుతుంది.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయ్:—హారిజనులకు యివ్వకుండా లాండ్ లార్డ్సుకు ఈ భూమి యివ్వడానికిగల కారణం ఏమిటి ? బ్రిటిష్ ప్రభుత్వ కాలంనుండికూడా యిండ్లులేక, వాకిళ్ళులేక బాధపడుతూవున్న పేదవారున్నారు. ఈ బంజరు భూముల పంపకం కాగితాలమీద తప్ప ఆచరణలోకి రావడంలేదు. ప్రభాకర

రావుగారు అడిగినట్లుగా తాలూకా వైజ్‌గా ఆ వివరాలు మాకు యివ్వడం అవసరం. ఆ విధంగా యిస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను మనవిచేశాను. అసిస్టెంటు సెటిల్మెంటు ఆఫీసర్ వద్ద, డైరెక్టర్ ఆఫ్ సెటిల్మెంట్ వద్దవున్న విషయమేమిటంటే—యీ 54 ఎకరాల భూమి—అది రైత్వారీ భూమి కాబట్టి ఎవరయితే సేద్యం చేస్తున్నారో వారికి యివ్వాలని వుంది.

BANJAR LAND IN YELAMANCHILI

1694- -

* 2741 Q.—Sri G. Suryanarayana (Payakaraopeta) :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state :

(a) the extent of Government Banjar land in in Yellamanchili Taluk of Visakhapatnam District ;

(b) the village-wise extent of the same distributed so far to Harijans and other landless poor in the said taluk ;

(c) whether the land distributed are under cultivation ; and

(d) whether assessment is being collected from them ?

Sri V. B. Raju :— (a) Acs. 4,000 80 cents

(b) Statements are placed on the table of the House.

(c) Only small extents have been brought under cultivation this being the first year.

(d) No assessment is due from the beneficieries till they complete 3 years of possession.

STATEMENT - I

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Answer to clause (b) of L. A. Q. No. 2741 Starred (*1694)]

Statement showing the village-wise extents of banjar land distributed to Harijans in Elamanchili Taluk.

		Ac.
1.	Mauuturu	18-65
2.	Cheemalapalli	0-22
3.	Velchuru	3-51
4.	Diebapalem	3 69
5.	Aunabarthi	1-50
6.	Rajala Agraharam	118-C0
7.	Krishnampalem	1-50
8.	Vempadu	8-11
9.	D. L. Puram	10-00
10.	P. L. Puram	32-75
11.	Iruvada	4-69
12.	Dopperla	3-67
13.	Chodapalli	8-00
14.	Bhogapuram	6-73
15.	Duppituru	[illegible]-26
16.	Gorapudi	13-[illegible]0
17.	Maduturu	47-38

18.	Veduruvada	6-31
19.	Kagitha	25-00
20	Vakapadu	3-45
21.	Pedauppalam	20-48
22.	Da'amkoduru	35-37
23.	Rambilli	36-50
24.	Kokkirapalli	24-34
25.	Marripalem	12-00
26.	Rajala	2-00
27	Uddandapuram	14-00
	Total Acs.	469-13 cents

STATEMENT - II

PLACE ON THE TABLE OF THE HOUSE

[Answer to Clause (b) of I A. No. 2741 Starred (* 1694)]

Statement showing the village-wise extents of banjar land distributed to landless poor person in Elamanchili taluk

		Acs.
1.	Zirayithichintuva	5-00
2.	Duppituru	57-53
3.	Gorapudi	48-00
4.	Karuturu	9-00
5.	Dibbapalem	12-43
6.	Krishnampalem	9-00
7.	Bhogapuram	10-39
8.	Rajala Agraharam	185-17
9.	Veduruvada	13-04
10.	Janguluru	89-13
11.	Rajakoduru	1-54
12.	Rambilli	30-00
13.	Lalamkoduru	58-74
14.	M. Jagannadhapuram	0-38
15.	Dopperla	70-96
16.	Andalapalli	7-58
17.	Cheemalapalli	3-04
18.	Somavaram	6-01
19.	Iruvada	1-73
20.	Nunabarthi	53-38
21.	Nadimpalli	94-49
22.	Chodapalli	15-95
23.	Maduthuru	304-78
24.	D. L. Puram	60-00
25.	Vempadu	31-00
26.	Uddandapuram	5-00
27.	Koruprolu	5-68
28.	Chandanada	2[illegible]-99
29.	Kagitha	38-00
30.	Gudivada	2-46
31.	Peddadoddigallu	12-63

32.	Krishnapuram	10-00
33.	Peddauppalam	63-18
34	Chinnauppalam	4'-01
35.	Kesavaram	0-71
36.	Sarvasiddi	12-92
37.	Vakapadu	101-[illegible]1
38.	Kokkirapalli	143-06
39.	Regupalem	4-63
40.	Erravaram No. 25	3 90
41.	Bayyavaram	3-92
42.	Marripalem	32-12
43.	Theruvopalli	5-30
44.	Kattubolu	4-00
45.	Rajala	7-00
	Total: Acs.	1,697-78

శ్రీ ఆర్. మహానంద (దర్శి) :—ఈ బంజరు భూములు పంపకంచేసే విషయంలో పెద్ద బ్లాక్సులో వుండే భూములు అట్లాగే వుంచాలని ఒక్క లా వున్నది. ఆ రకంగా వందల ఎకరాలు నిలబడిపోతూన్నవి. అందువలన ఆశించిన విధంగా పేదవారికి లాభం చేకూరడంలేదు. ఆ లా ను రివైజ్ చేసి వీటన్నింటిలోనూ బీదవారికి పట్టాలు యివ్వడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వీటి విషయంకూడా ప్రభుత్వ పునఃపరిశీలనలో వున్నది.

Sri K. Govinda Rao ;—Actually how much has gone to the landless poor and how much has gone to others ?

Sri V. B. Raju .—The land has been distributed to the laudless poor. But if you want village-wise statistics, it is very difficult Sir. It involves a lot of work.

శ్రీ జి. సూర్యనారాయణ :— ఎలమంచిలి తాలూకాలో బంజరు భూములు యిచ్చారు. అయితే అక్కడక్కడ మాత్రమే వారు ప్రవేశించారు. మిగతా గ్రామాలలో వారు ప్రవేశించలేదు. అందువలన, సేద్యంలోకి రాకపోవడంవల్ల, ప్రభుత్వానికి శిస్తు రావడంలేదు. సర్వే జరగలేదక్కడ. వెంటనే సర్వే జరిపించి, వారు ప్రవేశించడానికి అవసరమైన సౌకర్యాలన్నీ కలిగించడానికి చర్యలు తీసుకుంటారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— సర్వే వేయకపోవడంవల్ల వారు ప్రవేశించడం లేదు, ఆటంకంగా వున్నదనే విషయమైతే అది పునః పరిశీలించవలసి ఉంటుంది.

శ్రీ కె. బుచ్చిరాయుడు :— వాస్తవానికి చాలామంది హరిజనులు బంజరుభూములు అనుభవిస్తున్నారు. వారికి పట్టాలు యివ్వడంలేదు. 60 సంవత్సరాలనుండి దున్నుకుంటున్నా మా తాలూకాలో యివ్వలేదు. జనరల్ పాలసీగా దున్నుకుంటున్న హరిజనులకు వెంటనే పట్టాలు యివ్వడానికి ప్రభుత్వం ఆర్డర్సు యిస్తుందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—Objection లేనిచోట, దున్నుకుంటున్న హరిజను లకు వెంటనే యివ్వాలని వున్నది. ఆ విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ చూపించడం కూడా జరుగుతున్నది. అటువంటిదేమైనా వుంటే గౌరవసభ్యులను ఆ సమాచారం నాకు అందచేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. వెంగయ్య (మార్కాపూర్) :— బంజరుభూముల పంపకం విషయంలో చాలా అవకతవకలు జరుగుతున్నవి. గిద్దలూరు, మార్కాపురం—

Mr. Speaker :— Mr. Raju, is it possible for half-an-hour discussion ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—దీనిపై ప్రశ్నలు యింతకు ముందు మీటింగులో కూడా చాలా పెద్ద సంఖ్యలో వచ్చాయి.

Mr. Speaker :— Let us have half an hour discussion on this.

శ్రీ సి. వెంగయ్య :— ప్రభుత్వం కొత్తగా చెరువులు, కుంటలు నిర్మిస్తున్నారు. బంజరుభూములు, ఆయకట్టు బంజర్లు వుంటున్నాయి. ఇప్పుడు చెరువులక్రింద, కుంటలక్రింద మార్కాపురం, గిద్దలూరు తాలూకాలలో గుంటూరు జిల్లావారు, కృష్ణా జిల్లావారు వచ్చి పట్టాలకు పెట్టుకుంటుంటే వారికి పట్టాలు యిస్తున్నారు. స్థానికంగా వుండి, నెత్తిన తట్టమోసి కుంట, చెరువు కట్టించినవారికి మాత్రం పట్టాలు రావడంలేదు. ఇది ప్రభుత్వ దృష్టిలో పెట్టుకొని స్థానికులకు యివ్వడానికి ఏర్పాటు చేస్తుందా ? రెండవది, ఇందులో చాల బేరాలు జరుగుతున్నాయి. ఎకరానికి ఎంత యిస్తారు అనేటంతవరకు వచ్చింది, అందువల్ల, ప్రతి తాలూకాకు ఒక అడ్వయిజరి కమిటీవేసి పంచాయతి ప్రెశిడెంటును, శాసన సభ్యుడినికూడ అందులోవుంచి ప్రతినెలా మీటింగు పెట్టించి యిటువంటి బేరాలు అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— స్థానికంగా వున్న లాండ్ లెస్ పీపుల్ కు ముందు యివ్వాలి. వారికే ప్రిఫరెన్సు యివ్వాలి ఇందులో ఎలిజిబిలిటి క్వశ్చనుకూడ వుంది. స్థానికంగా పేదవారు వుండి, ఎలిజిబిలిటి వున్నప్పుడు బయటనుంచి వచ్చిన వారికి యిచ్చారంటే అది లోపమే అవుతుంది. మొన్న ప్రభుత్వంకూడ ఒక నిర్ణయం తీసుకుంది. శాసనసభ్యులు తమతమ నియోజకవర్గాలలో వున్న బంజరుభూముల విషయంలో ఎక్కడైనా అవకతవకలు జరుగుతూవుంటే వారు వెంటనే ఆర్. డి. ఓ. లకు వ్రాసి, జవాబు తెప్పించుకోవచ్చు. లేకపోతే శాసనసభ్యులు ఆ కాపీ నాకు పంపిస్తే......

శ్రీ సి. వెంగయ్య :— అక్కడ శాసనసభ్యులను లెక్కపెట్టేవారెవ్వరూ లేరు.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— శాసనసభ్యులను కూడ లెక్కపెట్టకపోతే యిక యీ సంసారం జరిగేది ఎట్లా ?

మిస్టర్ స్పీకర్ :— శాసనసభ్యులను లెక్కపెట్టవలసింది అని ఒక సర్క్యులర్ యిష్యూ చేయండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— శాసనసభ్యులకు పూర్తి గౌరవం యివ్వాలని, వారిచ్చిన సలహా ప్రత్యేకంగా పాటించాలని ఒకసారికాదు, పదేపదే చెప్పడం జరుగుతోంది. కాబినెట్ కూడ మొన్న యీ విషయంలో తీర్మానం చేసింది కాబట్టి కమిటీలు అనవసరం. శాసనసభ్యులు ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నారు కనుక అవకతవకలు వుంటే జాప్యం జరిగితే వెంటనే ఆర్. డి. ఒ. కు వ్రాయడం, ఆర్. డి. ఓ. చేయకపోతే మంత్రికి అయినా, కలెక్టరుకు అయినా చెప్పినట్లయితే వెంటనే చర్య తీసుకోబడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— నిజంగా మేము అక్కడకుపోయి చెప్పుకుంటే వినే దిక్కులేరు. లోగడ కాస్త ఖాతరు చేసేవారు. ఇప్పుడు ఖాతరు చేయడం లేదు. వారు అమలు జరుగుతున్నాయా లేదా అనేది చూడకపోతే అక్కడ మాకు న్యాయం జరగడంలేదని ఖచ్చితంగా మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. బి రాజు :—నేను యీ వేదికపైనుంచి మనవి చేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం తప్పకుండా శ్రద్ధతో పరిశీలిస్తున్నది. బంజరు భూముల విషయంలో శాసన సభ్యుల సలహా అధికారులు తప్పకుండా శ్రద్ధతీసుకొని చూడాలి.

శ్రీ వైకుంఠరావు :—రిసెన్‌గా సర్క్యులరు పంపించారా? పంపిస్తే, ఆ కాపీకూడ సభ్యులకు యిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కాబినెట్‌లో నిర్ణయం తీసుకోబడింది, సర్క్యులర్ కూడ పంపించబడుతుంది.

(Many Members rose in their seats)

Mr. Speaker .—I will call every Member. No Question Hour now. Hereafter everybody will be allowed to put supplementaries.

శ్రీ కె మునుస్వామి :— బంజరు భూముల సమస్యలు— సెటిల్మెంటు విషయం హరిజనులకు బార్‌గా వున్నది. లాండ్స్ కొన్ని సంవత్సరాలనుండి బీడుగా వున్నాయి, శిస్తు కట్టేవారెవ్వరూ లేరు. రెవిన్యూ లెక్కలలో అనాధీనంగా వున్నాయి. రైతులు తమకు కావాలని అసైన్ చేయమని అప్లయిచేస్తే 60—61 నుంచీ సెటిల్మెంటు పెండింగుగా పెట్టారు, విచారించే దిక్కులేదు. ప్రభుత్వానికి ఏ విధమైన ఆదాయంలేదు, కాబట్టి కలెక్టరులకు స్పెసిఫిక్‌గా ఆర్డరు యిచ్చి రెవిన్యూ అక్కౌంట్సులో అనాధీనంగా వున్న లాండ్సును లాండ్‌లెస్ పూర్ హరిజనులకు అసైన్ చేయించుతారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వారు చెప్పేది అనెసెస్డ్ వేస్టు గురించి అనుకుంటాను. అది ప్రత్యేకమైన స్థలంలోనా లేక ఆ భూములు అలాట్ చేయడంలేదని జనరల్‌గా చెబుతున్నారా?

శ్రీ కె. మునుస్వామి :—జనరల్‌గా కూడ ఇటువంటివి వున్నాయి. సూళ్లూరిపేట— ఉగ్గుమూడి విలేజిలో 200 ఎకరాలు 1962 నుంచీ పెండింగుగానే వుంది. అది యిస్తే వంద హరిజన కుటుంబాలు బాగుపడడానికి అవకాశం ఉన్నది. సెటిల్మెంటు కోర్టులో పెండింగుగా వుండటం వల్ల అసైన్ చేయకుండా వుంచేస్తున్నారు.

శ్రీ చౌదరి సత్యనారాయణ .— ఈ భూముల విషయంలో రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు చేస్తున్న అన్యాయాలు........

Sri K. Prabhakara Rao :—It is already 9.45 Sir.

Mr Speaker .—That means to say that I am not observing the time. I have been making reapeated requests. I allowed half-hour discussion. In spite of that, Members get up and ask questions. What is it I can do? You tell me what I should do?

కొంతమందిని అలా చేసి కొంతమందిని అలా చేయకపోతె వారు ఏదేదో చెబుతారు. అర గంట చర్చ అలా చేస్తానని నేను చెప్పిన తరువాత కూడ if Members get up and say 'Please allow me' what is it that I can do?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, మీరు కర్టెయిల్ చేయవలసిందేగాని మేము పోతున్నట్లే పోతే ఎట్లా జరుగుతుంది?

Mr. Speaker .—Please hear me.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — మెంబరుకు ప్రశ్న వేయాలనే ఈగర్నెస్ వుంటుంది. మీరు అవకాశమిస్తే అడుగుతాము, లేకపోతే లేదు. మీరు అడుగుతున్నారు కాబట్టి అలా చేస్తున్నాను అంటే మేము అడుగుతూనే ఉంటాము.

మిస్టర్ స్పీకర్ : —నిజమే, మీకు ఉత్సాహం, ఆతృత వుంటుంది. కాబట్టి అడుగుతారు. కాని, నేను టైములేదని ఒకసారి, రెండుసార్లు, మూడుసార్లు చెప్పినతరువాతకూడ మీరు కూర్చోకపోతే నేను ఏమిచేయాలి?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య: —ఆపేయడమే, అంతకంటే ఏమిలేదు.

Mr. Speaker.—How can I when you refuse to sit down and go on putting supplementaries ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:—తమరు చెప్పిన డిఫికల్టీ అర్థం చేసుకుంటున్నాము. కాని మీకు యాబ్సల్యూటు అధికారం వున్నది. మీ ఇండల్జెన్సు వుంటేనే మాట్లాడతాము, అది స్ట్రిక్ట్ అయినప్పుడు పోతుంది

శ్రీ వి. బి. రాజు. —అధ్యక్షా, ఇదివరకుకూడ అనుభవం వున్నది, మామూలుగా మూడు–నాలుగు ఉపప్రశ్నలు అయినతరువాత మీరు నెక్స్టు క్వశ్చన్ అంటారు. అనగానే సభ్యులు కూర్చుని తరువాతి ప్రశ్నకు పోతుంటారు. కాని, యీవిధంగాచేస్తే కొన్నిప్రశ్నలు కానేకావు. ఎన్నిసప్లమెంటరీ ప్రశ్నలు వస్తాయో–ఇది అన్‌లిమిటెడు. అట్లా అయితే ఎట్లా ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు: —అధ్యక్షా. ఇందులో మీలోపమూలేదు, మాలోపమూలేదు. ప్రభుత్వముయొక్క లోపమే. ఇవే జీత్ ఆన్సర్సుఇస్తె....

శ్రీ వి. బి. రాజు: —ఇది మంత్రులకు వైవ–వసీఎగ్జామినేషనువంటిది. Supplementries must be relevant to the main questions and they must be short and very limited in their scope. ఒక తాలూకాను గురించి ప్రశ్నిస్తున్నప్పుడు జనరల్‌పాలసీ తెస్తారు, జనరల్ పాలసీవచ్చినప్పుడు పర్టిక్యులర్ కేసు తెస్తారు. ఈ విధంగా వున్నప్పుడు సి. వి. కె. రావుగారు

మంత్రిగా వున్నా కూడ ఇంతకంటె ఎక్కువగొప్పగా చేయగలుగుతారని నేననుకోను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: —ఏ సభ్యుడైనాకూడా స్పీకరు ఆదేశాన్ని obey చేయాలా, లేదా అనే సమస్యలేదని మనవిచేస్తున్నాను. అడిగినవారి ఆతృత కొద్ది మరల అడిగితే అధ్యక్షులవారు అవకాశం ఇస్తారేమో అని అడుగుతుంటారు. ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు, అన్నమంచే సున్నమని మంత్రులు సమాధానంచెప్పడంవల్లనే మరొకసారి అడగడం జరుగుతూంటుంది.

Sri V. B Raju :—We connot be made scape-goats. Ministers are trying to give complete answers.

Mr. Speaker.—Members only ask irrelevant questions and Ministers always give irrelevant answers. That is their presumption.

Sri V. B. Raju :—It is an unkind cut.

శ్రీ జి. లచ్చన్న: —అడిగినప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పడానికి లేదని చెప్పే అధికారముకూడా మంత్రిగారికి ఉంది.

Mr Speaker :—Unkind cut from the other side, not from me. What they are saying I am telling; the Revenue Minister is answering all questions; they ask you questions not with regard to one area. but with regard to the entire portfolio which you area holding So, you can imagine whether they are relevant or irrelevant questions. Member is interested in his own constituency and particularly of his own village

శ్రీ చౌదరి. సత్యనారాయణ :— శ్రీకాకుళం జిల్లాలో హరిజనులకు పట్టాలు ఇచ్చామని చెబుతున్నారు. అవన్నీ సెటిమెంటు time లో వచ్చినవే కాని బంజరు భూములుగా పేద హరిజనలకు ఇచ్చేవికావు. మొన్ననే 8వ తేదీన రెవిన్యూ మంత్రిగారికి స్వయంగా నేను ఇస్తే ఇంతవరకు రిప్లైలేదు. రెవెన్యూ మంత్రిగారే ఇట్లా చేస్తే ఇంక వారి క్రింద సబార్డినేట్సు ఎట్లాచేస్తారో అర్థం కావడంలేదు. హరిజనులకు భూములుదక్కే పరిస్థితులు లేవని మనవి చేస్తున్నాను. ఆక్రమణలో ఉన్నవారు పట్టాలకు పెట్టుకొంటే తహశిల్‌దారు reject చేస్తున్నారు. దీనిని సవరణ చేయాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు ప్రశ్నకు ఎంత time తీసుకున్నారో, అటువంటి ప్రశ్న allow చేయాలోలేదో లచ్చన్నగారు చెప్పాలని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—బంజరు భూముల విషయంలో అధికారుల ప్రవర్తన గురించి చెప్పడానికి కొంచెం ఎక్కువ time నే తీసుకున్నారు. ఇక మీదటనైనా సరిదిద్దుతారా అని ప్రశ్న.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—వారు అడిగారు కాబట్టి మిగతావారు అడిగినా allow చేయవలసిందేకదా.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు : —ఈ విషయమై ఇష్టాగోష్టి ఏర్పాటు చేయండి Constructive suggestions ఇస్తాము.

Mr- Speaker :—When I go to the next question, if no Member gets up I can cover the entire question-hour. I told you that this

is a very important matter and I would allow half-hour discussion. In spite of that, if members go on putting supplementary questions, what is it I can do?

Sri C. V. K. Rao :—Everybody is prepared to co-operate with you.

Mr. Speaker :—Everyone of you is not co-operating with me.

Sri C. V. K. Rao :—We do not agree with that view-point. You have also to understand us. We are different types of people, and therefore you have to understand us and you are there to understand us If you do not understand us, then a conflict arises

Mr. Spaeker :—You are all co-operating with me by making lengthy speeches.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఈ విషయమై ఒకటి చెప్పవలసి ఉన్నది. ఇది చాలా జటిలమైన సమస్య, ప్రతి గ్రామానికి సంబంధించినది, ఏనుగు అంతా పోయి తోక మిగిలింది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—తోకపోయి ఏనుగు మిగిలింది.

శ్రీ వి. బి. రాజు .—దానిని పూర్తి చేయడానికి ప్రత్యేకమైన సిబ్బందిని పెట్టి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తోంది. కొన్ని ప్రాంతాలలో జరిగే పరిస్థితులను గురించి శాసనసభ్యులకు బాధాకరంగా ఉండవచ్చును. అటువంటివి ఏవైనా నా నోటీసుకు తెస్తే కలెక్టర్లకు వ్రాసి time limit పెట్టి పూర్తి చేయాలని చెప్ప డానికి సిద్ధంగా వున్నాము.

శ్రీ జి. సైదయ్య (గజ్వేలు) :—ఎకరానికి రు. 60, 70 లు తీసుకుని కాని పోడికి ఇవ్వడంలేదు. చాలా పితాయతులు వస్తున్నాయి. మెదక్ జిల్లాలో సిద్దిపేట తాలూకాలో దుబ్బాకలో హరిజనులకు రు. 70 లు ఇస్తేనే కాని పోడి ఇవ్వము అంటున్నారని నా వద్దకు వచ్చి ఫిర్యాదుచేసారు. నేను మంత్రిగారికి—

Sri C. V. K. Rao .—I raise a point of Order. When a point of Order is raised, the Member on the other side has got to sit down.

శ్రీ జి సైదయ్య :—పట్టాలు విషయంలో మాత్రం ఏ సర్టిఫికేటులు తయారైనాయంటున్నారో వారి ఆఫీసుకు పోతే లేకుండా ఉంటున్నాయి.

శ్రీ సి. వి. కె రావు :—నా point of order ప్రకారం వారిని కూర్చో వాలని చెప్పండి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—దుబ్బాకకు సంబంధించి వారు చెప్పిన విషయాలు నేను కనుక్కుంటాను.

శ్రీ టి. పాపారావు :—శ్రీకాకుళం తాలూకాలో పురుషోత్తమ పురంలో హరిజనులు 12 సంవత్సరాలుగా సాగు చేసుకుంటున్న భూమి నుంచి వారిని evict చేసి మరొకరికి lease pattas ఇచ్చిన సంఘటన మంత్రిగారి దృష్టికి తెచ్చాను. ఆ హరిజనులకు పట్టాలు ఇచ్చే ఏర్పాటు చేస్తారా?

Dr. T. S. Murthy :—On a point of order, Sir, Question hour time అయిపోయింది. బడ్జెటు డిమాండులను time లేకుండా పోతోంది.

Mr. Speaker —Any Member might raise any point of Order. You don't raise a point of Order if a Member from your side is speaking; if a Member from the other side is speaking you are raising a point of Order

శ్రీ కె. సి. శ్రీరంగయ్య (సింగనమల) :—ప్రతి ప్రశ్నకు మూడు వంతులు వారే opportunity తీసుకుంటున్నారు. మాకు opportunity యే లేకుండాపోతోంది. Question hour time అంతా waste అయిపోతోంది.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—కలెక్టరుకు వ్రాశాను. తప్పకుండా చర్య తీసుకుంటాము.

Mr. Speaker.— The Constitution permits all Members to put supplementary questions, and if they refuse to obey me I have to give them an opportunity. What I will do hereafter is, immediately the question–hour is over I will find out the sense of the House whether they want me to cover the entire question list or close the question-hour ..... It is left to the Member to put questions. If the Speaker does not allow supplementaries, naturally there may be complaints 'the Speaker is not able to cover the questions'. But, on the other hand if the Speaker does not close the question–hour at 9.30 then the Speaker is responsible!

శ్రీ డి. గోవిందదాసు (ఏలూరు) :—అధ్యక్షా, ఆదోని తాలూకా కడిమెట్ల ఫారెస్టుభూమి యిప్పటికి 40 సంవత్సరాల క్రిందట ఫారెస్టునుండి రెవిన్యూకి మార్చేశారు. 35 సంవత్సరాలనుంచి పన్ను కడుతూ అనుభవిస్తున్నారు. ఈ నాటికి పట్టాయివ్వలేదు. మంత్రిగారికి అప్లికేషను పంపించాను. కలెక్టరును అడిగితే తిరిగి వాపసు పంపాను యేమీ రాలేదని అంటారు. ఇది ఆలోచిస్తే చాలా విపరీతముగా కనిపిస్తున్నది. 40 సంవత్సరాలనుంచి అనుభవిస్తున్నటువంటి దానికి పట్టాలు యివ్వలేదు. ఏమి ఆలోచిస్తున్నారు, ఏమి కథ? ఏదయినా అడ్డు ఉంటే చెప్పండి, ఆ భూమి అయినా గవర్నమెంటు తీసుకొని చేసేటటువంటి కష్టానికైనా సహాయం చేసేటట్లు డబ్బు యిచ్చి పొలములోనుంచి వెళ్లగొట్టండి, సంతోషిస్తాము.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— వారు కాగితాలు యిచ్చారు. పంపించినాము. ప్రత్యేకమైన కేసు అంటే యిబ్బందులుంటాయి. 30 సంవత్సరాలనుంచి ఉంది అంటే దానిలో పొరపాటు ఉండితీరాలి. అన్ని సంవత్సరాలు ఉండకూడదు. వారు యిచ్చారు, పరిశీలన జరుగుతోంది.

శ్రీ డి. గోవిందదాసు : — మునిసిబు కరణాలకు అట్లాఉంచాలని సంజీవరెడ్డిగారు ఆర్డరు వేశారు. అంతకుముందు ఉన్న సంజీవయ్యగారు పట్టా యివ్వడం గురించి డి. ఫారం తయారు చేసినది ఉన్నాయి. కలెక్టరు భాస్కరరెడ్డిగారిని అడిగాము. ఎన్నోసార్లు చెప్పాను. దిక్కులేకుండా ఉంది కారణం చెబితే సంతోషం.

శ్రీ వి. బి. రాజు — కనుక్కుంటున్నాను. మిలిటరీ పర్పసలుకోసం రిజర్వు అయినదో యేమో. ఫారెస్టులోంచి యెక్సయిజుచేసి రెవిన్యూకి వచ్చిన తరువాత యింతకాలం యెందుకు ఉందని పరిశీలనకు పంపించాము. శ్రద్ధ

SHORT-NOTICE QUESTIONS AND ANSWERS

REDUCTION IN THE QUOTA OF SUGAR ALLOTMENT TO NALGONDA TALUK

S. No. 1705-A

S. N. Q. No: 5352-T Q: Sr N. Raghava Reddy :— Will the hon. Minister for Revenue & Civil Supplies be pleased to state:

(a) the reasons for reducing the seven hundred quintals of sugar allotted to Nalgonda taluk last year, to two hundred quintals at present,

(b) whether the Government will consider the fact that due to the reduction in the quota, the public are put to hardships as they are unable to purchase the sugar at the rate of Rs. four to five, and

(c) whether steps will be taken to restore the previous quota atleast now?

Sri V. B. Raju :—(a) On account of drought co ditions in the country and diversion of cane to the manufacturer of jaggery, Government of India and reduced the State's quota of sugar, from 12,870 tonnes in Feb - March 1967 to 9,000 tonnes during the months of March-April 1967 and April-May '67 and then to 7,520 tonnes from May June' 67 to October-November 1967. Again, on account of the partial decontrol of sugar by the Government of India, the q ota has been further reduced to 4,771 tonnes from November-December 1967 onwards. As a result, the quota of a sugar allotted to the various districts had to be reduced considerably.

(b) Every effort is being made to meet the demands of domestic Consumers within the quota made available to the State.

(c) Restoration of quota to districts and taluks will depend upon any additional allotment by the Government of India. వర్షాభావం వల్ల 1967 వ సంవత్సరంలో పంచదార యొక్క ఉత్పత్తి తగ్గడం వల్ల రాష్ట్రానికి అంతకుముందు 1967 మార్చితో యిస్తున్నటువంటి 12 870 టన్నులు నెలకు యిస్తున్న దానిని 9 వేల టన్నులకు ఏప్రిలులో తగ్గించారు. అక్కడనుంచి 7,520 టన్నులకు జూనులో తగ్గిపోయింది అది తగ్గుతూ తగ్గుతూ పార్శియలు డికంటోర్లు వచ్చిన తరువాత 4,771 టన్నులయినది. ఈ సభలో చర్చకూడా జరిగింది. ఈ ప్రకారం అన్ని చోట్ల తగ్గించడం జరిగింది. భారత ప్రభుత్వం నుంచి వస్తున్న 4,771 టన్నులు సరిపెట్టడానికి జిల్లావారిగా ఒక డిస్ట్రి బ్యూషను జరిగింది. ఆ ప్రకారంగా నల్లగొండ జిల్లాకు 90 టన్నులు యివ్వబడు తున్నది.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :— 700 నుంచి 200 కు తగ్గించడం వల్ల మొత్తం 3 లక్షల జనాభాకు యేమాత్రం సరిపోవడం లేదు. ఇప్పుడైనా కొంత పెంచడానికి ఆలోచిస్తారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— ఇది రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేతిలో యేమీ లేదు. We are helpless in the matter. రాఘవరెడ్డిగారు యెన్ని అడిగినప్పటికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం యేమీ చేయలేదు. ఇది భారత ప్రభుత్వం చేస్తున్నది. ఇచ్చిన

దానిలో 4,771 టన్నులలో సరిపెట్టవలె. వారికి యెక్కువ యివ్వాలంటే యింకో చోట తగ్గించాలి. అంతకంటె వేరే మార్గం లేదు

శ్రీ జి. లచ్చన్న :— రాష్ట్ర ప్రభుత్వం చేతిలో లేని దానిగురించి యేమీ అనలేము. సభ్యుల అభిప్రాయాలు కేంద్రప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకునిరావడం అవసరం. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం లాండురివిన్యూ కలెక్షన్స సందర్భంలో ఓపెనుగా మీరు లాండు రెవిన్యూ చెల్లించకపోతే సుగరు కోటా పర్మెట్సు యివ్వము అని చెబుతున్నారన్న సంగతి మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా?

శ్రీ వి. బి. రాజు. — అట్లా చెప్పినట్లయితే అది పొరపాటు అవుతుంది, తప్పు కూడా అవుతుంది.

ILLICIT SALE OF REOTIFIED SPIRIT

S. No. 1705–B

S. N Q. No: 5359–Y Q: Sri K. Govinda Rao:—Will the hon. Minister for Excise & Prohibition be pleased to state:

(a) whether the Anti-Corruption Bureau has completed investigation of the matter relating to the illicit sale of rectified spirit being carried in the name of denatured spirit which was detected by the Excise Police while in transit from Anakapalli Co-operative Agricultural and Industrial Society, Ltd., Thummpala, Visakhapatnam district,

(b) if so, when the report was submitted to the Vigilance Commissioner;

(c) What were the main findings and recommendations of the Vigilance Commissioner submitted to the Government; and

(d) the action taken thereon?

Sri V. Satyanarayana Rao:— (a) Yes, Sir.

(b) In October, 1966.

(c) It is not desirable in Public interest to diselose the findings of the Vigilance Commissioner The main recommendation of the Vigilance Commissioner is to refer the cases of Sri Md. Yakub, Distillery Officer, and Sri S. G. Koteswara Rao Sub–Inspector, for enquiry by the Tribunal for Discipilinary Proceedings.

(d) The cases of Distillery Officer and the Sub–Inspector have been referred to the Tribunal for Disciplinary Proceedings for enquiry.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఇది జరిగి మూడు సంవత్సరాలయినది. చాలా పెద్ద కగపను కేసు ఇప్పుడు యింతవరకు ఒక ఫ్యాక్టరీ దగ్గరనుంచి కొంత య్థఆసిటు ట్రాన్సాతను జరిగి ఒక లాకి రెండున్నర లక్షల రూపాయలు చేస్తున్న కేసులో మానేజిమెంటుగాని తాబేదారులు గాని వానికి సంబంధం ఉన్నట్లు తేలినదా? యేమి చర్యతీసుకున్నారు?

Mr. Speaker :— The matter is pending before the Tribunal.

Sri K. Govinda Rao:— That is only with respect to the officials.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :— లేదు.

Mr. Speaker :—It is not pending before the Tribunal. In what stage is the matter now?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :— విజిలెన్సు కమీషను రికమెండేషను పంపించింది. గవర్నమెంటు ఎగ్జామను చేస్తున్నది.

Mr Speaker :—Government have to take a decision now on the report of the Vigilance Commissioner.

Sri K. Govind Rao :— That is all right

Mr. Speaker :— My only point is since the Government are still examining it, may prejudice the issue. We expect the Government to decide the matter with an open mind. So, perhaps, any discussion might perjudice the issue.

Sri K. Govinda Rao :—It is pending before the Government and not before the court.

Mr. Speaker :—This is a matter which concerns vitally the prospects and future of some officer. We do not know the findings of the Tribunal. Naturally, we expect the Government to decide the matter dispassionately free from any kind of prejudice with a judicial outlook.

Sri K. Govinda Rao :—I perfectly agree with you. It is not a question now ..

Mr. Speaker :—Your questien makes it appear that these are the worst people involved giving rise to so much loss to the Government.

Sri K. Govinda Rao :—I am not putting a question about the officer. My point is, whether the managemant is involved in this matter or not. Why is the Govt. trying to hide the matter ?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ రావు :—అధ్యక్షా. ఒకటి చెబుతున్నాను. ఈ ప్రశ్న చాలాసార్లు వచ్చింది మొన్న డిమాండు అప్పుడు కూడా జవాబు చెప్పాను. తప్పకుండా యాక్షను తీసుకొనడానికి ప్రయత్నం చేస్తాను. దీనిలో మానేజిమెంటువారు ఫ్యాక్టరీ గుమాస్తాలకు సంబంధం ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. దాని మీద సరియైన యాక్షను తీసుకోవాలని రికమెండేషను బయటపెట్టడం లేదు. ఆఫీసర్సు విషయం ట్రిబ్యునలుకు పంపించమన్నారు. మిగతా లారీ వ్యవహారం, లైసెన్సు వ్యవహారం చాలా సక్రమంగా యాక్షను తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యముతో బయటపెట్టడం లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (అనంతపురం) :—ఈ ప్రశ్న చాలా సార్లు అసెంబ్లీ ముందుకు వస్తూనే ఉంది సంవత్సరాలు, సంవత్సరాలు గడచినకొలదీ న్యాయం జరగడం కూడా వెనక్కుపోతుంది. ఎంక్వయిరీ అనేటటువంటిది త్వరగా చేయడంలోనే పెద్ద పెద్దవారు యిన్‌వాల్వు అయి ఉన్నప్పుడు పెద్ద సరుకు ఎగుమతి అవుతుండగా పట్టుకున్న విషయం గురించి మూడు నాలుగు సంవత్సరాలు పడితే మన అనుభవం కాగితాలు మారవచ్చు, మనుష్యులు మారవచ్చు, యేమేమి జరుగుతాయో మనకు తెలియదు. Why do you want to give that scope by extending this enquiry from year to year and give the largest amount of time to all those people who have committed mistakes? ఎన్ని సంవత్సరాలు అయినది ?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—అదేమీలేదు. గట్టిగా action తీసుకోవాలనే ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వము వున్నది. మొన్న డిసెంబరులో విజిలెన్సు కమీషన్ రికమెండేషన్సు వచ్చినవి. Examine చేస్తున్నాము. కొంతవరకు action తీసుకొన్నాము మిగతా చర్య తీసుకోబోతున్నాము. వాటి గురించి చెబితే action సరిగా జరగదేమో అనేది తప్ప వేరే కారణము లేదు.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—చెప్పుమని అడగడము లేదు గోవిందరావుగారు చెప్పడము ద్వారా action తీసుకొంటారని కాదు. ఇన్ని సంవత్సరాలు ఎందుకు పడుతోందనేది సందేహము కలుగుతున్నది. The longer the time you take the greater will be the mischief that will be committed. It is very clear. డిసెంబరులో వచ్చినది. మార్చి నడుస్తున్నది. మీరు decision తీసుకొంటారు ఆ decision మీద ఆధారపడి action తీసుకోవాలి. ఆ action తీసుకోడానికి సంవత్సరమో, 2 సంవత్సరాలలో పట్టదని హామీ ఇస్తారా ?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—దీనికి సంబంధించి cases పెట్టడము జరిగింది. కొందరికి fines వేశారు. కొన్ని వదలి పెట్టారు Factory మీద ఆఫీసర్సుమీద ఏమి చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో A. C. B. కి పంపించారు. A. C. B. recommendation వచ్చినవి. విజిలెన్సు కమీషన్ రికమెండేషన్సు డిసెంబరులోనే వచ్చినది. కొంతవరకు action తీసుకొన్నాము. ఇద్దరు ఆఫీసర్లను Tribunal కి పంపించాము అని చెప్పాను. మిగతా విషయము మా ఆఫీసుకు సంబంధించిన వ్యవహారము కాదు. ఫ్యాక్టరీకి సంబంధించినది. Licence holders కి సంబంధించినది లారీకి సంబంధించిన వ్యవహారము ఇవన్నీ వున్నవి. కొంత action తీసుకొన్నాము ఇండియా గవర్నమెంటు కొంత action తీసుకోవాలి. Transport Department కొంత action తీసుకోవాలి. రకరకాల డిపార్టుమెంట్సు action తీసుకోవాలి. We are pursuing the matter. దానిలో అనుమానించవలసిన అవసరము లేదు. తప్పకుండా action తీసుకొంటాము

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఏంత భాగము చర్య తీసుకొన్నారో చెబుతారా?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—ఆ అంచనా చెప్పలేను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—Officers మీద action తీసుకొంటున్నామని అన్నారు. ఆఫీసర్సు మీద చర్యతీసుకోడానికి ఆలస్యమవుతోందని మేము అనుకొంటున్నాము. The point and fact is మేనేజిమెంటుమీద action తీసుకోడానికి గవర్నమెంటు అదేపనిగా తటపటాయిస్తున్నది అని. That is the charge which Mr. Govind Rao wants to put before you. Will you please answer?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—అదేమీ లేదనిచెప్పానుకదా.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—లేకపోతే 8 సంవత్సరాలు ఎందుకు పట్టినది. ఆఫీసర్సు మీద action తీసుకొన్నప్పుడు మేనేజిమెంటుమీద ఎందుకుతీసుకోలేదు?

శ్రీ వి సత్యనారాయణరావు : —Liquor తో వచ్చినలారీని హైదరాబాదు ... పట్టుకొన్నారు. దానిని ఎవరూ claim చేయలేదు. ఇంతవరకు కోర్టులో

నడుస్తున్నది. ఏమైన గట్టిగా punish చేయాలనే ఉద్దేశ్యముతో enquire చేశాము ఎవ్వరూ claim చేయని పరిస్థితులలో action తీసుకొనడము ఎట్లా వీలువుంటుందో ఆలోచించండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—లారీని ఎవరూ claim చేయకపోతే నేరము ఎవరిమైన పెట్టాలి అని అంటున్నారు. ప్రభుత్వము ఆ Property ని స్వాధీనము చేసుకొన్నదా? ఆ spirit ని అమ్మినారా?

శ్రీ వి సత్యనారాయణరావు :—గవర్నమెంటు స్వాధీనము చేసుకొన్నది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—అధ్యక్షా, లారీని పట్టుకొన్నారు. అది cooperative concern దానిలో కొన్నిలక్షలు నష్టమువస్తున్న పరిస్థితులున్నవి. ఆఫీసర్సుమీద action తీసుకొంటున్నారు. మంచిది. కాని అసలు ఆ spirit ని అమ్మినది ఎవరు? విజిలెన్సు కమీషన్ రిపోర్టులో మేనేజిమెంటుకు గాని వారితా బేదారులకుగాని సంబంధమువుందని వున్నదా ఏమైనా సంబంధము లేకుండా spirit కి కాళ్లువచ్చి దానంతటది నడచి పోయినదా?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—ఈ case చూస్తే అట్లాగేవుంది.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మనుష్యులకు, జంతువులకువలె ఆ స్పిరిటికికూడ కాళ్లు వచ్చినడచిపోయినదన్నమాట.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—అధ్యక్షా, ఇక్కడ ఇప్పుడు జరుగుతున్న చర్చను చూస్తూవుంటే మేనేజిమెంటుకు ఏదో సంబంధమువుందేమో, కావాలని ప్రభుత్వము దాస్తున్నదేమో అనే సందేహము సభలోకలగడానికి కారణమైనది. ఏ సందర్భముగా జరిగిందనేది ఒక స్టేటుమెంటు table మీద పెట్టడానికి మంత్రిగారు పూనుకొంటారా?

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—స్టేటుమెంటుతో పనిలేదు. ప్రతి అసెంబ్లీ సమావేశములో ఈ ప్రశ్న వస్తున్నది. అది pursue చేస్తున్నా క్వశ్చన్స్ వస్తున్నవి. Pursue చేయడములో ప్రభుత్వము లోటు చేస్తున్నదని అనుకోవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, మొట్టమొదట ప్రశ్నకు జవాబు చెబుతూ విజిలెన్స్ కమీషన్ రికమెండేషన్సు వచ్చినవి. అది confidential గా వుంచి ఆలోచిస్తున్నాము. ఆ తరువాత చెబుతూ ట్రిబ్యునల్ కి పంపించడానికి ఆలోచించాము అన్నారు. విజిలెన్సు కమీషన్ నుంచి ట్రిబ్యునల్ కు ఎట్లా పంపిస్తారు. విజిలెన్స్ కమిషన్ రిపోర్టును finalise చేయాలి లేక direct గా ట్రిబ్యునల్ కయినా పోవాలి. ఒకదానినుంచి ఇంకొకదానికి పంపిస్తాము అనడము ఎట్లా సాధ్యము.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణరావు :—వారిద్దరిని Tribunal కి పంపించుమని విజిలెన్సు కమీషన్ రికమెండు చేసినది. ఆ విధముగా మా ఆఫీసర్సు ఇద్దరిని ట్రిబ్యునల్ కి పంపించాము. విజిలెన్సు కమీషన్ రికమెండేషన్సులో అది ఒక

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—లచ్చన్నగారు అడిగినట్లు ఒక స్టేటుమెంటును table మీద పెట్టమనండి. వారికి వచ్చిన information ఏమిటి అనేది పెట్టమనండి. ఏమి action తీసుకొంటారో పెట్టవద్దు. "You take as you like. That is a different matter." ఆ facts table మీద పెట్టమనండి.

Sri V. Satyanarayana Rao :—I have no objection Sir.

WRITTER ANSWERS TO QUESTIONS

HEARING OF PUBLIC COMPLAINTS BY COLLECTORS

1695—

* 3589 Q — Sri A. Easwara Reddy:— Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state:

(a) whether the Government have issued circular to the District Collectors wherein it was suggested that a day in every week be earmarked for hearing public complaints ;

(b) whether the Government is contemplating to revise the practice obtaining before Independence when Collectors used to call petitioners every morning before taking up any work; and

(c) the date on which the procedure came into practice?

A:—

(a) No Circular was issued by the Government to the Collectors in regard to the fixing of a day in every week for hearing public complaints. But orders were issued to the Collectors that each Collectorate should have a receptionist of the rank of U. D. C.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

CONVERSION OF HEALTH CENTRE AT PENUMURU INTO L F. HOSPITAL

1696—

*3542 Q.— Sri V, Munusamappa;— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether the Government have received the resolution of Gangadhara Nellore Samithi, to convert the Health Centre at Penumuru Village, Chittoor Taluk, Chittoor District, into a Local Fund Hospital;

(b) if so, the reasons for the delay; and

(c) when it will be taken?

A:—

(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

CARDIOLOGIST IN GUNTUR HOSPITAL

1697—

* 4965 Q.— Sri R. Mahananda:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether there is a separate Cardiologist (Heart Specialist) in the Government General Hospital, Guntur;

(b) if not, the reasons therefor;

(c) what are the other arrangements made in this regard, and

(d) are there separate cardiologists in the General Hospitals at Visakhapatnam and Osmania General Hospitals?

A:—

No, Sir.

(b) Owing to paucity of funds under Plan, separate Cardiology Unit could not be provided at the Government General Hospital, Guntur.

(c) The services of the Physicians who have also been trained in caridiology are being utilised for treatment of Heart diseases.

(d) There is a separate cardiologist in the Osmania General Hospital while there is no separate Cardiologist at K G. Hospital, Visakhapatnam.

NEURO-SURGEON AT GUNTUR HOSPITAL

1698—

* 4964 Q.— Sri R. Mahananda:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether there is a Neuro-Surgeon in Government General Hospital, Guntur,

(b) if not, the reasons therefor; and

(c) what are the arrangements made in this Government Hospital to treat Brain Disease cases?

A:—

(a) No, Sir.

(b) paucity of funds.

(c) Routine Neurological operations are performed by General Surgeons and complicated cases are being referred to the Nueoro-Surgical Centres at Visakhapatnam and Hyderabad.

MEDICAL COLLEGE AT NIZAMABAD

1699 –

* 3128 Q. Sri K. V. Gangadhara:— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) whether it has been declared that a Medical College will be started at Nizamabad,

(b) whether land also has been acquired for the College; and

(c) the decision taken by the Government at present in this respect?

A:—

(a) No, Sir.

(b) No, Sir.

(c) The proposal has been defer ed.

WOMEN'S WELFARE CENTRES

1700—

* 2746 Q.— Sarvasri Badrivishal Pitti, Ahmed Hussin and B V. Ramanayya:— Will the hon. Minister for Social Welfare be pleased to state:

(a) the number of persons given admission into the Centres of Women's Welfare Division during 1966-67; a d

(b) the places where the said centres have been started?

A:—

Information is placed on the Table of the House.

INFORMATION PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

L A. Q. No. 2746 STARRED (* 1700)

(a) the number of persons given admission into the Centres of Women's Welfare Division during 1966-67, AND

(b) the places where the said centres have been started:

S. No.	District	Location of centres·	Whether under the control of P. S. or W. W. Department.	No. of persons (W) given admission in to the W. W. Centre.	No of Children given admission to the W. W. Centre.
1.	Anantapur	1. Anantapur	Women's Welfare Dept.	31	44
		2. Thimmancerla	-Do-	26	30
		3. Parigi	Panchayat Samithi.	14	27
		4. Lepakshi	-Do-	5	14
2.	Adilabad	1. Adilabad	Women's Welfare Dept.	32	50
3.	East Goda-vari Dist.	1. Kakinada	-Do-	30	25
		2. Amalapuram	Panchayat Samithi.	30	20
	Kakinada	3. Korukonda	-Do-	24	25
		4. Uppada	-Do-	30	25
		5. Addathigala	-Do-	40	20
		6. Rayapalli	-Do-	12	25
		7. Ramapachoda-varam,	-Do-	10	30

1	2	3	4	5	6
4.	Nalgonda	1. Nalgonda	Wcmne's Welfare Dept.	25	10
5.	Cuddapah	1. Cuddapah	-Do-	26	26
		2. Rayachoti	Panchayat Samithi.	10	28
		3. Vempalli	-Do-	8	26
		4. Vontimitta	-Do-	9	25
		5. Bodvel	-Do-	14	28
		6. Kandrika	-Do-	9	26
		7. Morugudi	-Do-	8	27
		8. Chotipalli	-Do-	9	26
6.	Eluru	1. Eluru	Women's Welfare Dept.	10	17
	W. G. Dist.	2. Attili	Parchayat Samithi.	14	29
		3. Dharmaji Guda	-Do-	28	25
		4. Repalliwada	-Do-	12	21
		5. Kannapuram	-Do-	40	25
		6. Buttaigudem	-Do-	29	25
7.	Nizamabad	1. Nizamabad	Women's Welfare Dept.	51	13
8.	Chittoor	1. Chittoor	-Do-	100	
		2. Durgasamu-dram.	Panchayat Samithi.	35	60
		3. Murukabat	-Do	45	60
		4. Nagari	-Do-	80	60
		5. Karvetinagaram	-Do-	75	50
		6. Sugalimitta	Women's Welfare Dept.	7	70
9.	Hyderabad	1. Hyderabad	-Do-	36	25
		2. Uppuguda	-Do-	47	27
10.	Guntur	1. Guntur	-Do-	38	25
		2. Mangamoor	Panchayat Samithi	20	15
		3. Anantavaram	-Do-	15	17
		4. Muppala	-Do-	20	19
11.	Khammam	1. Khammam	Women's Welfare Dept.		
		2. Parnasala	Panchayat Samithi.		
		3. Cherla	-Do-		
12	Vijayawada	1. Vijayawada	Women's Welfare Dept.	65	70
		2. Muktyala	T. W. Department.	15	40
		3. Mukkothu-padu.	Panchayat Samithi.	17	20
		4. Yutukuru	-Do-	17	26
		5. Putrela	-Do-	15	28

1	2	3	4	5	6
13.	Karimnagar	1. Karimnagar	Women's Welfare Dept.	35	28
14.	Kurnool	1. Kurnool	-Do-	108	66
		2 Kanoor	Panchayat Samithi.	14	17
		3. Utendakonda	-Do-	14	34
		4. Kandunur	-Do-	10	26
		5. Barrluty	Women's Welfate Dept.	6	20
		6. Dorn·l	Panchayat Samithi·	10	15
		7. Pullalacheruvu	-Do-	10	25
		8. Krishnam-cherttypalli.	-Do-	11	15
		9. Kodimiguudla	-Do-	10	16
15.	Visakha-patnam.	1. Visakhapatnam	Women's Welfare Dept.	35	29
		2. Payakaraopet	Panchayat Samithi.	34	22
		3. Sarabhanapalem	-Do-	13	20
		4. Lammasingi	-Do-	5	20
		5 Paderu	-Do-	13	15
		6. Kasipatnam	-Do-	10	30
		7. Araku	Women's Welfare Dept.	15	23
16.	Srikakulam	1. Srikakulam	Women's Welfare Dept.	34	25
		2. Paravathipuram	-Do-	14	22
		3. Harischandra-puram.	Panchayat Samithi.	20	25
		4 Seethampeta	-Do-	20	20
		5. Pachipenta	-Do-	20	25
		6. Chinnagara	-Do-	20	20
17.	Nellore	1. Nellore	Women.s Welfare Dept.	960	540
		2. Siddipuram	-Do-	200	540
		3. Revur	Panchayat Samithi	240	540
		4. Podalakur	-Do-	150	350
		5. Venkatagiri	-Do-	440	360
18.	Sangareddy	1. Sangareddy	Women's Welfare Dopt.	25	23
19.	Mahaboob-nagar.	1. Mahaboob-nagar.	-Do-	49	29
20.	Warangal	Warangal	-Do-	30	27

HOUSE-SITES FOR EX-SERVICE MEN AT DARGAMITTA, NELLORE

1701—

*3812 Q.—Sri S. Vemayya :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to state ;

(a) whether it is a fact that the Ex-Service Men of Nellore District paid market value about 10 years ago for the grant of house-sites at Dargamitta (Nellore town); and

(b) if so, the reasons for the delay to issue house-site pattas to the Ex-Service Men ?

A :—

(a) Yes Sir.

(b) In 1949 an extent of Ac. 12 was reserved in Dargamitta area for assignment to Ex-Service men. The District Soldiers, Sailors and Airmens Board Constituted a selection Committee the same year to interview and select the applicants. 107 applicants were selected and they were asked to pay market value of Rs. 100 each per plot of 33½ ankanams. 1951 the committee met and selected some more applicants as some of the original applicants defaulted in payment. In 1952 the plots were entered in the Prohibitory Order Book banning all constructions within an area of 2 miles from the T. B. Hospital. The ban was lifted in 1963. In 1964 it was again examined. Several discripencies like one person claiming two plots, two persons claiming the same plot etc. were noticed. Again a sub-committee was formed to examine the claims by issuing notices to all concerned Finally in 1966 the Sub-Committee recommended 46 allottees for assignment of plots. The Tahsildar was directed to finalise assignments in regard to the above 46 persons. The rest of the cases are believed to be under the active consideration of the District Soldiers and Airmens Board.

ASBESTOS SHEETS TO FIRE VICTIMS

1702—

* 4283 Q.—Sri T. V. S. Chalapathi Rao :—Will the hon. Minister for Revenue and Civil Supplies be pleased to stete :

(a) is it not a fact that the Government offered to supply asbestos sheets to the fires victims in Vijagawada Town to serve as roofs to their reconstructed houses during the year 1966 ;

(b) if so, how many families received the same ; and

(c) how many fire victims are yet to be supplied ?

A :—

(a) Yes, Sir.

(b) 742.

(c) 50.

AUXILIARY NURSING TRAINING

1703—

* 2739 Q.—Sri G Suryanarayana :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) the number of persons who have undergone Auxiliary Nursing Training during 1965-66 and 1966-67 respectively ; and

(b) the number of them provided with employment so far and yet to be provided with employment respectively ?

A :—

(a) There is no Auxiliary Nursing Training in the State. It is presumed that that the Hon'ble member is referring to the Auxiliery Nurse Midwife training. 319 candidates have undergone Auxiliary Nurse Midwifes training during 1965-66 ond 430 candidates during 1966-67.

(b) The Superintendent of the Hospitals and the District Medical and Health Officers are the appointing authorities for the Auxiliary Nurse Midwives. The Chairman of Zilla Parishads and Panchayat Samithies are also appointing authorities for Auxiliary Nurse Midwives in Primary Health Centres. 20? candidates have been appointed as Auxiliary Nurse Midwives out of the personal trand during 1965-66 and 131 candidates were appointed out of those trained during 1966-67. The data relating to the number of candidate appointed by the Chairman of Zilla Parishads and Panchayat Samithies is not available and it will be collected and placed on the table of the House separately.

DEVELOPMENT OF AYURVEDA

1704—

* 3529 Q.—Sri T. Papa Rao :—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) the steps being taken for the development of Ayurveda in the State :

(b) whether there is any scheme to introduce a 5-year degree course in Ayurveda as in Allopathy ; and

(c) if so, the details thereof?

A :—

(a) A statement is laid on the Table of the House.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

STATEMENT TO BE LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE.
[Vide Answer to L.A.Q. No. *1704 (No. 3529-starred]

The following Ayurvedic Institutions were in existence in the State prior to the formation of Andhra Pradesh :—

(1) Government Ayurvedic Hospital, Hyderabad,

(2) Government Ayurvedic College, Hyderabad.

(3) Government Ayurvedic Dispensaries–41
(2 in the city and 39 in districts).

2/ The Government Ayurvedic Hospital, was having a bed strength of only 48. During the period from 1957 to 1967 the bed strength was increased to 108 and necessary staff with four gazetted officers was sanctioned in order to upgrade the hospital and utilise it for clinical training of the students of the Ayurvedic College, Hyderabad. Besides, a 20 bedded hospital at Warangal was sanctioned for the clinical training of students of the Anantha Laxmi Ayurvedic College, Warangal. A four bedded hospital was started at Toopran.

3/ After the formation of Andhra Pradesh, there was a great demand for the establishment of Ayurvedic Dispensaries. To popularise this system 40 dispensaries have been established.

4/ In the year 1958 Research Unit in Ayurveda was sanctioned with 30 beds with Central Assistance. Subsequently this bed strength was increased to 40 as there was much clinical work. The following diseases are treated in the Research Department of Ayurveda.

1) Amavat 2) Sandigathavatha

3) Garbhinijaya Pandu 4) Pakka Vyabhi.

Tee Central Assistance for the Research Schemes has been discontinued by the Government of India, from the end of the IIIrd Five Year Plan add this Research Scheme is being continued by the Strte Government.

5/ The Integrated System of Ayvrvedic Education was discontinued and Ayurveda Praveena (B.A.M.&S.) for four years with 6 months House Physicianship has been introduced from the year 1964. The syllabus for this course was framed by a Special Committee constituted by the Government. The number of seats was increased from 50 to 65 since the year 1965 onwards as a special case in Government Ayurvedic College, H7d'bad as there was rush for admission to Ayurveda Praveena course. The Government have introduced in 1965 a one year trainiag course for the compounders. The first batch of trainees have already come out. A scheme for the training of Nursing Orderlies for a period of 6 months has also been sanctioned by the Government.

6/ The question of affiliation of the Government Ayu vedic College to the Osmania University and instituting a factulty is under consideration of the Osmania University.

7/ Indian Medicine Pharmacy : Indian Medicine Pharmacy was started in 1953 with a view to manufacture the compound medicines and supply them to the Government dispensaries of Ayurveda and Unani in the State. With a view to have a uniform standard for medicines supplied, and also to supply them at rates cheper than the market rates, this Pharmacy wus developed on modern lines with machinery and equipments. Additional staff on the technical and ministerial sides was also sanctioned for the smooth running of the Pharmacy. There is a proposal under consideration to construct a sedarate building for Pharmacy. Suitable land was also acquired for the construction of buildings during the Fourth Five Year Plan. Due to financial stringency this proposal could not be implemented so far.

8/ During the year 1967-68 an amount of Rs. 26,48,230/- under non-plan and Rs. 1,34,350/- under plan schemes has been provided for Ayurveda. In the budget estimates for the year 1968-69 a sum of Rs. 39,53,560/- under non-plan and Rs. 1,37,800/- under plan schemes for Ayurveda has been provided as detaied below :—

	1967-68	1968-69
1) Govt. Ayurvedic Hospitals Hyderabad, Warangal and Toopran	3,79,100	4,16,800
2) Researdh Department (Ayurveda)	74,600	97,700
3) Govt· Ayurvedic Disdensaries (city and districts).	6,51,150	6,77 850

4) Ayurvedic Pharmacy	2,76,150	2,95,900
5) Govt. Ayurvedic College.	1,36,600	1,70,400
6) Developments of Ayurveda	18,820	34,400
7) Grant in aid to Ayur. Institutions	81,180	87,480
8) Free Medic l Aid	750	1,000
9) Subsides	10,14,380	12,53.980
10) Herbarium	15,500	18,050
Non-Plan : Total ;	26,48 230	80.53,560

PLAN

1. Research Department (Ayur)	100	100
2. Ayurvedic Dissrict Dispensaries	1,06,350	1,08,700
3. Ayurvedic College and other developments.	6,000 14,400 7,500	6,000 23,000
Plan - Total :	1,34,350	1,37,800

LEPROSY CENTRES

1705—

* 1501 (S) Q.— Srt R Satyanarayana Raju·— Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state:

(a) the number of Leprosy subsidiary centres, leprosy control units and leprosy hospitals, respectively in our State and their location;

(b) the amount being spent by the Government for the said centres;

(c) whether any special allowances are being paid to the doctors and other staff working in those centres; and

(d) if so, the amount of the special allowances?

A:—

(a) There are 16 Leprosy Subsidiary Centres, Two Leprosy Control Units and 148, Survey Education and Treatment Centres located in various Primary Health Centres. A statement indicating the location of these centres is placed on the Table of the House.

(b) An amount of Rs 8 to 9 lakhs is being spent every year for the said centres.

(c) Special allowances is being paid to the Medical Officers only.

(d) Rs. 100 p m.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

[VIDE ANSWER TO L. A. Q. 1501 STARRED—(* 1705)]

List of Survey Education and Treatment Centres functioning in the State with location and address, as on 27th June 1967.

Staff of S. E. T. Centre: One Non-Medical Assistant in the scale o-125-220 will work under the direct supervision of the Medical Officer of the Primary Health Centre concerned.

TELANGANA REGION:

			Date of starting the centre:
Hyderabad District:			
1.	Primary Health Centre,	Podur,	Oct. 1964.
2.	-do-	Shamirpet ,,	,,
3.	-do-	Hyatnagar ,,	,,
4.	-do-	Sankarapalli ,,	,,
5.	-do-	Narsingi. ,,	,,
Medak District:			
1.	Primary Health Centre,	Pulkul	,,
2.	-do-	Mirzapur	,,
3.	-do-	Shivampet	,,
4.	-do-	Atmakur.	,,
Karimnagar District:			
1.	Primary Health Centre,	Kothapalli	,,
2.	-do-	Mallail	,,
3.	-do-	Gundi	,,
4.	-do-	Vangara	,,
5.	-do-	Chandurty.	,,
Adilabad District:			
1.	Primary Health Centre,	Telamadugu	,,
2.	-do-	Kubeer	,,
3	-do-	Lakshmanchanda	,,
4.	-do-	Kundarem.	,,
Nizamabad District:			
1.	Primary Health Centre.	Pitlam	,,
2.	-do-	Dharpalli	,,
3.	-do-	Devgon	,,
4.	-do-	Bhimgal	,,
Warangal District:			
1.	Primary Health Centre,	Balpal	,,
2.	-do-	Chelpur	,,
3.	-do-	Gudur	,,
4.	-do-	Zaffergudda	,,
5.	-do-	Shyampet.	,,
Nalgonda District:			
1.	Primary Health Centre,	Marriguda	,,
2.	-do-	Pedarrevulapalli	,,
3.	-do-	Pamulphad	,,
4.	-do-	Penphad.	,,
Khammam District:			
1.	Primary Health Centre,	Wyra,	,,
2.	-do-	Nelakondapalli	,,
3.	-do-	Aswaraopet	,,

4.	-do-	Thirumalayapalem	,,
5.	-do-	Bhadrachalam.	,,

ANDHRA REGION

Chittoor District:

1.	Primary Health Centre.	Chinagottigallu	October 1964.
2.	-do-	Pulicherla	,,
3.	-do-	Yerrakothapalli	,,
4.	-do.	Chembedu	January, 1967
5.	-do-	V. Kota	,,
6.	-do-	Karvetinagar	,,
7.	-do-	Thamballapalli	,,
8.	-do-	Choudepalli	,,
9.	-do-	Nagari	,,
10.	-do-	Garnmetta	,,
11.	-do-	Bommasamudram.	,,
12.	-do-	Kommapalli	,,
13.	-do-	Paipalem	,,
14.	-do-	Renigunta	,,
15.	-do-	Nimmanapalli	,,
16.	-do-	P. Kothakota.	,,

Nellore District:

1.	Primary H alth Cenre,	Iskapalem	October, 1964.
2.	-do-	Podalakur	,,
3.	-do-	Mypad	,,
4.	-do-	Anumasamudram	,,
5.	-do-	Balireddipalem	Janury, 1967
6.	-do-	Togaramundry	,,
7.	-do-	Yellayapalem	,,
8.	-do-	Mallam	,,
9.	-do-	Varigond	,,
10.	-do-	Chintavaram	,,
11.	-do-	Thurimerla	,,
12.	-do-	Kamepalli.	,,

Guntur District:

1.	Primary Health Centre,	Kollipara	October, 1964.
2.	-do-	Amruthalur	,,
3.	-do-	Mulpur	,,
4.	-do-	Uppalapadu	January, 1964.
5.	-do-	Machavaram	,,
5.	-do-	Panidam.	,,

Krishna District:

1.	Primary Health Centre,	Malleswaram	October, 1964.
2.	-do-	Koduru	,,
3.	-do-	Velagaleru	,,
4.	-do-	Gampalagudem	January, 1967.
5.	-do-	Buchavaram	,,
6.	-do-	Motur	,,
7.	-do-	Saggeru	,,
8.	-do-	Sathennapalli	,,

West Godavari District:

1.	Primary Health Centre,	Bhimadole	October, 1964.
2.	-do-	Mogalthur	,,
3.	-do-	Venkataramannagudem	,,
4.	-do-	Gopalpuram	,,
5.	-do-	Lingapalem	January, 1967.
6.	-do-	Pedapadu	,,
7.	-do-	Buttayagudem	,,
8.	-do-	Koyyalagudem	,,
9	-do-	L. N D. Peta	,,
10.	-do-	Tadimalla	,,
11.	-do-	Pedamindrakolanu	,,
12.	-do-	Kalla	,,
13.	-do-	Lankalkoderu	,,
14.	-do-	Kannur.	,,

West Godavari District:

15.	Primary Health Centre,	Manchili	January, 1967.
16.	-do-	Konithiwada	,,

East Godavari District:

1.	Primary Health Centre,	T. Kothapalli	January, 1967.
2.	-do-	Anaparthi	,,
3.	-do-	Lakkavaram	,,
4.	-do-	Korukonda	,,
5.	-do-	Rajanagaram	,,
6.	-do-	Pamarru	,,
7.	-do-	Shankavaram	,,
8.	-do-	Virava	,,
9.	-do-	Ravikampadu	,,
10.	-do-	Vemapalli	,,
11.	-do-	Ubelanka	,,
12.	-do-	Nagaram	,,
13.	-do-	Karapa	,,
4.	-do-	Samalkot	,,
15.	-do-	Addateegela	,,
16.	-do-	Rampachowdavaram.	,,

Visakhapatnam District:

1.	Primary Health Centre,	Nakkapalli	October, 1964.
2.	-do-	Kasimkota	,,
3.	-do-	Payakaraopeta	,,
4	-do-	Paderu	,,
5.	-do-	Chintapalli	,,
6.	-do-	Kota Uratla	January, 1967.
7.	-do-	Rolugunta	,,
8.	-do-	Sabbavaram	,,
9.	-do-	Pendurthi	,,
10.	-do-	Lakkavaripalem	,,
11.	-do-	Natavaram	,,
12.	-do-	Angamanpudi	,,
13.	-do-	Rambilli	,,
14.	-do-	Rurakalpudi	,,
15.	-do-	Kaspajagannadhapuram	,,
16.	-do-	Alamanda	,,
17.	-do-	Chwdawada.	,,

Srikakulam District:

1.	Primary Health Centre,	Kaviti	October, 1954.
2.	-do-	Mattamsarıapalli	,,
3.	-do-	Harıpuram	,,
4.	-do-	Kothapalli	,,
5.	-do-	Challapallı	January, 1964.
6.	-do-	Pırıdi	,,
7.	-do-	Mandhemkollu	,,
8.	-do-	Ganugubbıli	,,
9.	-do-	Akkupalli	,,
10.	-no-	Pachıpaonta	,,

Cuddapah District:

1.	Primary Health Centre.	Kalluru	October, 1964.
2.	-do-	Konapuram	,,
3.	-do-	Khajipet	,,
4.	-do-	Surabhı.	,,

Kurnool District:

1.	Primary Health Centre,	Panyam	October, 1964.
2.	-do-	Gadıvemula	,,
3.	-do-	Parla	,,
4.	-do-	Pedathablam.	,,

Ananthapur District:

1.	Primary Health Centre,	Chınnakothapallı	October, 1964.
2.	-do-	Talupula	,,
3.	-do-	Konakondla.	,,

Total 148 Survey, Education&Treatment Centre in A Pradesh.

List of Leprosy Control Units and LeprosySubsidiary Centres and Clınıcs functionıng ın the State as on 27-6-1967 :

There are 2 Leprosy Control Units, 16 Leprosy Subsidiary Centres 2 Training Centres and 2 Clinics.

Leprosy Control Units. — Date of starting the Centres.

East Godavarı District :—

Leprosy Control Unit Ramachandrapuram — 13-3-1955

Mahaboobnagaar District :—

Leprosy Control Unit Narayanapet — 25-3-1955

Leprosy Subsidiary Centres:—(Telangana)

1.	Hyderabad District.	Karwan.	1-2-1962
2.	Medak District.	Siddipet.	8-12-1959
3.	Nizamabad District.	Yellareddy.	26-10-1958
4.	Khammam District.	Madhıra.	1-2-1962
5.	Nalgonda District.	Suryapet.	17-8-1960

Leprosy Subsidiary Centre :—(Andhra Area)

1.	Chittoor District.	Thirupathi.	26-3-1955
2.	Nellore District.	Venkatagiri.	15-8-1960
3.	Guntur District.	Ongole.	10-2-1962
4.	Krishna District.	Kesarapalli.	24-11-1957
5.	West Godavari District..	Tanuku.	26-10-1958

6. Visakhapatnam District.	Visakhapatnam.	10-11-1960
7. Sreekakulam District	Hiramandalam.	2-10-1959
8. Cuddapah District.	Kodur.	26-10-1958
9. Anantapur District.	Hindupur.	21-11-1959
10. Kurnool District.	Kurnool.	23-11 1957

Lepresy Training Centres.

"ANDHRA"

Government Leprosy Training Centre at

(1) Akkarampalli.
(2) Tirupathi.
(3) Chittoor District.

"TELANGANA"

Government Leprosy Training Centre,

(1) Karwan.
(2) Hyderabad District.
(3) Hyderabad.

Leprosy Clinics.

Government Leprosy Clinic: Secunderabad, Hyderabad District.

Government Leprosy Clinic: Vijjaravaripalem, VenikatagiriTq. Nellore District.

Staff Position.

Leprosy Subsidiary Centre.

Medical Officer	1	Peons	2
Non-Medical Supervisor	1	Driver	1
Non-Medical Assistants	4	Cleaner	1
Compounder	1	Sweeper-cum-Watchman	1
L. D. Clerks	2		

Staff Position of Leprosy Control Units.

Medical Officer	1	Non-Medical Supervisor	1
Non-Medical Assistants	11	Compounder	1
Lab. Technician	1	Physiotherapist	1
Staff Nurse	1	L D. Clerks	2
Peons	2	Driver	1
Cleaner	1		
Sweeper-cum Watchman	1		
Cook	1		
Male Nursing Orderly	1		

Staff Position of Leprosy Clinics:—

Non-Medical Assistant 1

List of Private Organisations doing anti Leprosy work in the State.

ANDHRA AREAS.

1. Danish Save the Children Organisation, Pogiri.
2. Gandhi Memorial Leprosy Foundation, Chilakalapalli.
3. Philadelphia Leprosy Hospital, Salur.
4. Bobbili Prema Samajam, Bobbili.
5. Sreekakulam District. Leprosy Committee, Chilakalapalli.

Visakhapatnam District :

6. Preema Samajam Visakhapatnam, (Since discountinued functioning)
7. Leprosy Home & Hospital, Visakhapatnam.

East Godavari District :

8. A. V. S. S. Devastanam, Annavaram.
9. Gowthami Jeewa Karunya Sangham, Rajahmundry.
10. Leprosy Relief Organisation, Kirlampudi.
11. Leprosy Mission Hospital, Ramachandrapuram.
12. Rotary Club Leprosy Clinic, Tuni.

West Godavri District :

13. Bestheda Leprosy Mission Hospital, Narsapur.
14. St. Marry Leprosy Centre, Bhimavaram.
15. Damian Leprosy Centre, Eluru.

Guntur District :

16. Saluation Arry Mission Leprosy Hospital, Bapatla.

Nellore District :

17 Kustu Prema Nivaran Sangh, Nellore.

Chittoor District :

18. Church of South India Leprosy Hospital, Nagiri.

TELANGANA AREA.

Medak District :

19. Leprosy Investigation & Treatment Centre, Zahirabad.

Karimnagar District :

20. Church of South India Leprosy Hospital, Karimnagar.

Nizamabad District :

21. Leprosy Mission Hospital, Dichpalli.

Hyderabad District :

22. Sri Sivananda Leprosy Rehabilitation Centre, Kukutpalli.
23. Arupalli Leprosy Hospital, Kodur, Cuddapah District.

CALLING ATTENTION TO MATTERS OF URGENT PUBLIC IMPORTANCE

re: PREVALENCE OF FAMINE CONDITIONS IN A FEW TALUKS OF NELLORE DIST. AND COLLECTION OF LAND REVENUE, ETC.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, నెల్లూరుజిల్లాలోని మెట్ట తాలూకా లయిన దర్శి, పొదిలి, కనిగిరి తాలూకాలలో ప్రతి సంవత్సరము ఏదో ఒక ప్రాంతము కరువువాత పడుతున్నది. 1963 లో బ్రహ్మాండముగా కరువు వచ్చినపుడు తాలూకా అంతా రెమిషన్ యిచ్చారు. కొన్ని వేల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి పనులు కల్పించారు. 1965 లో కరువు వచ్చినపుడు శిస్తు రెమిషన్ ఇవ్వడము, అప్పులు ఇవ్వడము జరిగింది. 50 సంవత్సరాలలో average rain fall

760.06 మిల్లీ మీటర్సు వుంటే ఆ ప్రాంతములో 451.01 మి. మీ. వర్షపాతము. రబీ పంటలు పూర్తిగా పోయినవి. 1963 లో వరి 3 వేల ఎకరాలు, 1965 లో 6 వేల ఎకరాలు వేస్తే 1967 లో 900 ఎకరాలు సాగు చేశారు. వరిగ 1963 లో 27 వేల ఎకరాలు, 1965 లో 25 వేల ఎకరాలు వేస్తే ఈ సంవత్సరము 535 ఎకరాలు సాగు చేశారు. ఉలవ 1963 లో 4,532 ఎకరాలు, 1965 లో 1,400 ఎకరాలలో వేస్తే ఈ సంవత్సరము 20 ఎకరాలలో సాగు అయినది.

[Mr. Deputy Speaker in the Chair]

రాగి 1963 లో 9000 ఎకరాలు, 1965 లో 8,900 ఎకరాలలో వేస్తే ఈ యేడు 700 ఎకరాలలో సాగు అయినది. ఇవన్నీ ప్రభుత్వ లెక్కలనుబట్టి తెలుస్తున్నది. కొన్ని వందలు, వేల మంది ఇతర ప్రాంతాలకు కూలిపనులు చేసుకోడానికి పోతున్నారు. పశువులకు మేత లేదు, త్రాగడానికి నీరు లేదు. డిసెంబరులో ముఖ్యమంత్రిగారు కందుకూరుకు వచ్చినపుడు అన్ని తాలూకాల ప్రజలము విజ్ఞప్తి చేశాము. తక్షణ సౌకర్యాలు కలుగజేస్తామన్నారు. కలెక్టరు రెండుసార్లు తిరిగి, చూసి, వెళ్లారు. ఇంతవరకు ఏమీ జరుగలేదు. ప్రభుత్వమువారు డిసెంబరు 27 వ తేదీన జి.ఓ. నెం. 1287 అనేది ప్రకటించారు. దాని ప్రతిఫలము ఈనాటి వరకు అక్కడ లేదు. దమ్మిడీ ఎత్తు పనులు కల్పించలేదు. పోయిన కలెక్టరు శిస్తులు collect చేయకుండా ఆపుతున్నామని బహిరంగ సభలలో ప్రకటించారు. కాని 9, 10 తేదీలలో నా నియోజకవర్గములో తిరిగినపుడు 13. వేల రూపాయలు loans క్రింద, 14 వేలు శిస్తుల క్రింద వసూలు చేశారని తెలిసినది. ఎక్కడ రెమిషన్ ఇచ్చారో, ఎక్కడ ఇవ్వలేదో తెలియకుండావుంది. దొనకొండ, తాళ్లూరు, మారెళ్ల ఫిర్కాలు పూర్తి కరువువాతపడినట్లు గవర్నమెంటు రిపోర్టులో వుంటేకూడ అక్కడే ఈ 27 వేల రూపాయలు వసూలుచేశారు. కలెక్టర్సు ప్రత్యక్షముగా చూసి ఈ శిస్తులు రెమిషన్ ఇస్తున్నామని, శిస్తులు వసూలుచేయకూడదు అని చెప్పారు. కాని గవర్నమెంటునుంచి ఇంతవరకు ఉత్తర్వులు లేవు. ఎక్కడ రెమిషన్ ఇచ్చారనేది తెలియక ఏమి చేయాలో అర్థంకాకుండా వున్నది. సగముమంది జనానికి పనులు లేక కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాలకు వలసపోయినారు. ఆకలి దప్పులతో చావులు వస్తాయనే పరిస్థితివుండగా ప్రభుత్వమింకా కదలకుండా ఏదో ఉత్తర్వులు ఇచ్చామనడి· అది ఎంతవరకు న్యాయము, సమంజసమో ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. 7,8,9,10 తేదీలలో నేను ఆ తాలూకాల్లో తిరిగితే అప్పటివరకు దమ్మిడిఎత్తు పని గవర్నమెంటు తరపున జరిపించటం కాని, ఇతర తాగ్రివసతులు కల్పించటం కాని జరపకపోగా శిస్తులు వసూలు చేస్తున్నారు. అక్కడ తీవ్రమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి కాబట్టి వారిని తక్షణం ఆదుకోటానికి అవసరమైన సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :—వారు కరువు ప్రాంతాలుగా declare చేసిన వాటిలో రాపూరు తాలూకా, వెంకటగిరి తాలూకా, నెల్లూరులో కొంత భాగం వారి దృష్టికి రాలేదు. అక్కడ పరిస్థితులు కూడ గమనించి అక్కడ శిస్తు వసూళ్ళు ఆపటం, loans ఇచ్చే విషయాలు ఆలోచిస్తారా అని అడుగుతున్నాను.

Sri V. B. Raju :— The Government are fully alive to the situation created by the drought in Darsi, Podli and Kanigiri taluks of Nellore District. They have sanctioned a number of relief measures for all the districts affected by the drought, including Nellore District. Action is being taken for sanction of liberal remission of land revenue for all crops which failed and postponement of the collection of arrears of land revenue, loans, etc. Funds are also being provided for taking up relief works and for the deepening of drinking water wells. There is, however, no acute scarcity of drinking water and fodder at present. There is no evidence of large-scale migration due to droguht conditions. The Board of Revenue has intimated recently that the Collector of Nellore has reported that in the arears of Kanigiri, Podli and Darsi taluks where the conditions are somewhat adverse, the position is being watched and fair price shops will be opened, if necessary. There are enough rice and milo stocks with the Government to rush to the Districts when necessary. ఒక లక్ష రూపాయలు రిలీఫ్ వర్క్సుకు కేటాయించబడింది. మొదటి కలెక్టరు మంచినీటి బావులు త్రవ్వటానికి డబ్బు అవసరం వుండదనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చారు. కాని ఇప్పుడు వచ్చిన కలెక్టరు 50 వేల రూపాయలు బావుల కొరకు శాంక్షన్ చేయమన్నారు. అది తొందరగా పరిశీలించి నిర్ణయం చేయబడుతుంది. రిలీఫ్ వర్క్సు విషయంలో నాగార్జునసాగర్ కెనాల్ క్రింద రెండు గ్రామాలలో 600 మందికి పని దొరుకుతుందని చెప్పారు. ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధ వహిస్తుంది.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— వెంకటగిరి, రాపూరు తాలూకాలలో ఎందుకు చేయలేదు వాటిని చూశారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :— రాపూరు విషయంలో కలెక్టరు రిపోర్టు రికమెండేషను రాలేదు. అది పరిశీలించి పంపమని వ్రాసాను. దర్శి, పొదిలి ప్రాంతాలకు ఏప్రిల్ మొదటివారంలో పర్యటన వెళ్ళి చూడాలని అనుకొంటున్నాను. ఆ ప్రాంతాలకు వెళ్ళినప్పుడు గౌరవసభ్యులను కలసి పనులు జరగకుండా వుంటే జరిపించేటట్లు చేస్తాను.

re: FIRE ACCIDENT IN AVULAMANDA, DARSI TALUKA ON 1-2-68

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—4-2-68 న దర్శి తాలూకాలో అవులమంద, వేటపాలెం. క్రిష్టియన్ పాలెంలో చుట్టుప్రక్కల 40 ఇండ్లు వుంటే 36 ఇండ్లు పూర్తిగా కాలిపోయాయి. క్రిష్టియన్‌పాలెం 6, 7 మాసాల నుండి సోషల్ బాయ్‌కాట్ చేసి అక్కడివారు ఇక్కడికి, ఇక్కడివారు అక్కడకు వచ్చే పరిస్థితులు లేకుండా వున్నాయి. ఆ గ్రామంలో 70 మంది పనులుకోసం వెళ్ళారు. ముసలివారు మాత్రం వున్నారు. ఆకస్మికంగా ఈ ప్రమాదం జరిగి, కప్పు లేకుండా, గుడ్డలేకుండా తిండి గింజలు లేకుండా అవస్థపడుకున్నారు. గ్రామాధికారులు రిపోర్టులో తహసిల్దారుకు రికమెండ్ చేసి, R.D.O ద్వారా కలెక్టరు 50 రూపాయలు ఇచ్చే పద్ధతి వుంది. దానివల్ల ఆలస్యం అవుతున్నది. గవర్నమెంటు లిబరల్‌గా ఇప్పించే ఉద్దేశంలో వుందని లోగడ రెవెన్యూ మినిష్టరుగారు చెప్పారు కనుక ఇచ్చే సహాయంకొద్ది అయినా ఆలస్యం కాకుండా 50 రూపాయలిచ్చే అధికారం తహసిల్దారు ఇచ్చి 30 రూపాయలు కాకుండా 50 రూపాయలు ఇప్పించాలి. అలాగే గవర్నమెంటు వేస్ట్ లాండ్స్‌లో కట్టె తెచ్చుకోటానికి వారికి free permit ఇవ్వాలి. ఈ సదుపాయాలు వారికి కలుగచేస్తు 50 రూపాయలు చాలదు కనుక ఆ మొత్తాన్ని ఎక్కువ చేయాలని కోరుతున్నాను.

Sri V.B. Raju :— In the fire accident which occurred at Avulamanda village in Darsi taluk, Nellore District on the 3rd February, 1968, 24 houses and one samithi elementary school were gutted and not 36 houses as stated by the hon. member. There was no loss of human life or cattle. The fire accident was accidental. The Collector of Nellore had granted mometary relief to 24 victims at the rate of Rs. 50/- each. గౌరవ సభ్యులు మహానందగారు చెప్పినట్లు 50 రూపాయలు ఇవ్వమని నేను బోర్డువారికి వ్రాశాను. ఫైనాన్స్‌వారు పరిశీలించి బహుశా ఆమోదించవచ్చు. తొందరగా నిర్ణయము తీసుకొని వారు చెప్పినట్లు తహసిల్దారు గారికే పవర్స్ యిచ్చే విషయం పరిశీలించమని వ్రాస్తాను.

re: prevalence of drought conditions and unemployment in Nalgonda District.

Mr. Deputy Speaker :— Sri Goverdhan Reddy in whose name the call attention motion stands is not present in the House. The hon. Minister may please read his statement.

Sri V. B. Raju :— The Government are fully alive to the situation created by drought in Nalgonda District this year. They have sanctioned a number of relief measures for all the districts affected by the drought including Nalgonda District. A sum of Rs. 3,00,000/- has been allotted from the Famine Relief Fund for taking up minor irrigation works in Nalgonda District. Another sum of Rs. 1.25 lakhs has been alloted by the Panchayat Raj Department towards deepening of drinking water wells and sinking of new wells in the District. General orders have been issued to the effect that remission of land reve-

nue both for wet and dry crops will be granted and collection of aerears of land revenue, cesses, loans, etc. due from the ryots who are granted remission wholly or in part in the drought-affected areas will be postponed. The Registrar of Co-operative Societies has requested to make available Rs. 2 crores from general funds for disbursement of loans in the drought-affected areas including the Nalgonda District. The Land Mortgage Bank has formulated a scheme for the area development in Alir river basin at a cost of Rs 28 lakhs. This scheme is under the scrutiny of the State Government. The question of opening fair price shops in Nalgonda District will be decided by the Collector shortly. An amount of Rs. 13,500/- has been released to the Zilla Parishad, Nalgonda, under normal maintenance and repairs to minor irrigation sources.

re : ASSIGNMENT OE LANDS TO LAND-LORDS AT THE COST OF 39 LANDLESS FAMILIES IN CHINAKAPARTHI, NALGONDA DIST.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈ కాల్ ఎటన్షన్ చాలా విచిత్ర పరిస్థితులలో తీసుకురాబడింది. హరిజనులకు, ఇతర వెనుకబడిన కులాలవారు 30 కుటుంబాలవారు 1951 సంవత్సరంనుండి 40 ఎకరాల బంజరు భూమిని సాగు చేసుకొంటున్నారు. 51 నుండి శిస్తు చెల్లిస్తూ 10 వేలు ఖర్చుపెట్టి బావులు త్రవ్వకొని సాగుచేసుకొంటున్నారు ఇప్పుడు 400 ఎకరాలు పట్టా కల్గిన భూస్వామి వారి భూమిని కాజేయాలని వారిని రకరకాల ఇబ్బందులు పెట్టి వారిని వెళ్ళగొట్టాలని ప్రయత్నం చేశాడు. అది సాధ్యం కానప్పుడు హైయర్ లెవెల్‌లో అధికారులతో అక్కడ ఎవరూలేరని వ్రాయించి పట్టాలు పొందటానికి ప్రయత్నంచేశారు మంత్రిగారి దృష్టికి ఈ విషయం తీసుకువచ్చి కాగితాలు చూపిస్తే వారు తప్పక కన్సిడర్ చేస్తామని చెప్పారు కాని ఈనాటివరకు ఏమీ చేయలేదు లోగడ కొండాలక్ష్మన్ బాపూజీగారు సామాన్యజనానికి పట్టాలు ఇవ్వమని తహసిల్దారుగారికి ఉత్తర్వు ఇచ్చారు ఆ ఉత్తర్వు ముట్టినట్లు తహసీల్దారునుండి రసీదు వుంది ఎన్నికలు కాగానే ఆ భూమి ఆ భూస్వామికి ఇవ్వమని వారు తీర్పువ్రాశారు. ఆ పేదలు 20 సంవత్సరాలనుండి సాగు చేసుకొంటున్నారు Land Revenue Rules కు విరుద్ధంగా ఖబ్జాపైన వున్న వారిని ఎవిక్ట్ చేయకుండా, యింకా ఎవరికి పట్టాలు ఇవ్వకూడదని వున్నప్పటికీ, వారిని ఎవిక్ట్ చేయకుండా, notice ఇవ్వకుండా, ఎవరికీ తెలియకుండా ప్రజలను బేదఖలుచేసే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఇది జరగకుండా ప్రభుత్వం చర్యలు తీసికోవాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—గౌరవసభ్యులు ఈ విషయాన్ని నాదృష్టికి తీసుకువచ్చారు. ఇది కొత్త case కాదు పాత కేసే. Exchange of land విషయం. ఇది లీగల్ మేటర్ కనుక ఇంగ్లీషులో చదువుతాను.

Sri V. B. Raju :—Sri Gopala Krishna Reddy, Sri P. Thimma Reddy and Sri P. Lakshma Reddy, residents of Chinnakaparthy village, Ramannapet taluk, Nalgonda District, requested an exchange of gairon lands measuring 20 acres out of survey number 274 and 19 acres 14 guntas out of survey number 51 with that of 39 acres 14 guntas of their patta lands in survey numbers 160, 171 and 172 of Chinnakaparthy village, because the gairon lands lay contiguous to their patta lands and it will facilitate the better enjoyment of their patta lands The Board of Revenue submitted proposals for exchange of patta lands of the petitioners i.e , lands comprising of 39 acres 14 guntas and in lieu of gairon lands measuring 20 acres out of survey numbers 274 and 19 acres 14 guntas of survey number 51 situated in Chinnakaparthy village, Ramannapet taluk, Nalgonda District. Sir, this is actually an exchange proposal. వారి వారి భూములకు ప్రక్కన ఉన్నటువంటి గవర్నమెంటు భూములను తీసుకొని ఇంకొక భూమిని ఇవ్వడం అనేటటువంటి Revenue Board proposal పంపించింది. అధ్యక్షా, అప్పుడు. Government accepted the proposals of the Board of Revenue and orders were issued in 1965 for this exchange, for resumption of patta lands in survey numbers 171, 172 measuring 39 acres 14 guntas in Chinnakaparthy village, Ramannapet taluk, Nalgonda district, District of P. Gopalakrishna Reddy and two others for assignment in lieu of their patta lands in the gairon land. ...

గవర్నమెంటు ఇది ఒప్పుకొన్నది. అధ్యక్షా, ఇంతవరకే 1965 లోనే Consequent on the issue of the above order, Sri Bapaniah; Sri Rama Rao, Sri Srinivasa Reddy, M. L. As., represented to the Government that the harijans were cultivating the lands in survey number 274 and survey number 51 and requested that the orders of Government of 1965 might be cancelled. అధ్యక్షా, వీరు ముగ్గురు శాసన సభ్యులు 1965 లో ఇచ్చినటువంటి orders ను cancel చేయమని ప్రభుత్వానికి విజ్ఞాపనము చేసినారు. The stay of eviction of the harijans from the survey numbers was ordered and a report was called for from the Collector. అప్పుడు ప్రభుత్వము వీరి యొక్క application మీద stay order ఇచ్చి, దాని రిపోర్టు కలెక్టరును పంపించమని కోరింది.

The Collector has reported that the survey number 274 measures an extent of 36 acres 21 guntas of which an extent of 20 acres were assigned to Sri Gopala Reddy leaving a balance of 16 acres 21 cents. As regards survey number 51 measuring an extent of 67 acres 32 cents, an extent of 19 acres 14 cents of land was assigned to Sri Reddy and the harijans were not in Possesssion of it అధ్యక్షా, ఇప్పుడు ఈ రెండు సర్వే నంబర్సులో, వీరు ఎంతెంత క్రిష్టారెడ్డి వారి యొక్క పేరున పట్టా ఇచ్చారో exchange లో, ఇంకా ఎంత మిగిలి యున్నదో, అది వారు దాంట్లో చెప్పుతూ, ఏదైతే భూమి exchange లో ఇవ్వబడిందో దాని మీద Possession లేదని కలెక్టరు తెలియపరచారు. During the Abi season of 1967, the harijans were assigned 7 acres 27 cents

out of the balance of 48 acres 18 guntas. అధ్యక్షా, ఈ వేళ exchange లో ఇచ్చిన భూమే కాకుండా మిగిలినటువంటి 48 ఎకరాల, 18 సెంట్లులో, 7 ఎకరాల 27 సెంట్ల భూమిని హరిజనుల పేర assign చేశారు. 1967 లో–In view of the above facts and in view of the fact that the orders issued in 1965 were implemented during 1965-66 by the Collector of Nalgonda, the stay order issued by the Government was vacated and the petition of the harijans was rejected. అయితే ఇప్పుడు చెప్పిన కారణాలవల్ల ఈ stay order ఏదైతే ఇవ్వబడిందో అప్పుడు. దానిని vacate చేసి, మరి వాళ్లకు transfer కోసం ఒప్పుకోవడం జరిగింది కనుక అది implement చేయవలసిందని ప్రభుత్వం కోరింది. అయితే వీరు నాకు చెప్పిన తరువాత నేను కలెక్టరు నుంచి మళ్లీ రిపోర్టు అడిగాను. అసలు ప్రభుత్వము అది implement చేయమని order యిచ్చింది కదా, మరి నిజంగా ఈ భూమిని, దాని మీద వ్యవసాయం చేస్తూ ఉన్నట్లయితే, వారిని బేదఖలుచేసి వీళ్లకు హరిజనులు గనుక ఇచ్చారా, ఏమి జరిగింది, అసలు, ఇప్పుడు ఉన్న వాస్తవిక విషయం ఏమిటి. ఇప్పుడు దానిని పునఃపరిశీలన చేయాలన్నట్లయితే, ఇప్పుడు పరిస్థితి ఏమిటి అని నేను కోరాను. దానిమీదట. As regards the fact whether the harijans were evicted to implement the orders issued in 1965, the Personal Assistant to the Cellector of Nalgonda has reported that the lands which were to be delivered to Sri Gopala Krishna Reddy and others were not under the possession of the harijans. అని ఒకటి చెప్పారు. రెండవది Secondly, the orders issued by the Government were implemented in the village records. Village report లో మార్పుచేశాముగాని The physical possession was not given to Sri Gopala Krishna Reddy as he did not appear before the authorities to take delivery of the inam lands. నేను అడిగిన విషయాలు రెండు. హరిజనులు దానిమీద వ్యవసాయము చేస్తూవున్నట్లయితే దానిని ఖబ్జాలో ఉంచుకొన్నట్లయితే వాళ్లను బేదఖలుచేసి వాళ్లకు ఇచ్చారా అనేది ఒకటి. రెండవది. వీరికి ఇచ్చినట్లయితే. వీరికి phycical possession ఇచ్చారా లేదా లేక, records లోనే ఉన్నదా అంటె, records లోనె ఉన్నది గాని physical possession ఇవ్వమని కోరుతూ ఎవరూ మా దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టుకోలేదు, వారు మా దగ్గర రాలేదు అని చెప్పి నాకు ఈ రిపోర్టు పంపించారు. ఇది ఉన్న వాస్తవిక విషయము.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మంత్రిగారు చాలా పెద్ద report ఇచ్చారు. బాగానే ఉన్నది. మంత్రిగారు ఒక విషయం చెప్పుతారా ? ప్రక్కన ఉన్నటువంటి భూములు సైరాన్ భూములే గాని, కొన్ని సంవత్సరములుగా పేదవాళ్లు సాగుచేసుకొని దానిని లాయకుగా చేసిన తరువాత, దాని మీద వున్నరాళ్ళు, గుట్టలు, చెట్లు చేమలు అన్నీ తీసిపారవేసి దానిని

బాగుచేసిన తరువాత ప్రక్కన ఉన్నటువంటి భూస్వామి నా భూమికి ఇది దగ్గరగా ఉన్నది కాబట్టి ఇది నాకు ఇచ్చివేయండి అని అడిగినంతమాత్రాన, ఆ పేదవాళ్లు 10, 12 ఏళ్లనుంచి కష్టపడి చేసిన కష్టమంతా గాలికి కొట్టుకొని పోవడమేనా? నేను వీరికే యిస్తాను అనిచెప్పి ప్రభుత్వము ఇచ్చేటటువంటిది ప్రభుత్వానికి policy యేనా? ఆ policy ప్రకారమే దీనిని అమలు జరుపుతున్నారా? ఇది మొదటి ప్రశ్న.

రెండవది, హరిజనులు అనేటటువంటి వాళ్లు ఆ భూమి మీద ఈ నాటికి possession లోనె ఉన్నారు అనేటటువంటి విషయం మంత్రిగారు ఒకసారి ఆ గ్రామానికి వెళ్లి స్వయంగా కనుక్కొని దాని నిర్ణయానికి రాగలుగుతారా?

మూడవది, ప్రభుత్వము వారు ఇచ్చినటువంటి రసీదులు వాళ్లు సేద్యం చేసుకొనినటువంటి రసీదులు. అవి వరుసగా హరిజనుల పేరుతోనే ఉన్నాయి అనేటటువంటి విషయాన్ని ఈ మంత్రిగారికి మేమే కట్టితీసుకొనివచ్చి చూపించాము కదా! అది కాదని మంత్రిగారు అంటారా?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అధ్యక్షా, అది నిజమేనండి మొట్టమొదటి విషయము.

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఏమి చెప్పతున్నారంటె అక్కడ భూమిమీద ఎవరూ లేరని, అసలు ఎవరూ encroachers లేరని అనేది Collector గారి రిపోర్టు అని చెప్పతున్నారు. మరి official copies ఉన్నాయండి, వారు చేస్తున్నట్లు ఆ భూమి నేను మంత్రి గారికి ఇదివరకు చూపించినాను. ఈ భూమి చేస్తున్నట్లు ఈ వేళ శిస్తు చెల్లిస్తున్నట్లు, ఖబ్జాకలిగి ఉన్నట్లు అక్కడ పహానీ నకళ్లు కూడా ఉన్నాయి. అడంగల్ నకళ్లు కూడా ఉన్నాయి అవికూడా మంత్రిగారికి చూపించినాను, మరి భూమి మీద లేదని చెప్పితే, ఇది ఎట్లా ఉన్నదంటె, ఉన్నదానిని లేదన్నట్లుగా ఉన్నది. మరి official copies కూడా మీరు నమ్మకపోతే, ఇంకేమి నమ్ముతారో నాకు అర్థంకావడం లేదు. అడంగల్ నకళ్లు తెచ్చినాము. వారు శిస్తుచెల్లించినటువంటి రసీదులు తెచ్చినాము. చూడండి-అసలు వాళ్లు బావులుకూడా త్రవ్వుకొన్నారు, 10 వేలు ఖర్చుపెట్టినారు. అయినాగాని కలెక్టరు వ్రాసినారు గనుక లేదంటారా? మరి దానికి ఏమి చెప్పాలో నాకు అర్థం కావడంలేదు. అందుకొరకు మంత్రిగారు స్వయంగా అక్కడికి వచ్చి స్వయంగా చూడమని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అధ్యక్షా, ఇప్పుడు శ్రీ నాగిరెడ్డిగారు సెలవిచ్చిన విషయాలలో మొట్టమొదటిది హరిజనులు గనుక సేద్యం చేసుకొంటూ పొలం అంతా బాగుచేసి, వారు ఖర్చుపెట్టి, వారు శ్రమపడి ఉన్నట్లయితే, వారిని తీసివేసి ఇంకొకరికి exchange తో ఇవ్వడం అనేది మంచిదికాదు. అదిస్పష్టమైన విషయం. వారు ఆ విషయం చెప్పినప్పుడే, నేను సూటిగా వేశాను ప్రశ్నలు కలెక్టరుకు whether the harijans were evicted from that land in imple-

menting the Government order. That is the first thing which I asked. So, it is said that the Harijans were not evicted from the land which was actually given in exchange. So, it was a free and unincumbered land which was given in exchange. That is revealed from the statement and second thing .

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—మీ వాళ్లు సాగులోలేరు అనా అర్థం? సాగులో ఉన్నప్పటికి, evict చేయలేక పోయినారు కాబట్టి చేయలేదా? They are cultivating the land-that is all right but they were not evicted.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—నేను రెండవ ప్రశ్నకూడా వేసినాను. ఇప్పుడు ఉన్న భూమియొక్క పరిస్థితి ఏమిటి? వారుదున్నుతున్నారు. ఎవని possession లో ఉన్నది అని. దానికి ఏమి చెప్పినారంటె, records లో మార్పు చేశాము, భూమిని exchange చేసినట్లుగా. Physical possession కొరకు మా దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టుకోలేదు, ఎవరిపేరున అయితే transfer చేసినాము అని అన్నామో వారు మా దగ్గర దరఖాస్తు పెట్టుకోలేదు అని అన్నారు, ఎక్కువ చర్చ లేకుండా నేను మనవి చేసేది ఏమిటంటె, కలెక్టరుగారిని స్వయంగా వెళ్లి దీనిని పరిశీలించి, హరిజనుల possession లో ఇంకా ఉన్నట్లయితే. ఈ transfer జరగకముందు 10 సంవత్సరములనుంచి వాళ్లు బాగుచేసుకొంటూ ఉన్నట్లయితే, ఎందుకంటె. ఇదివరకు గవర్నమెంటు ఒక order pass చేసింది. 1965 లో. దానిని మరల...

శ్రీ టి నాగిరెడ్డి :—అసలు బావులు త్రవ్వకొంటున్నారండి. బావులు త్రవ్వడం సేద్యం కొరకు కాకపోతే. తమాషాకా!

శ్రీ వి బి. రాజు :- 1965 లో ఈ గవర్నమెంటు order pass చేసింది, దీనిని మళ్లీ revise చేయాలి. ఈ order ను revise చేయడానికి కొన్ని కారణాలు ఉండి తీరాలి. ఆ కారణాలలోకి పోవాలంటే, ముఖ్యంగా నాగిరెడ్డిగారు సెలవిచ్చినట్లుగా, వాళ్లు మొట్టమొదటి నుంచి బాగుచేసుకొనిన దానిని, అది గాక 49 ఎకరాలు, 18 సెంట్లు భూమి ఇంకా ఎక్కువ వేరే ఉన్నదన్నారు. ఒకవేళ ఈ భూమి గనుక unencumbered గా, ఇంకా ఎవరికీ ఇవ్వకుండా ఉన్నట్లయితే, ఇది హరిజనులకు ఇచ్చినట్లయితే, హరిజనులు తృప్తిపడతారా?

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—ఎట్లా తృప్తిపడతారు! వాళ్లు కష్టపడి చేసుకొనిన భూమిని వదలిపెట్టి నేనుఇంకొకటి ఇస్తాను కష్టపడండి అనిచెప్పితే, ఒప్పుకొంటారా! ఎట్లా ఒప్పుకొంటారు? మీరు కట్టుకొనిన ఇల్లు నాకు ఇచ్చివేసి ఇల్లులేని స్థలము మీకు ఇస్తే తీసుకొంటారా అన్నట్లు ఉన్నది.

శ్రీ వి. బి రాజు :—గోపాలకృష్ణారెడ్డి గారికి యిచ్చిన ఆర్డరు ప్రకారం యీ భూమి contiguous గా ఉండియిది ఉపయోగపడుతుందని యీ విషయంలో కలెక్టరు గారిని spot మీదకు పంపి examine చేసిన తరువాత చెబుతాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—భూస్వాములకి యిదివరకే కావలసినంత భూమి ఉండగా మరికొంత భూమి వారికి అనుకూలమైనది యివ్వాలని యింత పట్టుదల

ఎందుకు ? Why are you interested in those land lords, భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా ఎప్పుడైనా హరిజనులకు అనుకూలంగా సానుభూతి చూపించిఉంటే, ఒక్క విషయం చెప్పండి.

Sri V. B. Raju :—This is a land given in exchange, not an assignment.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి .—అయితే ఎవరైనా హరిజనుడు వచ్చి నాకు యిక్కడ అయిదెకరాలు ఉన్నది—ఆ భూస్వామికి అయిదెకరాలున్నది exchange చేయమని అడిగితే చేస్తారా ?

Sri V. B. Raju :—It was land given in exchange.

Sri T. Nagi Reddy :—That is why I have been asking you. Did you show such sympathy to Harijans at any time ?

Sir V. B. Raju :— Harijans deserve greater sympathy.

Sri T. Nagi Reddy :—They deserve sympathy, but you act against them. What about the physical act ? Are you able to give possession of land ?

శ్రీ వి. బి. రాజు :—ఆ exchange 1965 లో జరిగింది. ఇప్పుడు అది revise చేసిచేయాలంటే valid reasons ఉండాలి గదా?

శ్రీ పి. రాఘవరెడ్డి . —మీ official records ఉన్నవి.

శ్రీ జి. లచ్చన్న :—మంత్రిగారు కలెక్టరును అడిగి విచారణచేసి నిజం తెలుసుకొంటామన్నారు. కలెక్టరు రిపోర్టువచ్చిన తరువాతనే గౌ° సభ్యులు అది యదార్థం కాదన్నారు. అందువల్ల యిప్పుడు మళ్ళీ కలెక్టరు మీద పెట్టకుండ మంత్రిగారు ఒక్క క్షణం ఆ స్థలానికి వెళ్ళి ఆ భూమి హరిజనుల possession లో ఉన్నదా, లేదా. తెలుసుకోవాలని మనవి

శ్రీ వి. బి. రాజు :—వారు చెప్పినది గౌరవించడానికి సిద్ధముగా ఉన్నాను. ఈ రిపోర్టు తాహసిల్దారు, డిప్యూటీ తాహసిల్దారునుంచివచ్చి యున్నది. కలెక్టరు స్వయముగా వెళ్ళి చూచి రిపోర్టు పంపిన తరువాత అవసరం ఉంటే మీ సూచన పాటిస్తాను.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—వారు effect కాదు. The only thing is do not create a probl em by trying to evict them now. That is not good for Government,

Sri V. B. Raju :—Let us not go into challenges. Let us try to solve the problem. Government are not anxious to evict. They did not approach the Government.

Sri T. Nagi Reddy :—They want to wait for some time and approach the Government at the proper time.

Sri V. B. Raju :—I shall ask the Collector to personally go and see and report to Govrnment at an early date.

re: The Andhra Pradesh Procurement (Levy) and Restriction on Sale order.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి (పిఠాపురం) :—అధ్యక్షా, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో కూలీలు, ప్రజానీకం స్వంత ఉపయోగంకోసం చిన్న మిల్లులలో ఆడించే ధాన్యంలో లెవీ యివ్వాలనే పద్ధతి అక్కడ ఉండే grain purchasing officers, మిల్లర్సుకు నోటీసు యిచ్చే వారంరోజుల వరకు ఎవరు ఆడించుకున్నారో వారివద్ద అట్టిపెట్టి అప్పుడు grain purchasing officer కు తెలిపి తీసుకువెళ్ళాలన్నారు. ఈ లెవీ పెద్ద మిల్లులలో తీసుకోవచ్చును గాని కూలీలు, సామాన్యులు, ఉద్యోగులు స్వంత ఉపయోగానికి ఆడించుకుంటే ఎట్లా లెవీ యివ్వగలరు? ఇది కూలంకషంగా ఆలోచించాలి. వారు యిచ్చిన నోటీసులో యిలా ఉన్నది. ఇకనుంచి మీ మిల్లులో రైతులు యితర ఆసామీలు ధాన్యం ఆడించుకున్న బియ్యం మీ ఉత్తర్వులేనిదే వారికి డెలివరీ యివ్వకూడదు. మీ మిల్లులో ఆడిన బియ్యం నిత్యము తెలియచేయు రిపోర్టు యిందులో పంపిన డి. ఓ లో మీరు తయారుచేసి ప్రతిశనివారం ఆఖరుకు చేరునట్లు మాకుపంపవలెను. అందుపై ఉత్తర్వులు లేనిదే మీమిల్లు నుంచే ఏ మాత్రం బియ్యం రైతులకుగాని యితరులకుగాని విడుదల చేయకూడదు. అలా విడుదల చేసినట్లయితే మీ మిల్లు లైసన్సు రద్దు చేయడమే గాక క్రమచర్య తీసుకొనబడును. అని యిందు మూలముగా తెలియజేయుడమైనది. దీనినిబట్టి, బియ్యం నిత్యావసరాలకు వాడుకునే ప్రజల పరిస్థితి ఏమిటి? వారి స్వంత ఉపయోగానికి ఆడించుకునే బియ్యానికి, ఆ మిల్లులపైన యీ లెవీ అసలు జరపకుండ ఉత్తరువులు ...

Sri V. B Raju :- Under Andhra Prapesh Pady Procurement Order of 1967, only ryots owning land upto 5 acres are exempted from levy, but under the Andhra Pradesh Rice Procurement Levy and Restriction on Sale order 1967 which provides for levy on rice mills, there is no provision for exemption of a person or class of persons. Under sub-clause (3) of Clause 3 of the Rice Mill Levy Order, every person other than a miller who gets paddy milled at a rice mill shall at the notified price to the agent or an officer authorised by the Government in this behalf, such quantity of rice so milled by him on any day as may be fixed by the Collector from time to time. This means that even a purchaser, whether or not he is exempted from paddy levy, has to sell to the agent or an officer authorised by the Government a minimum quantity of rice got milled by him at a rice mill The discretion to fix a percentage is left to the Collector. However, it cannot be more than 4 days' capacity in a week's milling capacity. At present only those mills which are exclusively huller type and which have a daily milling capacity of less than one ton of paddy are exempted from this order అధ్యక్షా, ఈ హల్లర్సువల్ల కొంత నష్టం కలుగుతోంది It is a national loss. 5 to 6 రైస్ పట్టే మిల్లులలో వచ్చే షెల్లర్ మిల్సుతో పోలిస్తే తక్కువ వస్తోంది. ఇదిచాలనష్టం. షెల్లర్ మిల్సుమీద లెవీ ఉంచినప్పుడుహల్లర్ మిల్సుకుఎక్కువ paddy వెళ్తోంది. దానివల్ల దేశానికి నష్టం. ప్రభుత్వానికి పన్నురాదు ప్రొక్యూర్‌మెంటు కాదు. ఆ హల్లర్సుకూడ అదుపులోకి తేవాలని ఒక టన్నుకుపైగా ఉత్పత్తి చేసే హల్లరుమిల్సు ఈ ఆర్డరుక్రింద వస్తాయని చెప్పాము.

అయితే కొన్ని యిబ్బందులున్నవని చెబుతున్నారు. రైతులు తమ అవసరాలకు తెచ్చి మిల్లింగ్ చేసుకొంటున్నప్పుడు వాటిని తీసుకుంటున్నారని, బాధ పెట్టుతున్నారు. Complaints వచ్చాయి. The whole problem of the hullers is being examined through by the government at the moment.

శ్రీ వై. సూర్యనారాయణమూర్తి :— ఈ విషయాన్ని తొందరగా ఆర్డరు పంపుతారా? స్వంత ఉపయోగానికి బియ్యం ఆడించుకునేవారికి అభ్యంతరం కలుగజేయరాదని చెబుతూ ఆర్డరు పంపితే తప్ప లేకపోతే అక్కడి ప్రజలు చాల యిబ్బందిపడుతున్నారు. కూలివానికి ఒక వారం వరకు బియ్యం యివ్వకుండ ఆపితే ఎట్లా? వారు ఏమితప్పు చేశారు? నిత్యావసర వస్తువులకు భంగం కలిగితే మానవుని మనుగడ ఎట్లా? బియ్యం ఆడించుకోనకుండా ఎట్లా జీవించాలి? నేను బాధ్యతారహితంగా మాట్లాడటంలేదు. ఎవరికీ నష్టంగా లేకుండా చేయాలి.

శ్రీ వి. బి. రాజు :— తొందరగానే చూస్తాము.

re : Allotment of poramboke and anadhinam lands situated around Karakambadi in Chittoor Dist.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి (తిరుపతి) :— అధ్యక్షా, ప్రశ్నోత్తరాల సమయంలో యీ బంజరుభూముల విషయమై సుదీర్ఘచర్చ జరిగింది చంద్రగిరి తాలూకాలో తొండమెట్ట గొల్లపల్లి కరకంబాడి గ్రామాలలో పేదరైతులు హరిజనులు బంజరు భూములకు దరఖాస్తులు పెట్టుకొంటే వారికి ఇవ్వకుండా రెవిన్యూసిబ్బందికి ఫారెస్ట్ డిపార్ట్‌మెంట్ సిబ్బందికి ఇవ్వటం జరిగింది. వారు కూడ పేదవారేగాని, 20 ఏండ్లగా సాగుచేసుకొంటున్న పేద హరిజనులను తరిమి వారి సర్వే నెంబర్లలో ఇంకొకరికి పట్టాలు ఇవ్వటం వల్ల చాలా అలజడి జరిగింది. నా నియోజకవర్గంలో అందరూ వినతిపత్రాలు తీసుకువెళ్లి సబ్‌కలెక్టర్‌కు ఇచ్చినా, దానిపైన చర్యలు తీసుకోలేదు. ఈ పేద హరిజనులకు పట్టాలు ఇస్తూ ఇందుకు నియమించిన అదనపు సిబ్బందిని కంటిన్యూ చేస్తూ, ఇంకా ఉన్న భూమిని వారికి పంచిపెట్టేటట్లు చేయుమని అందుకు ఒక ప్రకటన చేయుమని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు. — అధ్యక్షా! గౌ. సభ్యులు చెప్పిన గ్రామాలలో — the extent of poramboke and Anadhinam lands situated at Karakambadi Village, Chandragiri Taluk are as follows:-

Poramboke	..	1508 acres
Unassessed waste		13,518
Assessed waste	..	305 acres

Out of 51 applications received for assignment of lands, 31 applications were accepted and an extent of 120 acres was assigned to the landless poor persons. The Collector, Chitoor has reported that in assigning the above lands the needs of the local ryots have not been ignored, that the lands in Sivai Zama occupation of the landless poor have not been assigned to others and that there is no breach of peace in the village.

Karakambadi village is an-erstrwhile inam estate taken over by the Government under the provisions of the Estates Abolition Act. Survey and-Settlement were introduced in this village from F. 13 5. The lands in question were cultivated previously. Even after introduction of settlement in this village, the lands are reported to have-been lying waste. It is therefore incorrect to say that the cultivating ryots have been deprived or any lands. The land bearing Survey No. 1 was classified as Adavidurıng the settlement operations. For the purpose of assigning land to the landless poor an extent of 274 acres in the above survey No 1 found fit for cultivation was demarcated and surveyed. The applications of the landless poor a d some Government Servants were examined by the Sub Collector and assignment ordered only in favour of such applicants as were found eligible under Dharakast Rules.

వారు ఇపుడు సెలవిచ్చినట్లుగా ఇంకా ఉన్న వేకెంట్ లాండ్ను పంపకం చేయటంకోసం పట్టాలు ఇవ్వటంకోసం ప్రభుత్వం నిర్ణయం తీసుకొన్నది. ఇంకో రెండు నెలలపాటు ఈ ఎడిషనల్ స్టాఫ్ యొక్క కాలాన్ని పెంచాలని నిర్ణయం తీసుకొన్నాము. ఈ రెండు నెలల కాలంలో ఎక్కువ భూమి డిస్ట్రిబ్యూట్ చేయటం జరుగుతుందని నేను ఆశిస్తున్నాను.

re : increase of interest on taccavi loans in Nellore Dist.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :— అధ్యక్షా, 66 సం. లో దర్శిపొదిలి కనిగిరి తాలూకాలను క్రానిక్ డ్రాట్ ఎఫెక్టెడ్ ఏరియాస్ క్రింద డిక్లేర్ చేసి గవర్నమెంట్ వారు కొన్ని లక్షల రు. లు గడ్డి కొనుక్కోటానికి డిస్ట్రెస్ తక్కావి క్రింద లోన్స్ ఇచ్చారు. ఆ నాడు లోన్స్ శాంక్షన్ కావటంలో ఉన్న బాధలు మంత్రిగారికి తెలిసే ఉంటాయి. కరణందగ్గరనుండి రెవిన్యూఇన్స్పెక్టర్ తహశీల్దార్ వరకు నూటికి పది, పదిహేను రు. లు ముట్టచెబితేగాని 100 రు లోన్ శాంక్షన్ కాదు. ఆనాడు ఆ నష్టం పడికూడ రైతులు లోన్స్ శాంక్షన్ చేయించుకొన్నారు. ఆ నాడు లోన్ ఆర్డర్ ఫారమ్–6–లో 3 పర్సెంట్ వడ్డీ నిర్ణయించారు కాని ఇటీవల రెవిన్యూబోర్డు వారి ఉత్తరువు 103–68 డేటెడ్ 19-1-68 లో 3 పర్సెంట్ను 6 పర్సెంట్ వడ్డీ గా మార్చామని కలెక్టర్ గారికి ఉత్తరువు ఇచ్చారు. లోగడ జి. ఓ. ఎం. ఎస్. నెం. 1965 రెవిన్యూడిపార్టమెంట్ డేటెడ్ 7-12-65 ప్రకారం యీ నాడు దానిని 3 పర్సెంట్నుండి 6 పర్సెంట్కు మార్చామని కలెక్టర్కు ఉత్తరువు ఇచ్చారు. 66 వ సం. లో యీ డిస్ట్రెస్ తక్కావిలోన్స్ రైతులకు ఇచ్చినపుడు యీ జి. ఓ ఏమైనదో, ఆ నాడు రెవిన్యూబోర్డువారు కళ్లు మూసుకొని ఉన్నారో. లేకపోతే కలెక్టర్స్కు యీ విషయం అర్థం కాలేదో ఏమోగాని—ఆ నాడు గవర్నమెంటువారి దాఖలా, వారి ముద్ర వేసి, వారి దస్తూరీతో తహశీల్దార్లు యీ ఆర్డర్ నెం. 16 అనే లోన్ ఆర్డర్ ఫారమ్స్ ఇచ్చి ఉన్నారు. ఒకటిన్నర సం. లు జరిగిపోయిన తర్వాత ఇపుడు మళ్లీ తీవ్రమైన కరువుపరిస్థితులువచ్చి రైతులు బాధపడుతున్న స్థితిలో—అందులో— యీ అప్పులు 100 రు. తీసుకోవాలంటే లోపుడు వ్యవహారం—పది, పదిహేను రు. లు కరణాల దగ్గర నుండి తశీల్ దారువరకు ఇచ్చి—నూటికి 85, 90 రు. లు తీసుకొన్న యీ

పరిస్థితిలో ఇవాళ వడ్డీ 8 పర్సెంట్ ను ఆరు పర్సెంట్ చేయటం ఏమి న్యాయమని అడుగుతున్నాను. ఆనాడు 8 పర్సెంట్ వడ్డీయేదా అని వారు లోన్ తీసుకొన్నారు. గవర్నమెంటువారు ఏ పరిస్థితిలో అయినా, అప్పుడు వారికి ఇవ్వలేని వారికి లోన్ ఇవ్వటంలేదు. ఇవాళ ఇంపోస్ చేస్తున్నారు. తక్కావి 8 పర్సెంట్ 6 పర్సెంట్ అంటే—నిజంగా యీ తోవను వ్యవసాయం చేసేందుకు ప్రైవేట్ వ్యక్తుల దగ్గర వారు లోన్ తెచ్చుకొని ఉండేవారు. గవర్నమెంట్ వారి యొక్క ఉత్తర్వులను కాదంటే ఎట్లా? మంత్రిగారు కోర్టుకుపొమ్మని చెబుతారు. 100, 200 రు. లోన్ తీసుకొన్నవాళ్లు—ప్రభుత్వం చట్టబద్ధంగా దాఖలాగా ఇచ్చి ఇప్పుడు వడ్డీ పెంచిన తప్పుకు—కోర్టుకుపోయి తెచ్చుకోమంటే న్యాయమేనా? ఇది అయ్యేపనా? పేదవారు ప్రభుత్వం వత్తిడికి లోబడి ఇష్టారనే ఒప్పుకోవటం న్యాయం కాదు. రెవిన్యూబోర్డువారు ఎలాంటి అవకతవకల ఉత్తరువులు ఇవ్వకుండా 65 లో ఉన్న జి. ఓ. 681లో అమలు జరపడానికి ప్రయత్నం కలెక్టర్ తహశీల్దార్ తెలుసుకోలేని దౌర్భాగ్యపు పరిస్థితులలో ఉంటే నిజంగా యీనాడు గవర్నమెంట్ చేస్తున్న ఉత్తర్వులు సరిగా అమలుజరుగుతున్నవో లేదో పరిశీలించమని కోరుతున్నాను. నెల్లూరు జిల్లాలోని వివిధ తాలూకాలలో 15,20 లక్షల రు. లు తక్కావి లోన్స్ ఇచ్చి ఉన్నారు కొన్ని వేలమందికి. యీ వడ్డీ 8 పర్సెంట్ నుండి 6 పర్సెంట్ చేయటం న్యాయంకాదు. ప్రభుత్వం పునరాలోచించి యీ జి. ఓ. ను మార్చి అక్కడి రైతులకు మేలు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఇది డిస్ట్రెస్ తక్కావి లోన్—కరువు ప్రాంతంలో గడ్డికోసం ఇచ్చిన తక్కావి లోన్ అనే విషయం మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకొని తప్పకుండా ఆ జి. ఓ. మార్చాలని కోరుతూ, గవర్నమెంట్ దాఖలాగా తహశీల్దారు దస్కతుతో ఇచ్చినటువంటి లోన్ ఆర్డర్ ఫారమ్ ఆధారం చేసుకొనే నేను మనవిచేస్తున్నాను: గవర్నమెంట్ ఇచ్చిన ఉత్తరువును అధ్యక్షులవారికి అందజేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. బి. రాజు :—అధ్యక్షా, ఈ విషయంలో కొంత ఇబ్బంది జరిగింది. కాని విధిలేదు. రిజర్వుబ్యాంకువారు 6 పర్సెంట్ ఇంటరెస్ట్ చేశారు. రిజర్వు బ్యాంకుదగ్గరనుండి 6 పర్సెంటుకు ప్రభుత్వం తీసుకువచ్చి కోఆపరేటివ్స్‌కు 8 పర్సెంటుకు ఇస్తున్నది. బజారులో రేటు 12 పర్సెంట్ ఉంది. ఈ డిస్ట్రెస్ తక్కావిలోన్స్ వారికి శక్తి ఉన్నప్పుడు తిరిగి ఇవ్వటం అన్నది ఉంది. వెంటనే వసూలు చేయటం అన్నది లేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—వాయిదాలు నిర్ణయించారు.

శ్రీ వి. బి. రాజు.—వారి పరిస్థితి బాగుపడినప్పుడు ఇవ్వటమే. ఈ ఆర్థికసంక్షోభంలో ఇంత పీ రేట్ ఆఫ్ ఇంటరెస్ట్ ప్రభుత్వం చెల్లిస్తున్నప్పుడు ఆ బ్యాంక్ రేట్ 6 పరెంట్ ఏదైతే ఉన్నదో అదే తీసుకోవడం జరుగుతున్నది. మధ్యలో ఎడ్మినిస్ట్రేటివ్ చార్జిగాని, కమీషన్‌గాని ఏమీ లేకుండా అందరికన్నా తక్కువ-యీ 6 పర్సెంటుకు ఇవ్వటం జరిగింది. అంతకన్నా ప్రభుత్వం తగ్గించలేదు. ప్రభుత్వందగ్గిర ఆశక్తిలేదు.

శ్రీ ఆర్. మహానంద :—అధ్యక్షా, 66 వ సం. లో మీరు ఇచ్చిన ఉత్తర్వనే యీ రోజు చెల్లదంటే ఇక మోక్షం ఎక్కడైనా ఉన్నదా? గవర్నమెం ప్యూరిటీ ఆఫ్ ఎడ్మినిస్ట్రేషన్, ప్యూరిటీ ఆఫ్ లా-అనేదానికి ఏమైనా తార్కాణం ఉన్నదా అని అడుగుతున్నాను.

re:Alleged harassment and ousting of teachers in the aided elementary Schools in Repalle and other places-

శ్రీ ఎన్. రాఘవరెడ్డి :—అధ్యక్షా, గుంటూరుజిల్లా తెనాలి రేపల్లెలో ఉన్న ప్రయివేటు పాఠశాలలను 1959 లో గవర్నమెంట్ హాండోవర్ చేసుకొని మునిసిపాలిటీలకు స్వాధీనం చేయడం జరిగింది. ఆ ఉపాధ్యాయులు మునిసిపాలిటీ క్రిందకు వచ్చినప్పుడు—ఆ మునిసిపాలిటీలలోకి చాలా స్కూల్సు రావడం వల్ల వారు ఒక స్కూలునుండి మరొక స్కూలుకు ట్రాన్స్ఫర్ చేయడం కొందరికి ప్రమోషన్ ఇవ్వబడటం జరిగింది. గవర్నమెంట్ ఆ స్కూల్సు హాండోవర్ చేసుకోవటం సరికాదని ఆ స్కూల్స్ మేనేజర్స్ కోర్టుకువెళ్లి ఇంజక్షన్ తెలుపుకొన్నారు. తర్వాత కోర్టు ఏదో తీర్పు ఇచ్చింది. కోర్టు తీర్పు ఇచ్చింది కాబట్టి యీ ప్రయివేటు స్కూల్సును తిరిగి ఆ ప్రయివేటు మేనేజ్మెంట్కు అప్పజెప్పాలికదా అని ప్రభుత్వం అంటున్నది. ఇపుడు ప్రమోషన్స్ ఇచ్చి ఇతర స్కూల్సుకు పంపిన టీచర్సును అందరిని కూడా వెనక్కు పిలిపించి మళ్లీ రివర్షన్ ఇచ్చి ఆ ప్రయివేటు యజమానులకు అప్పగిస్తే వారు మరునాటికి వీరిని తీసివేయడం ప్రారంభించారు. కోర్టు తీర్పు ఇచ్చినారుకనుక, మేము ఏమి చేస్తామని గవర్నమెంట్ చెబితే—కోర్టు తీర్పు ఇచ్చినటువంటి భూమి శిస్తులు మళ్లీ మనం ఎట్లా చట్టబద్ధం చేయగలిగాము అన్నది మనం ఒకసారి గుర్తించుకొంటే అర్థం అవుతుంది. కోర్టు తీర్పులో ఉన్న లోపాలు ఏమిటో ?, ఆ లోపాలను సవరించి తిరిగి ఒక చట్టాన్ని తీసుకువచ్చి ఆ teachers కు రక్షణ కలుగజేయవలసిన అవసరం ఉన్నదనేది గుర్తించవలసి యుంటుంది. దీనివల్ల ఆ teachers యొక్క హక్కులు చాల పోతున్నాయి. రేపల్లెలో భైరవస్వామి అనే ఒక మేనేజరు అక్కడ ఉండే upper primary school, elementary school తీసుకొన్న మరునాడే ముగ్గురిని తీసిపారేసినారు. మిగతా schools లో 36 మందిని తీసివేయడానికి ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. వాళ్ళకు ఉండబడే కనీస సౌకర్యాలు కూడ ఆ schools లో ఉండడంలేదు. Provident Fund గాని, ఉద్యోగంనుంచి తీసివేయరు అనే గ్యారంటీగాని, Higher education ఉన్నవారికి promotions యిచ్చే పరిస్థితిగాని అక్కడ లేదు Teachers కు ఏవిధమైన భద్రత లేనటువంటి పరిస్థితి ఉన్నది కనుక దయచేసి యిప్పటికైనా ఆ చట్టాన్ని అవసరమైన విధంగా సవరించి ఆ teachers కు రక్షణ కలిగించే విధంగా మంత్రిగారు చర్య తీసుకో

వాలి. ఒకవేళ అట్లా చేయలేకపోతే ఆ schools లో teachers ను తీసివేయకుండా ఆపాలి. ఆపకపోతే వాళ్ళ recognition రద్దుచేయాలని నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చెప్పిన విషయంలో ఒకటి మనవిచేయాలి. ప్రభుత్వంవారు Private Management క్రింద ఉన్న పాఠశాలలు, దాదాపు 15 వేలు, 20 వేలు పాఠశాలలు స్వాధీనం చేసుకోవడం జరిగింది. Voluntary basis మీద managements అప్పజెప్పిన తరువాత వారు ఖర్చుపెట్టిన furniture యిటువంటి వాటికి compensation యిచ్చి దాదాపు 20 వేల schools స్వాధీనం చేసుకొని అప్పటి రోజులలో ఉన్న జిల్లా బోర్డులకు దఖలు చేశారు. జిల్లాబోర్డులు తరువాత వచ్చిన సమితులకు elementary schools అప్పజెప్పారు. Municipal area లో ఉన్న schools, మునిసిపాలిటీలకు అప్పగించడం జరిగింది. అప్పగించిన తరువాతను, Compensation కూడ తీసుకున్న గుంటూరు జిల్లాలో ఎక్కువగా 200 మంది కోర్టుకు వెళ్ళడం ప్రారంభించారు. ఈ 200 మందిలో పశ్చిమ గోదావరిలో ఒకరు ఉన్నారు కృష్ణాలో యిద్దరు ఉన్నారు. నెల్లూరులో ముగ్గురు ఉన్నారు. మొత్తం 10 మందిని తీసివేస్తే తక్కిన 210 మంది కోర్టుకువెళ్ళి గవర్నమెంటు ఒత్తిడిచేసి మా మేనేజిమెంటును అపహరించారు అని కొన్ని డిక్రీలు వారు సంపాదించారు.

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— డిక్రీ ఏమి యిచ్చారు? ఒత్తిడిచేశారు అనా?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— వారు Lawyer. ఆ మాత్రం follow అవకపోతే ఎలా?

శ్రీ ఎ. మాధవరావు :— Contest చేయడం అంతబాగా చేశారన్న మాట. మీరు ఒత్తిడి చేశారని కోర్టువారు అభిప్రాయపడేటట్లు బాగా contest చేశారన్నమాట.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— ప్రభుత్వంవారు ఒత్తిడితెచ్చి తీసుకొన్నారు అనే వాదనను మునసబుకోర్టులో అంగీకరించిన మీదట వారికి అనుకూలంగా తీర్పుచెప్పడం, దానిమీదట Sub-Court లో appeal చేయడం జరిగింది. ఇప్పుడు గౌరవసభ్యులు రెండు schools సంబంధించి చెప్పారు. ఈ రెండు schools లో పనిచేస్తున్నవారు యిద్దరు ఉపాధ్యాయులే. మేనేజరులు అయినప్పటికి ఒకరు భార్య ఒకరు భర్త. ఈ రెండుకూడ యిసుకపల్లి అనే ప్రాంతంలో మునిసిపాలిటిలో ఉన్నాయి. మునిసిపాలిటీకి మనం handover చేశాము. Higher Elementary schools లో 12 మంది ఉపాధ్యాయులు, మరొక school లో, యిప్పుడు తగువు ఉన్న school లో 15 మంది ఉపాధ్యాయులు పనిచేస్తూ ఉండేవారు. Appeal చేసినప్పటికీ కూడ మనం నెగ్గలేకపోయినాము. అది అట్లా ఉంచండి. 1966 లో క్రొత్త pattern of Education క్రింద Upper

Primary School గా దానిని downgrade చేసి 8 వ తరగతి తగ్గించడంవల్ల ఒక post పోయింది. మునిసిపాలిటీలో ఉన్నటువంటి special school గా చూస్తున్నా transfer కు మాత్రం general pool గా పెట్టి యితర school లో ఈ teachers అందరు transfers అయి ఉన్నారు. ఎప్పుడైతే వీరు executive proceedings తీసుకుని మా school మాకు యివ్వాలని, మా staff మాకు యివ్వాలని. Statisco మాకు కావాలని కోరినప్పుడు ఈ ఉపాధ్యాయులందరిని మునిసిపాలిటి వారు surrender చేయడం జరిగింది. కాని యిక్కడికివస్తే post ఒకటి తగ్గిపోయింది. 8 వ class లేని కారణంచేత అందుచేత పదముగ్గురికి యిచ్చారు. 14 వ వారికి యివ్వను అంటే మా D. E. O. Intervene అయి, వారు persuade చేశారు తప్పనిసరిగా యివ్వాలని. ఇచ్చి ఉంటారని నేను అనుకుంటున్నాను. 15 వ వారికి post లేదు. గౌరవసభ్యులు చెప్పినదానిలో కేవలం యిది ఒక school కు, ఒక ఉపాధ్యాయుడికి సంబంధించినదికాదు. దీనిలో policy కి సంబంధించిన విషయాలుకూడ చూడాలి. ఈ సందర్భంలో ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వం High Court లో second appeal చేయాలని, గట్టిగా దీనికి కావలసిన వాదం చేయించాలనే ఉద్దేశ్యంతో ఉన్నది. అందుచేత గౌరవసభ్యులు వెలిబుచ్చిన భయానికి ఆందోళనకు కారణంలేదు. దీనిలో ఉత్పన్నం అయ్యే సమస్యలు రెండు. మనం ఎప్పుడైతే కొన్ని schools down grade చేశామో అప్పుడు posts పోయినాయి. వారి ఉద్దేశ్యం ప్రకారం చేసినట్లయితే అనేకమంది నిరుద్యోగులు కావలసివస్తుంది. వారికి posts చూపించలేని స్థితి వస్తుంది. అది ఒకటి. రెండవది, కొంతమంది ఉపాధ్యాయులు వారంతట వారే చదువుకొని prospects better చేసుకుని B. Ed.s అయి పెద్ద scale తీసుకొన్నే వారినికూడ జుట్టుపట్టుకొని బలవంతంగా క్రిందికి తీసుకువచ్చి secondary grade లో యిస్తాము అని చెపుతున్నారు. ఇటువంటి యిబ్బందులు రాకుండా ఉండడానికి సక్రమంగా అలోచించి ఒక నిర్ణయము చేస్తాము. High Court లో appeal చేయడానికి కూడ తగిన నిర్ణయం చేసుకొన్నాము అని కూడ తమకు మనవిచేస్తున్నాను

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి:— ప్రభుత్వానికి నా మనవి ఒక్కటే అసలు వాళ్ళు కోర్టుకు పోవడానికి వీలులేకుండా మనం ఒక ordinance తీసుకొనివచ్చి ఆ ordinance ద్వారా మనం ఒక క్రొత్త చట్టాన్ని ప్రవేశ పెట్టవచ్చునుగదా! Ordinance is used only in extraordinary times. And why not we use Ordinance in the educational field ?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—అధ్యక్షా, తమకు తెలుసు. ఆంధ్ర ప్రాంతానికి సంబంధించినంతవరకు Acquisition, Requisition Act అని ఉన్నది అప్పట్లో ఈ Act ను ఉపయోగించుకోకుండా ఒక G O. మాత్రం issue చేసి management ఐచ్ఛికంగా యిచ్చినవారినే తీసుకోవడం జరిగింది. గౌరవ సభ్యులు ordinance గాని, యేదైన సమగ్రమైన శాసనము చేయకూడదా అంటారు.

Democratic Age లో మనం ఏది స్వాధీనం చేసుకోవాలన్నా దాని grounds కూడ ఋజువు చేసుకోవాలి. High Court లో అప్పుడు writ jurisdiction కూడ attract చేస్తాము. ఇవన్నీకూడ ఆలోచిస్తున్నాము. ఇప్పుడుమాత్రము appeal చేయడము జరుగుతుంది. మనము గెలుస్తాము అనే నమ్మకము నాకు వున్నది.

re: ALLEGED MISUSE OF FUNDS AND MISMANAGEMENT OF AFFAIRS OF SRI RAMACHANDRA COLLEGE, KOTHAGUDEM.

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి :—అధ్యక్షా, రామచంద్ర College అని కొత్తగూడెంలో private college వున్నది ఆ College చాల public funds collect చేసినది. Students దగ్గరకూడ చాల funds collect చేశారు రకరకాలుగా. Laboratories అని games అని libraries అని ఈ facilities ఏవీ students కు యివ్వకుండా, ఆ management సక్రమంగా ఆ College నడపలేదు అనే కారణంచేత చాల complaints ఈ College management మీద వున్నాయి. దీనిని గురించి ప్రభుత్వానికికూడ మెమొరాండములు వచ్చివుంటాయి నాకు వచ్చినట్లుగానే. ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తగిన సమయములో తీసుకోలేదు. కాబట్టి అక్కడ విద్యార్థులు సమ్మెకూడ చేశారని నేను విన్నాను. మరి దీనిమీద ప్రభుత్వము తక్షణమే ఏమి చర్య తీసుకున్నది, ఏమి తీసుకోబోతున్నది అనే విషయాన్ని మంత్రిగారు వివరిస్తారా ?

శ్రీ జి. సత్యనారాయణరావు (ఎల్లందు) :—శ్రీరామచంద్ర అగర్వాలా అనే అతను తమ కుటుంబ సభ్యులతో ఒక trust committee ని ఏర్పాటు చేసి వారియొక్క funds తో 1964 లో start చేశారు. సింగరేణి కాలరీస్ వారితో 75 వేల రూపాయలు చందాలు వసూలు చేశారు. ఆలా రెండు సంవత్సరాలు కాలేజి నడిచింది. తదనంతరం 1966-67 లో B. Sc. కూడ వచ్చింది. ఆ సెషన్ start కాకముందే మేము దీనిని close చేస్తున్నాము funds లేకపోవడంవల్ల అని announce చేశారు. అప్పుడు Parents Committee వారు ఒక నిర్ణయం తీసుకొని చందాలు వసూలు చేయాలని, ప్రత్యేకంగా B.Sc., P.U.C. విద్యార్థులనుండి 100 రూపాయలు, 200 రూపాయలవరకు fees గా 35 వేల రూపాయలు వసూలు చేశారు ఆ 35 వేల రూపాయలను కాలేజి సెక్రటరి అయిన రామనివాస్ అగర్వాల్‌కు యిచ్చారు. అతను businessman. అతను కాలేజీకి ఉపయోగించకుండా ఆ పూర్తి fund ను తనయొక్క వ్యాపారంకొరకు వినియోగించుకొని College ని పూర్తిగా అధ్వాన్న స్థితిలోకి తెచ్చారని నాకు విద్యార్థులు 28-2-63 న ఉత్తరం వ్రాశారు. అలా ఒక రిపోర్టుకూడా యిచ్చారు. దానినికూడా మంత్రి గారికి యిచ్చారు. ప్రభుత్వంవారు ఆ కళాశాల కమిటీని పూర్తిగా స్వాధీన పరచుకోనందువల్ల, అక్కడ ఫీజులు చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి. B. Sc. కి గవర్నమెంటు కాలేజీలో 40 రూపాయిలుంటే, ఇక్కడ 88 రూపాయిలు వుంది విద్యార్థులు చాలా బాధపడుతున్నారు. భవనంకూడా లేదు కాబట్టి, తక్షణమే

యీ కాలేజీని పూర్తిగా స్వాధీనం చేసుకోవలసిందిగా ప్రభుత్వమువారిని కోరుతున్నాను. ఈ చందాలు ఏమైనవి ? మేనేజిమెంటుకు, పేరేంట్ కమిటీకి వున్న సంబంధం ఏమిటి ? ఈ విషయాలన్ని ఎంక్వయిరీ చేసి తెలుపవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

Sri T.V. Raghavulu :— Sir, with regard to the matter given notice of by the hon. members, I would like to make the following statement.

Sri Ramachandra Arts and Science College, Kothegudem is an aided college started during the academic year 1964 65. This College was given an adhoc grant of Rs. 20,000 during 1966-67. The teaching grant is being sanctioned year after year.

To begin with the college provided for P.U.C. only during the first two academic years. B.Sc. Degree course was started during 1966-67 and the first year students of B.Sc. came to the second year degree course in 1967-68. Consequent on the star ing of the B.Sc. course, the there was some difficulty in the matter of providing laboratory equipment. The Management felt that the B.Sc. Degree course might have to be discontinued if financial aid was not forthcoming. In the meantime, a Parents' Committee was formed and they donated to the college a sum of Rs. 32,500 between August and October 1967 to help the continuation of the B Sc. Classes. The Management placed an order for purchase of laboratory equipmentf furniture,books etc. for the said amount of Rs. 32, 00. But it appears that there was some delay in receipt of complete equipment The students therefore went on strike from the 9th February 968 demanding immediate supply of full equipment. The Parents' Committee met again and donated a further amount of Rs. 8,000 on 22-2-1968. The Management made arrangements for procuring the equipment immediately by sending special representatives to Vijayawada and Masulipatam and the strike was called off on 28th February 1968 and the students started attending the classes from the said date. The Management ha, spent so far Rs. 39,263 out of tha donation of Rs. 40,500 made by the Parents' Committee. No funds were diverted by the Secretary for his business as alleged. The U.G.C has recently agreed to grant a sum of Rs. 60,000 to the College for purchase of equipment.

The Management of the College is also running two other institutions—one multipurpose school for boys and a Girls High School. Since inception, the college is located in building constructed for girls school and the girls schools is functioning in its building. The Management has been negotiating with the Collector for allotment of 50 acres of government land. After the land is allocated, the question of sanctioning building grant for the College may be considered.

The accounts of the College are being audited annually by the Departmental auditors for the assessment of teaching grant and no irregularities in the accounts have been so far noticed.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR 1968-69
VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS
DEMAND NO. XVII EDUCATION Rs. 34,23,94,000

శ్రీ ఎ. ఈశ్వరరెడ్డి: — అధ్యక్ష మహాశయా, గౌరవనీయులైన విద్యాశాఖా మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన యీ proposals ను నేను తీవ్రంగా విమర్శిస్తున్నాను.

ప్రతి రాష్ట్రానికీ వైద్యశాఖ, విద్యాశాఖ మొదలైన డిమాండ్సు ఉంటాయి. వాటికి కావలసిన allotments జరుగుతూ వుంటాయి. మన రాష్ట్రంలో మాత్రం విద్యకు చాలా తక్కువ మొత్తం కేటాయించటం చాలా శోచనీయమైన విషయమని మనవి చేస్తున్నాను. మద్రాసు రాష్ట్రంలో సుమారు 56 కోట్లు వారు శాంక్షన్ చేశారు. ఇతర రాష్ట్రాలలోకూడా విద్యకు చాలా ఎక్కువ ప్రాధాన్యాన్ని యిస్తున్నారు. కాని యిక్కడ మాత్రం చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నదని చెబుతున్నాను. క్రిందటి సంవత్సరానికీ, యీ సంవత్సరానికీ allotment లో పెద్ద difference ఏమీ లేదు కార్యక్రమాలు మాత్రం ఆకాశాన్నంటిపోతున్నాయి. ఇతర దేశాలలో, ఉదాహరణకు ఇంగ్లాండులో చర్చిల్ కాలంలో యుద్ధ సమయంలో కూడా చాలా పెద్ద మొత్తం విద్యకు కేటాయించారు. దేశభద్రతకు వలెనే విద్యకుకూడా U S S R, U S A లలో కూడా ఎక్కువ మొత్తాలను కేటాయిస్తూ వుంటారు. లెనిన్ మహాశయుని కాలంలో రష్యాలో విద్యకు ఎంతో ప్రాధాన్యతనిచ్చి ఎంతో ఎక్కువ మొత్తాలు కేటాయించేవారు. మనం మాత్రం ఆ విషయాన్నేమీ శ్రద్ధగా చూస్తున్నట్లులేదు, రాజ్యాంగంలో మాత్రం అందరికీ free education యిస్తామని వ్రాసుకున్నాం. దీనిలో పెద్దగా fail మన దేశానికి కావడం జరిగిందని చెబుతున్నాను. మన రాష్ట్రానికి మన దేశానికి ఒక నిర్దుష్టమైన విద్యా విధానం అంటూ ఏమీ లేదు. ఒక సమన్వయపూరితమైన విధానం లేకపోవడంవల్ల దేశం ఈ మార్గంలో నాశనం అయిపోతున్నది. Future citizens of India పై experiment చేస్తున్నారు. కప్పల మీద శాక్రోచెస్ మీద చేసినట్లు. P U C అన్నారు. మళ్లీ ఇంటర్ మీడియేట్ అన్నారు. ఇప్పుడు జూనియర్ కాలేజెస్ అంటున్నారు. ఇదంతా తుగ్లక్ వ్యవహారంగా ఉంది. కాన్‌స్టిట్యూషన్‌లో ఏమని చెప్పారు? Indian Constitution Part IV - Directive Principles Article 45—Provision for free and compulsory education for children.

"The State shall endeavour to provide, within a period of ten years from the commencement of this Constitution, for free and compulsory education for all children until they complete the age of fourteen years". కాని యీ విషయంలో పూర్తిగా fail కావడం జరిగింది. డైరెక్టరేట్ మెర్జర్ విషయం పెద్దగా యీ పద్దులో వ్రాసుకున్నారు. మర్జ్ చేశామని తమను తామే ప్రశంశించుకున్నారు. ఈనాడు దేశాన్ని అంతటినీ కలవరపరచేది భాషా సమస్య. పాఠ్య గ్రంథాలు ఏ భాషలో వుండాలి. కాలేజీలో మీడియం ఆఫ్ ఇన్‌స్ట్రక్షన్ ఎట్లా వుండాలి — ఇవి యీ నాడు ప్రధాన సమస్యలు. భాషా సమస్యకంటె మతసమస్య చాల గడ్డుసైనదని అనుకుంటాను కాని నాకు మాత్రం భాషా సమస్యే మత సమస్యకంటె గడ్డుసైనదని. పెద్ద సమస్య అని

అనిపిస్తుంది. రాజ్యాంగములో హిందీ దేశభాష కావాలని వ్రాసుకున్నాము. రాజ్యాంగము అమలుకువచ్చిన పిదప 16 సం.ల నుండి యీ నిర్ణయం జరగవలసి వుండింది. కాని దక్షిణాది రాష్ట్రాలలో హిందీ భాషాధ్యయనమునకు సకాలంలో తగు ఏర్పాట్లు జరగనందున ఆ నిర్ణయాన్ని నిలుపుకోవలసివచ్చింది. ప్రధాని నెహ్రూగారి కాలములో హిందీయేతర రాష్ట్రాలవారు హిందీని రాజ్య భాషగా ఆమోదించేదాకా ఇప్పటివలెనే ఇంగ్లీషు లింక్ లాంగ్వేజిగా—అనుసంధాన భాషగా వుంటుందని అభయమిచ్చారు పెద్దలు ఈ నాడు నెహ్రూ, లాల్ బహదూర్ శాస్త్రిగార్ల హామీలకు వ్యతిరేకంగా యీ శాసనం సవరించారు. అయ్యవారిని చేయబోతే కోతి అయినట్లు అయింది యీ రాజభాషా శాసనం యీ నాడు. కేంద్ర ప్రభుత్వంచేసిన యీ శాసనంవల్ల హిందీయేతర రాష్ట్రాలవారు మూడు భాషలు నేర్చుకోవలసిన అగత్యం వుంది, హిందీ రాష్ట్రాలవారు మాత్రం రెండు భాషలు నేర్చుకుంటే చాలు. దక్షిణాదివారికి నెహ్రూ యిచ్చిన హామీ హిందీ భాషీయులకు రక్షణ కవచంగా తయారైంది. ఇప్పుడు నేను కొన్ని ఎక్స్‌ట్రాక్ట్స్ చదవవలసిన అవసరమున్నది. "There will be a dangerous balkanisation of the country if the language of the High Court should be in the regional language and that the Supreme Court in Hindi." What I would like to advise this Government is not to meddle with this problem. The best course would be to maintain the status quo and continue English as the official language and also as the medium of instruction in colleges. రాజ్యాంగం 8వ షెడ్యూలులో ఇంగ్లీషుకూడ 16 భాషలలో ఒకటిగా చేయడం చాల ఉత్తమమని ఎందరో ప్రముఖులు తెలియజేశారు. భాషావేత్తలు తెలియజేసినాగాని అది జరగడంలేదని, దానిని గురించి శ్రద్ధ వహించాలని ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను ఒక ప్రక్క జడ్జిలు వారన్ చేస్తున్నారు కాని మన ప్రభుత్వానికి మందకొడితనం వచ్చింది. Any hasty step would only destroy the integrated legal system and it will cut away our international judicial thought. ఉదాహరణకు విజయలక్ష్మి పండిట్ యీ నాడు ప్రపంచంలోకెల్ల ప్రథమ నారీమణిగా యు. ఎన్. అసెంబ్లీ ప్రెశిడెంటుగా వ్యవహరించిందంటే It is only because of her knowledge in English. Is English foreign to us ? On February 15, 1964, I believe Chief Justice Chagla declared that English was an Indian language and now it had been given more importance in the Indian Constitution than the language listed in the 8th Schedule. Even our Constitution was written in English. In the same way, in a speech in Hyderabad on December, 8, 1955, Mr.Nehru said that English should have been included in the 8th Schedule not only because of its intrinsic and current value and the number of people in India who use it but also because it is the mother tongue of Anglo-Indians who are Indian nationals. It was also favoured and welcomed by people like Raja Ramamohan Roy and others. So I want to tell this Government that introduction of regional languages as media of higher education would make this country an Archpelago of isolated islands in a turbulent ocean. ఈనాడు భాషా సమస్యమీద

పునరాలోచన చేయవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడింది.

The Nagaland Assembly also favoured English as the sole official language of the State. Politically, Hindi is being used as only a vote-catching device. సేట్ గోవింద్ దాసుగారు సభ్యులు. వారు మే 9వ తేదీన ఒక విన్నపం తెచ్చారు హిందీని వెంటనే ప్రతిపాదించక పోతే నేను సుప్రీం కోర్టుకు వెళ్లి ఇష్యూ చేస్తాను అన్నారు. Out of a population of 500 million in India, the Hindi-speaking people in the Northern Indian States are only 170 million. All our Prime Ministers are from Northern India. I am not bringing any aspersion here The Home Ministers are also from Northern India. Why is it happening? విద్యార్థుల అల్లరి ఒక ప్రక్క, భాషాసమస్య యింకొక ప్రక్క. The child is the father of the man శాంతియుతంగా ఆందోళన చేయండి అని పెద్దలంతా చెప్పారు. కనీసం విద్యార్థులు అల్లరి చేసినప్పుడైనా ఇక్కడ ఏదో వుందని నాయకులు గమనించడానికి అవకాశం వుంటుంది. శాంతి యుతంగా ఆందోళన చేస్తే అందులో ఎంతో సబబు వున్నది. యూనివర్సిటీల స్టూడెంట్సు వచ్చి ఇక్కడి ముఖ్యమంత్రిగారిని కలుసుకున్నారు. వారు ఏదో సమాధానం చెప్పారు గాని స్టూడెంట్సుమాత్రం విసుగెత్తిపోయి—స్టేటు మెంటులు, కరప్రతాలు పంచి—స్టూడెంట్సును ముఖ్యమంత్రిగారు యీ విధంగా రిసీవ్ చేయడం బాగా లేదని తిరుపతిలో చెప్పుకోవడం జరిగింది. ఈ స్టూడెంట్సులో అన్‌రెస్ట్ రావడానికి పొలిటికల్ లీడర్సు కారణం ఒకటి. బ్యాడ్ లాంగ్వేజి పాలసీ ఒకటి. సెంట్రల్ సర్వీసెస్‌లో మనకు అవకాశం వుంటుందా లేదా అని వారిలో భయం ఏర్పడింది మనం అపాయింటు చేసే వైస్ ఛాన్సలర్సుకూడ పొలిటీషియన్సు అయిపోతున్నారు. ఈ భాషావిధానం, యీ భాషసమస్యను తీర్చబోయేది లేదు, కాని అల్లరులు మాత్రం పెంపొందిస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. టీచర్సువల్ల ట్రబుల్ వస్తోంది, వారికి ప్రమోషనులు రాలేదు, సిండికేటులో ఒక వర్గం పై చేయిగా వున్నది కాబట్టి కొంతమంది ప్రొఫెసర్సుకు, రీడర్సుకు ప్రమోషను రాలేదని చెబుతారు కాని యీ పొలిటికల్ అట్మాస్ఫియరువల్ల యీ కాలేజీలు, యూనివర్సిటీలు చెడిపోతు న్నాయని తెలియజేస్తున్నాను.

భాషాసమస్య గురించి ఒక సూచన చేస్తున్నాను. A National Convention of the Chief Ministers of all States and the Opposition Party Leaders to arrive at a national concensus is he ultimate necessity to-day. A small preparatory committee of 5 to 7 persons may be set up with non-party person having a judicial background like Mr. Gajendragadkar as Chairman including a member of the Union Public Service Commission, this is essential to-day. This Committee will do the spade work and prepare a document for the consideration of the National Convention. కాలెజియేట్ ఎడ్యుకేషను గురించి రెండు మాటలు చెప్పవలసియున్నది. హయ్యర్ ఎడ్యుకేషనుకు క్రమం

సంవత్సరం కంటె లక్షరూపాయలు తక్కువ కేటాయించారు. నైట్ కాలేజస్, పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ ఇన్‌స్టిట్యూషన్సు, ఒకప్రక్క జూనియర్ కాలేజీలు మున్నగునవి ఉత్పన్నమవుతున్నాయి. ఇనాడ్వికేట్ అలాట్‌మెంటుతో యీ మంత్రివర్యులు ఏమి చేయబోతారో నాకు అర్థం కావడం లేదు. కనీసం 25 లక్షలు లేకపోతే ఒక కాలేజి స్థాపించడానికి వీలు కాదని మదరాసు ప్రభుత్వంవారు నిర్ణయం తీసుకుంటుంటే మనవారు ఒక లక్ష ఒక జిల్లాలో కలక్ట్ చేస్తే. చెట్ల క్రింద ఒక కాలేజి పెట్టడం జరుగుతోంది. లాబొరేటరీ ఆక్విప్‌మెంటు అక్కడ పెట్టడానికి అవకాశం వుండదు. ఎక్స్‌పెరిమెంట్స్ చేయడానికి వీలుండదు. స్టూడెంట్సును కష్టపెట్టడం మాత్రమే జరుగుతుంది. స్కాలర్‌షిప్స్ విషయం వుంది. ఈ స్కాలర్‌షిప్స్ రిచ్ పీపుల్‌కే దొరుకుతున్నాయి కాని పూర్ అండ్ డిజర్వింగ్ పీపుల్‌కు దొరకడంలేదు. మెరిట్ అంటారు, మార్కులు ఇన్‌ప్లేట్ చేయడం జరుగుతోంది. స్కాలర్‌షిప్స్ పేదవారికి దొరకడంలేదు. National town scholorship, D. P. I. ఇచ్చే స్కాలర్ షిప్పులు, D. M. S. ఆఫీసు వారు ఇచ్చే స్కాలర్ షిప్పులు చాలా ఉన్నాయి; అవి సక్రమంగా పంపిణీ జరగడం లేదని మనవిచేస్తున్నాను. The Government should pay special attention for the qualitative improvement of education. valuation ఎట్లా చేస్తున్నారు, సక్రమంగా జరుగుతున్నాయా అనేది గమనించాలి, పి. యు. సి. వ్యాల్యుయేషన్ విషయంలో వెంకటేశ్వర యూనివర్సిటీలో ఒక క్రొత్త పద్ధతిని అవలంబించారు, టీచర్లు అక్కడకే వచ్చి అక్కడనే కూర్చుని valuation చేయడం జరుగుతుంది. అది బాగా ఉంది. Answer papers వెంబడే వెళ్ళడానికి వీలు ఉండదు. S. S. L. C. కి కూడా ఆవిధంగా పెడితే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను విద్యావిధానం చాలా లోపభూయిష్టంగా ఉంది కొన్ని కమిటీలను ఏర్పరిస్తే వారు కొన్ని సలహాలు చెబుతారని మంత్రి గారికి తెలియచేస్తున్నాను. There is utmost need to set up an Educational Advisory Committee at the State level, ఈ విధానం ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా అవలంబించబడింది, అలాగే Legislature Consultative Committee ని కూడా ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. These Committes should advise the government on all matters pertaining to education. Retirement of teachers గురించి మంత్రిగారు కొన్ని statements ఇచ్చారు. రెండు extracts చదివి వినిపిస్తాను. "Order regarding retirement of teachers The. Government hereby direct that orders contained in previous G. O s issued in 1962 and 1966 as subsequently amended extending the age of retirement of teachers from 55 to 58 and 58 to 60 years be cancelled with effect from November 30, 1967. Suitable amendments to rules will be made by the Panchayat Raj and Health, Housing and Municipal Administration Departments to give effect to this decision. Teachers who are affected by the orders will however be continued in service till the end of the academic year, 1967 in

order to ensure continuity in academic teaching." The order is dated on November 3, 1967 and signed by the Secretary to Government, Education Department. "Andhra Education Minister Sri T V. Raghavulu yesterday denied that any such order has been issued."

Sri T. V. Raghavulu :—What is that order ?

Sri A. Eswara Reddy :—I am reading from a cutting of the Indian Express:

Sri T. V. Raghavulu :—You may quote from a paper. How do you say I have denied ?

Sri A. Eswara Reddy :—If you do not deny, then it is all right.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు ;—నేను ఏమీ deny చేయలేను.

శ్రీ ఎ. ఈశ్వర రెడ్డి :—హైస్కూల్సులో bifurcated Courses పెట్టారు, 500 మందిని retrench చేస్తే వారి జీతాలు ఏమి అవుతాయని సూటిగా ప్రశ్నిస్తున్నాను. 20 సంవత్సరాలుపైగా సర్వీసులో ఉన్న వారిని ఉద్యోగాల నుంచి తొలగిస్తే మరొక చోటికిపోయి ఉద్యోగాలలో చేరడానికి ఉండదు, Bifurcated Courses లోని టీచర్లను అక్కడనే ఉంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుంది. 6500 technically trained personnel ఉద్యోగాలు లేకుండా ఉన్నారు I request the Hon'ble Minister at least to consider this. ముసలితనం వచ్చినతరువాత వారు ఉద్యోగాలు సంపాదించుకోవడం కష్టం అని మనవిచేస్తున్నాను. పారశాలల్లో grants లో కోతలేదని తెలియజేశారు. No retrenchment అంటూ మొదటి పేరాలోనే చాలా మందిని retrench చేసినట్లు వ్రాసి ఉన్నారు. U. G. C. scales of pay introduce చేసినట్లు చెప్పారు. కాలేజీలలో టీచర్లకు ఇస్తున్నారు కాని మెడికల్ కాలేజీలలోని అసిస్టెంటు లెక్చరర్లకు ఇవ్వడంలేదు. D. A. increases ను కూడా ఇవ్వడం లేదు. దానిని వెనువెంటనే వారికి ఇచ్చేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను. గుంటూరు, అనంతపురం, వరంగల్లులలో post graduate centres ను పెట్టారు. కాని వాటికి ఇచ్చిన allotments meagre గా ఉన్నది. దానివల్ల ఏమీ సదుపాయం ఉండదు, బిల్డింగులు కట్టుకోడానికి కూడా అవకాశం ఉండదు, ఇంకా ఎక్కువ ఏర్పాటు చేయవలసిన అవసరం ఉన్నది. As announced by the Chief Minister already in the House, education for boys also would be made free at the high school stage with effect from 1968-69 అన్నారు. This is only an eye-wash and it seems to be an election device. టెక్నికల్ ఎడ్యుకేషన్ గురించి ఒకటి, రెండు మాటలు చెప్పవలసి ఉన్నది. సాంకేతిక విద్య క్రింద జూనియర్ పాలిటెక్నిక్కు, industrial training institutes, licensiate courses పెట్టారు కదా అందులోనే ఎక్కువ మందిని ఉత్పత్తి చేస్తున్నారు కాని వారికి ఉద్యోగాలులేని పరిస్థితి ఏర్పడింది. కేంద్ర ప్రభుత్వం సలహా ఇచ్చిన రీతిగా 30 % cut చేసి job oriented courses పెడితే

బాగుంటుంది. Public libraries గురించి చాలా చెప్పారు. ఎంత progress అయినప్పటికి అవి అన్ని towns కు వెళ్ళవలసిన పరిస్థితి ఉంది. Home delivery సక్రమంగా జరగడంలేదు. కొన్ని ప్రాంతాలలో బిల్డింగులు సరిగ్గాలేక ఎండా కాలములోచాలా కష్టంగా ఉంది. ఇటువంటివి అన్నీ చూచి లైబ్రరీలకు కావలసిన గ్రాంటులు ఇస్తే బాగుంటుంది. నేషనల్ కేడెట్ కోర్ అనేది ఒక ఫ్రాంక్ ఇవెస్టిడ్ మాదిరి తయారైనది. విద్యార్థులకు ఎలాంటి లాభంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. కాంపులకు అక్కడ విలాసాలకు పెట్టే ఖర్చును physical education మీద మరలిస్తే ఉచితంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. Compulsory training has been reduced from three to two years. అది కంపల్సరీ నుంచి వాలంటరీ చేయాలని కోరుతున్నాను. There is need for an advisory for Physical Education. వేరే కమిటీ వేసుకొని ఇతర్రా దానిని గురించి సలహాలు చెప్పడానికి అవకాశం ఉంటుంది. Advisory Committee వేయడం మంచిదిగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. Men of letters కు సహాయం ఇచ్చామని అంటున్నారు. గౌరవ సభ్యుడు పాలవెల్లిగారు కొంత చెప్పారు. వారు చెప్పిన విషయాలలో చాలా న్యాయం ఉన్నది. కొంతమంది విద్వాంసులకు డబ్బు ముట్టలేదని చెప్పారు. దానిని సరిచేయడానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేస్తారని అనుకుంటున్నాను. Transfers of teachers పెద్ద problem అయిపోయింది. సమితుల ఆధ్వర్యం క్రింద లేకుండా టీచర్లను పూర్వం మాదిరి D. E. O. డిప్యూటీ ఇనస్పెక్టరుల క్రింద పెడితే బాగుంటుంది. టీచర్లను పదే పదే మారిస్తే విద్యను బోధించలేకపోతున్నారు. వారిని పొలిటికల్ ఏజెంట్లుగా ఉపయోగించుకుంటున్నారు అనడంలో ఏ మాత్రం సందేహంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత కల్చరలు ఎఫెయిర్సుకు కొంత కేటాయింపు జరిగింది. సాహిత్య అకాడమీ, సంగీత నాటక అకాడమీ, లలితకళా అకాడమీ, రవీంద్ర భారతికి యీ కేటాయింపు చాలా తక్కువగా ఉంది. దీనివల్ల అక్కడ యేది చేసేది ఉండదు. దానికి సరియైన చర్యలు తీసుకుని వారికి యిచ్చే గ్రాంటు యెక్కువ చేస్తే బాగుంటుందని మనవిచేస్తూ యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri M. A. Ramchandra Reddy (Medak) :—Mr. Speaker, Sir

The Demand was introduced by Hon'ble Education Minister. Of course, the Opposition Member has just now mentioned about Physical Education. Seconding him I want to bring to the notice

of the House that on Page 9, the Hon'ble Education Minister states about Physical Education and mentions that the XIII National Championship of the Schools Games Federation of India (Winter Meet) was conducted at Hyderabad, thinking that it is a feather in their cap. But he did not mention what exactly the amount sanctioned for Physical Education and what amount has to be provided for in the Fourth Plan I am sorry he did not mention any thing about games at all. I do not know how the Sports Council is meeting the meagre sum which is allotted to it. I have been repeately requesting the Minister and the Government not to neglect Physical Education. That is Most important in the Primary and Secondary Schools. As far as ten years back, the Government of India have made a suggestion to the States that they must devote their time for Physical Education as well. They should not even cut short during the emergency. The Government of India have set up a Central Advisory Board for Physical Education. On that basis the Andhra Pradesh in 1958 formed a Board for Physical Education. Since then, I do not know what work has been carried out by that Board. It is yet to be known But I may say, that there are four Regional Physical Instructors in the State. Under each Instructor, there are six to seven Secondary Schools, It is humanly impossible for him to inspect or guide them in the Physical Education. Under such circumstances why our Government is not considering the issue of constituting a Board on the basis suggested by the Central Government ? Ihave been repeatedly saying it. The Minister might be thinking that mine is the lene voice here. But he must know that behind me there are lakhs of students and physical educationists. Therefore, justice should be done to physical education. You cannot neglect the physical education to the boys. In the primary stage it is a biological necessity and you must provide physical education to the primary students. Then the secondary stage students should be trained. A small Stage like Punjab with two Physical Training College has provided all facilities freely. The Third biggest Stage in the country; i.e;, Andhra Pradesh neglecting the Physical Education is regrettable. I have submitted a memorandum to the Hon'ble Chief Minister and Hon'ble Education Minister to consider Phys.cal Education in our State on that basis. We should develop the future Nation. If you neglect the health of the future Nation I do not know where we will be tomorrow. You are providing Rs. 4,75,000 for the N.C.C. Atleast half of that sum should be provided for Physical Education. Unless the boys' health is not good in the primary and secondary stages,

how can they serve in N.C.C. ? They have provided Rs. 46,58,600 for the N.C.C. for the plan period but not mentioned anything about the Games and Physical Education. I have repeatedly requested the Hon'ble Minister to consider at least the lakhs of sportsmen and thousands of Physical Instructors.

Coming to the Sports activities, I would say, that the National Games for the Schools was conducted which is a very poor show. I want to bring it to the notice of this House that Madras State has spent Rs. 9 lakhs for participating in the National Games whereas we did not spend even Rs. 9,000.

As far as Sports Council is concerned, I have come to know it is going to be reconstituted by the end of this month. I request the Government to consider on the basis of All-India Sports Counicl. In the All-India Sports Council, the best sportsmen are included. But we see in Andhra Pradesh Sports Council—you compare it—I do not want to criticise it because it is going to be constituted I want the Government to consider it on the advice given by the All-India Sports Council. What is the sum that is provided for the Sports Council? Rs. 3 lakhs and odd which is a very meagre sum. Therefore either you do not give it at all or if you want to give it, give it sumtuosly so that it can facilitate the sportsmen and the associations. What is the good of giving only Rs. 3 lakhs which is not at all sufficient ? Therefore, I request the Hon'ble Minister to consider my request and provide. See the small State of Punjab Compare the health of Punjabs and the health of the Southern people. They are more healthy looking. Therefore, why should we neglect ? So, on the basis of the All-India Physical Education, there is a specific instruction to the States that they should provide all the facilities even during the emergency and they should not neglect sports and physical education. I do not know why the Government is not paying attention towards this. Therefore, I request the Hon'ble Minister to consider atleast increasing the Sports Council allotment.

Coming to the State Meet conducted in the Lal Bahadur Stadium by the Sports Council, I need not say anything. It is regrettable to note that it is not at all a function. I do not know why and where the mistake lies ? When we spend so much amount why is it a failure ? So, the State meet was a thorough fraud and under these circumstances, I want the Government to open their eyes and atleast hear what we say or I say.

Finally, I am not in position to say what will be the condition of the Sports Associations. The advice given by the All - India

Sports Council has not at all been followed The Sports council is keeping quite and the Government also does not take any interest.

I will just point out one thing when we represented in the State Meet when the Hon'ble Minister was good enough to sanction certain amount to that representation. But the Government have not sanctioned for six months. Of course the team has gone on their own or is raising loans but till to-day that amount has not been sanctioned I personally approached the Minister. But people say why the M. L. As before go on representation. They make wrong statements before M L. As Some people say why the M L. A. should go with the advocate. But I personally went They misrepresented the facts saying that it has been sanctioned. So, I have told the Minister also about this who also felt very bad. Till six months, but this amount has not been sanctioned With that state of affairs, the Government is continuing and showing their interest towards sports. Thank you.

డాక్టర్ టి. ఎస్. మూర్తి (వరంగల్) : — అధ్యక్షా, ఏ కోణములో చూచినా విద్యాశాఖా పద్ధతులు చాలా నిరాశాజనకముగా వున్నవి. జనాభా దృష్ట్యా చూడండి. మనము రాజ్యాంగములో universal elementary education universal adult education అనే విషయాల గురించి వ్రాసుకొన్నాము. అమలులోకి వచ్చేటప్పటికి ఎక్కడా ఏమీ పలకడములేదు. 1967–68 లో ఒకకోటి 21 లక్షల 80 వేలు, 1968–69 లో ఒక కోటి 30 లక్షల 80 వేలు కేటాయించారు. అంటే 9 లక్షలు పెంచారు. జనాభా ఎంత పెరిగింది school going children ఎంత పెరుగుతున్నారు ఈ 9 లక్షలు 20 జిల్లాలమీద పంచితే ఏమాత్రము వస్తుంది ఎన్ని కొత్తస్కూల్సు పెట్టవచ్చు. అనేది చూసినట్లయితే drop in the ocean అని చెప్పవచ్చు. ఆర్థిక వనరులు చూసుకొని అన్నీ చేస్తామనేది వింటున్నాము. ఆర్థిక వనరులు లేవు అనేది పూర్తిగా గ్రహించాము Mental గా బాగా register అయినది. విద్య, వైద్యము national development కి foundation. ఈ రెండింటిని neglect చేయడమెంత మహాపాపము ఇంకొకటి ఏమీలేదు. దేశము develop కావాలని ఉపన్యాసాలు చేస్తూ దానికి ముఖ్యమైన అంగాలను పూర్తిగా starve చేస్తే దేశము ఏవిధంగా develop అవుతుంది. Universal Elementary Education అంటున్నారు. పిల్లలను బలవంతంగా తీసుకువచ్చి కూర్చోపెట్టే పరిస్థితి ఇంకా ఇంతవరకు రాలేదు. చాలా మంది పిల్లలు బజారులో తిరుగుతున్నారు. వారిని తీసుకువచ్చి స్కూలులో ఏ విధంగా register చేయాలిఅనే ఆలోచన వున్నట్లు కనిపించడములేదు. Secondary Education గురించి ఇప్పటికి ఎన్ని కమీషన్స్ బయలుదేరినవో తెలియదు. కేంద్రములో వున్న మంత్రిగారికి ఏ idiosyncrasies వుంటే దానికి తగినట్లుగా విద్యావిధానాలను మార్చడము జరుగుతున్నది మేమంతా చదువుకొన్నాము. ఒకే పద్ధతిలో చాలా కాలము నడిచింది అయితే చదువుకొని కొద్దో గొప్పో జ్ఞానాన్ని సంపాదించుకొన్నాము. రోజురోజుకు మారుతున్న విద్యావిధానములో ఏమంత wonderful brilliant students ని produce చేశారు. రోజు రోజుకు standards deteriorate అవడము తప్ప

improve అయినట్లు కన్పించడములేదు. రోజు రోజుకు మార్పులు చేయవద్దని మనవిచేస్తున్నాను. High Schools stage 10 వ తరగతితో stop చేసి జూనియర్ కాలేజీలు పెడతామని అంటున్నారు చాలా సంతోషము. ఒక అర్ధశతాబ్దము వరకు అయినా నడిపించండి. అంతేగాని 3, 4 సంవత్సరాలకొకసారి మార్చవచ్చు Hihgher Secondary పెట్టారు 10, 11 తరగతులకు వున్న టీచర్సునే ఈ పై క్లాసులకు పెట్టారు. మెడికల్ కాలేజీ సెలక్షన్ కమిటీలో నేనుకూడావున్నాను. నాకు తెలుసు. మల్టీపర్పస్ స్టూడెంట్సు standard ఏమిటి P. U. C students standard ఏమిటి ? Marks విషయంలో చూస్తే వేసవికాలములో marks కొరకు జరుగుతున్న hunt సంగతి అందరికి తెలిసినదే. ఆ bloated marks వదిలి పెడితే ఆ తరువాత పరీక్ష ఫలితాలు చూసినట్లయితే multipurpose schools లో standard deteriorate అయినదని చెప్పడానికి సందేహములేదు Multipurpose students కి తగినటీచర్సును provide చేయడములేదు. అదే experiment ని మద్రాసు ప్రభుత్వము refuse చేసినది. అదే 11 తరగతులున్నవి. P. U. C. పెట్టారు. 3 years degree course పెట్టారు. S. S. L. C. తరువాత P. U. C. తరువాత degree course, higher standard of teaching వారికి దొరుకుతున్నది. Standard వున్న students ని వారు produce చేయగలుగుతున్నారు. Multipurpose experment మధ్య తీసుకు వచ్చి పెట్టి ఇటు, అటు కాకుండా చేసి, ఇక్కడ తెలుగు మీడియమ్, అక్కడ నుంచి technical courses కి వెళ్లగానే ఇంగ్లీషు మీడియమ్ ఈ రెండిటికి adjust అవడానికి ఒక సంవత్సరము పట్టడము. students fail అవడము జరుగుతున్నది. ఇప్పుడున్న పద్ధతి మారుస్తున్నారు. 1969 నుంచి జూనియర్ కాలేజీలు పెట్టాలంటే ఇప్పటినుంచి preparation కావాలి. లేకపోతే 1969 నుంచి ఎట్లా start చేస్తారని అడుగుతున్నాను. ఈ జూనియర్ కాలేజీలు start చేయడానికి 3 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు అవుతుందని అంచనా వేసినట్లు విన్నాను. ఈ బడ్జెటులో దానికి ప్రొవిజనులేదు. 3 కోట్ల రూపాయలు బడ్జెటులో provide చేయకుండా 1969 లో జూనియర్ కాలేజీలు start చేస్తామంటే ఈ స్కీము paper scheme అని అనుకోవాలా లేక start చేస్తారా ? Start చేసి equipment లేకుండా, laborataries లేకుండా చదువు చెబుతారా? Blackboards మీద experiments చేస్తారా? తగిన equipment ఇచ్చి introduce చేస్తారా? Introduce చేయదలచుకొంటే 3 కోట్ల రూపాయలు provide చేయాలిఅని మనవిచేస్తున్నాను యూనివర్శిటీ గురించి వచ్చినపుడు ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ గురించి చెప్పకతప్పదు. దీని financial position dolrums లో వున్నదనే సంగతిని వింటున్నాము. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీకి block grant క్రింద కొంత amount ని sanction చేశారు. 1966 సంవత్సరము ఆ ప్రాంతములో ఈ యూనివర్సిటీకి 36 లక్షలు, అదనముగా ఇవ్వాలని, ఇది మామూలుగా రోజూ అవసరమైన ఖర్చులకోసము సరిపోయిన figures కి arrive అయినాము అని ఒక కమిటీవారు చెప్పారు. అప్పుడు ffinancial strengency వుందనే ఉద్దేశ్యముతో మొట్టమొదట ఏమీ ఇవ్వక 6 నెలలు అయిన తరువాత

అందులో 50 % అంటే 18 కోట్లు release చేశారు. తరువాత వారికి డబ్బు కావాలని అంటూవుంటే తిరిగి 6 లక్షలు release చేశారు. మొత్తముమీద 75% release చేశారు సంతోషము ఈ సంవత్సరము చూస్తే మరల original block grant కి వెళ్లారు. 18 లక్షలు additional grant అని పెట్టారు. దానికి అర్థము ఏమిటని తెలుసుకొంటే మరల గవర్నమెంటు ఆర్డరు దీనికి పుట్టేవరకు budget లో provide చేసిన ప్రకారము ఖర్చుపెట్టడానికి వీలులేదట. దానికొరకు ప్రత్యేకించి జి. ఓ. ఒకటి పుట్టాలి. పుడితే ఆ 18 లక్షలు release చేస్తారు. గత సంవత్సరము 75 % యిచ్చారు దానికికూడ అవకాశము లేదు తిరిగి original గా వున్న 62 లక్షల వద్దకు పోయింది. ఏవిధంగా నడుస్తుంది. ఇప్పటికి తెలంగాణా రీజినల్ కమిటీ ఫౌండేషన్ గ్రాంటునుండి ఇచ్చిన 12 లక్షల రూపాయలు వారి అనుమతి లేకుండా యూనివర్సిటీ ఖర్చు పెడుతున్నది. తెలంగాణా ఫండ్స్ దురదృష్టం ఏమిటో ప్రతివారు కైంకర్యం చేస్తు అప్పులు వ్రాసిపెడుతున్నారు. ఇదికూడా అప్పు అని యూనివర్సిటి ఫైనాన్స్ పొజిషన్ బాగుపడిన తరువాత ఫౌండేషన్ గ్రాంటుకు తిరిగి చెల్లిస్తాం అని కాగితం మీద వ్రాసి తీసికొన్నారు మే నెల జీతాలకు సరిపోవని వైస్ ఛాన్సలర్ గారు చెబుతున్నారు. May అయిన తరువాత యూనివర్సిటి మూసివేస్తారా? అనేక సబ్జెక్ట్సు టీచ్ చేస్తున్నారు. ఫారిన్ లాంగ్వేజెస్ టీచ్ చేస్తున్నారు. కెమికల్ టెక్నాలజి, జ్యాయాలిజి టీచ్ చేస్తున్నారు. యూనివర్సిటిని ఇంత ఆర్థిక దుస్థితిలోనికి తీసుకువెళ్ళి యూనివర్సిటి విద్యమీద ప్రేమవుందని చెప్పటంలో అర్థంలేదు దీనిపై తగిన శ్రద్ధ తీసికొని కనీసం 70 % గ్రాంటు అయినా ఈ సంవత్సరం రిలీజ్ చేస్తే కొంతవరకైనా నడుస్తుంది. U. G. C. Scales కావాలని టీచర్స్ agitate చేస్తున్నారు. ఈ యూనివర్సిటి మొదటినుండి గవర్నమెంటు డిపార్టుమెంటుగా నడుస్తున్నది. వారికి ఆ scales ఇవ్వకపోవటంవల్ల వారిలో అసంతృప్తి వుంది. దానికి 6 లక్షలు కావాలి. వున్న 26 లక్షలకు ఎడిషినల్ గ్రాంటు పేరుపెట్టి తిరుమంత్రం పెట్టాలని చూస్తున్నారు. వరంగల్లులో పోస్టు గ్రాడ్యుయేట్ సెంటర్ start చేశారు. ఇంతవరకు తాడు, బొంగరం లేదు. ఇంతవరకు స్థలం వెతకటం జరుగుతున్నది స్థలం తీసికొన్నట్లు లేదు. ఇంజనీరింగు కాలేజీలో ఒకక్లాసు, ఆర్ట్సు కాలేజీలో ఒక క్లాసు చెట్టుక్రింద ఒకక్లాసు పెట్టి నడిపిస్తున్నారు. రవీంద్రనాథటాగూరు శాంతినికేతనుమాదిరి అందరకూ చెట్లక్రింద చెబితే బాగుంటుంది. ఒకటీచరుకు యింకో టీచరుకు పొంతనలేదు. వారికి ప్రిన్సిపాలు లేదు. ఒక స్పెషలు ఆఫీసరును పోస్టు చేస్తే నెలకొసారివచ్చి బ్రీఫ్ గా దర్శనం ఇస్తూవుంటారు. ఈవిధంగాఅయితే ఆపోస్టు గ్రాడ్యుయేటు సెంటరు ఎప్పటికి డెవలప్ కావాలి? ఈసంవత్సరం 3 లక్షలు ఇచ్చామంటున్నారు. ఆ 3 లక్షలు ఆ land compensation కే సరిపోలేదు. అదనంగా 2 లక్షలు ఇస్తామని ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పారు. అదికూడా సరిపోదు. 4 వ ప్రణాళికా పూర్తి అయ్యేటప్పటికి కాకతీయయూనివర్శిటీని డెవలపు చేయాలనే idea లో ప్రారంభించబడింది. 69 లో నాల్గవప్రణాళిక ప్రారంభిస్తే 5 సంవత్సరాలలో పోస్టుగ్రాడ్యుయేట్సు సగం సగం ఆకలితో

ఉండేది ఎట్లా డెవలపు అవుతుంది? ఈ సంవత్సరం మాథమటిక్స్, తెలుగు, కెమిస్ట్రీ, ఇంగ్లీషు సబ్జెక్ట్స్ తప్ప ముఖ్యమైన సైంటిఫిక్ సబ్జెక్ట్స్ లేవు. Next year open చేయాలంటే డబ్బుకావాలి. U. G. C. వారు బిల్డింగ్సు వాటికి 100 % గ్రాంటు ఇస్తారు అయితే మనం ప్రారంభించాలికదా. ప్లాను, భూమి, foundation stone వేసి చూపిస్తే వారు డబ్బులిస్తారు. కేవలం కాగితంమీద వున్నంతమాత్రాన డబ్బు ఇవ్వరు. ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి ఫండ్సువున్నాయి. గుంటూరులో డెవలపు చేస్తున్నారు. ఉస్మానియా యూనివర్శిటీ ఆర్థికదుస్థితిలో వుండటంవల్ల డెవలప్ చేయలేకపోతున్నారు. కనుక గవర్నమెంటు ఆదుకోవాలి. ప్లానుప్రోగ్రాములో 2 కోట్ల చిల్లర ఎందుకు పెట్టారో అర్థంకావటములేదు. దానిగురించి రెండు పేజీలు వ్రాశారు రెండింటిలోకూడా కంటిన్యూయింగు స్కీమ్సు అమలు పరుస్తున్నాము. క్రొత్త స్కీము తీసికొన్నట్లులేదు, High Schools వున్నాయి. వచ్చేసంవత్సరం కొత్త సెక్షన్సు start చేయాలి. జూన్, జులై నెలల్లో schools లో సీట్సు యిప్పించమని మనచుట్టూ ఎంతోమంది ఘెరావ్ చేస్తారు. కొత్త class open చేయాలంటే డబ్బులేదు. Government sanction లేదు. Schools లో seat ఇప్పించకపోతే నువ్వు ఎందుకు M. L. A. గా వున్నావని అడుగుతున్నారు. రేపు seat ఇవ్వకపోతే తన్నినా దిక్కులేదు. ఒకప్రక్క జనాభా పెరుగుతున్నది. చదువుకోవాలనే ఆసక్తి పెరుగుతున్నది. దానికి తగిన ఫెసిలిటీసు క్రియేటు చేయకుండా కేవలంకాగితాలమీద వ్రాస్తే ఏమిప్రయోజనము? కంటిన్యూయింగు స్కీము కోసం ప్లాను ప్రోగ్రాంలో 2 కోట్లు హాస్యాస్పదం. కొత్త schools open చేయటానికి మిడిల్ స్కూల్సు అప్‌గ్రేడు చేయడానికి డబ్బు కేటాయించాలని మనవిచేస్తున్నాను. టెక్నికలు ఎడ్యుకేషనుగురించి ఎక్కువగా చెప్పదలుచుకోలేదు. టెక్నికలు ఎడ్యుకేషను చదువుకొన్నవారు ఉద్యోగాలు లేకుండా తిరుగుతున్నారు. మాఊళ్లో B. E. పాస్ అయినవాడు ఒకరు state bank లో పనిచేస్తున్నాడు. ఒక coffee hotel పెట్టుకొన్నాడు, ఒకాయిన L. D. C గా చేరాడు. పాలిటెక్నిక్కుస అనవసరంగా పెంచి, వారికి ఉద్యోగాలు చూపించలేని పరిస్థితి వుండటం భావ్యంకాదు. రోజు రోజుకు plans తగ్గిపోతున్నప్పుడు టెక్నికలు గ్రాడ్యుయేట్సును పెంచితే నిరుద్యోగ పరిస్థితులు ఏర్పడకతప్పదు. ఇక పబ్లికు లైబ్రరీసు విషయంవుంది. ఖర్చు అంతే సిబ్బంది మీద తప్ప పుస్తకాలమీదలేదు. వేలూరులో మొబైలులైబ్రరీ పెట్టారు. దానిమీద ఖర్చు సంవత్సరానికి 14,100 రూ. లు. దీనిలో పిరియాడికల్సు అందు బుక్సుకు సంవత్సరానికి శాంక్షను వేయిరూపాయిలు. దమ్మిడీముండకు ఏగాణీ క్షవరం అన్నట్లువుంది. వరంగల్లులో రీజినలు లైబ్రరీలో సిబ్బందిని పెంచుతున్నారు. తప్ప పుస్తకాలు పెంచటములేదు. లైబ్రరీలో పుస్తకాలసంఖ్య పెంచండి. 1966 లో 2750 లైబ్రరీలుంటే 67 కు 3565 లైబ్రరీలు వున్నాయి. పుస్తకాలు 31009 పెరిగాయి. దీనిప్రకారము లెక్కవేస్తే ఒక్కొక్క లైబ్రరీకి పడాదికి 45 పుస్తకాలు వచ్చాయి. 45 పుస్తకాలలో అసలు

ప్రారంభించారు. ఎవరైనా దానిని చేసినా ప్రారంభించవచ్చు. నన్నడిగితే యింకా ఎక్కువ పుస్తకాలు ఇచ్చేవాడిని. లైబ్రరీఅని dignified name ఇచ్చి ఎందుకు కించపరుస్తున్నారు? వాటికి డబ్బు provide చేయండి. ఈ హిందీ పండిట్లు ఉన్నారు, హిందీ గ్రాంట్స 100% కేంద్ర ప్రభుత్వంనుండి వస్తుంది. ఎంతో గొడవచేస్తే ఫిబ్రవరివరకు జీతాలు ఇచ్చారు. మార్చినుండి జీతాలులేవు. అడిగితే గ్రాంటు లేదు చేయలేదని అంటున్నారు. National policy గా హిందీని చెప్పాలి అంటారు—to sail with the wind అన్నట్లు మనంకూడా హిందీని ఒక subject గా ఒప్పుకొన్నాము. కేంద్ర డబ్బు ఇవ్వకపోతే మనం హిందీ ఎందుకుచెప్పాలి? డబ్బుఇవ్వకపోతే హిందీని స్టాప్ చేస్తామని చెప్పండి. హిందీటీచర్ల స్థానంలో ఇంకొకరిని appoint చేయాలి. అంతేకాని appoint చేసి జీతాలు ఇవ్వకుండా బాధ పెట్టవద్దని మనవి చేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా. చివర ఒకవిషయం చెప్పి ముగిస్తాను. Individual officers గురించి ఇక్కడ చెప్పవద్దుఅనుకొంటుకొన్నికొన్ని చెప్పేతప్పకు వారు defend చేసుకోలేరని తెలిసినప్పటికి కొన్ని కొన్ని విషయాలు ఇక్కడ ఉన్నాయి కనుక చెప్పవలసి వస్తున్నది. D E O వుంది she is behaving like a mad bull Mad bull అనేబదులు mad cow అనవలసివస్తుంది. ఆమె ఆ D E O schools కు వెళ్ళినప్పుడు గర్భిణిస్త్రీవుంటే ఫ్యామిలీ ప్లానింగు చేయలేవా అంటుంది పెళ్ళికానిస్త్రీవుంటే నీ beauty ఎందుకు waste చేస్తున్నావంటుంది. నీకు పెళ్ళిఎందుకులే అంటుంది. ఈవిధంగా ఆమె వివాహవుచేస్తుంది. మాకు ఇద్దరిని వేశారు. వారు ఇంట్లోనేకూర్చుని వారిమీదవీరిమీద రిపోర్టువ్రాయటం తప్ప ఒక్కరోజు కూడా ఒక్క school చూసిందిలేదు. నాకు ఒక బాధ ఉంది మళ్ళీ ఇంకొకచోట D. E. O గా పంపిస్తే women ఆ జిల్లాలో కూడా బాధపడతారేమో ఇట్లాగేనని కనుక ఆమెను ఒక్కదైనా cell లో పెట్టేసి రంధ్రాన్వేషణ చేసేటటువంటి department ఒకటి creat చేసి అక్కడ పెట్టండి. అంతేగాని ఇంకొక జిల్లాకు పంపించవద్దని మనవిచేస్తూ తమరు ఇచ్చినటువంటి అవకాశానికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ సెలవుతీసు కొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. రామిరెడ్డి (దుగ్గిరాల) :—అధ్యక్షా, ఈ education demand ను బలపరుస్తూ ఈ సంవత్సరం మనకు అనేక క్లిష్టపరిస్థితులలో economic position లో ఉన్న secondary education బాలురకు 10వ తరగతి వరకు ఉచితంగా చెప్పేదానిని provide చేయడం అనేది ఒక విధంగా హర్షించదగింది. తరువాత ఈ సంవత్సరం post-graduate course గుంటూరులో, వరంగల్‌లో ఆ తరువాత అనంతపురంలో కూడా ఏర్పాటుచేసి, post-graduates ను దేశంలో అభివృద్ధిచేసి, వాళ్లకు తగినటువంటి చదువుకొనే ఓటువంటి అవకాశాలు కలిగించడము ఒక విధంగా మనం హర్షించదగిందే. కాని ఈ వేళ ఈ వ్యవస్థను గమక మనము దేశములో చూచుకొన్నట్లయితే. విద్యావిధానానికి, విద్యకు దేశంలో ఏవిధమైన ప్రాముఖ్యత ఉన్నదో. ఆ విధమైనటువంటి ప్రాముఖ్యతను మాత్రం

మనం కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వరకు చూచుకొన్నట్లైతే దానికి సరియైనటువంటి అవకాశాలు తగినంతగా కలిగించడంలేదు అనేది మాత్రం సత్యము. ఈవేళ దేశంలో, ఏ పరిస్థితులలో చూచుకొన్న ఒక experiment policy గానే education వ్యవస్థను చూస్తున్నారు అంటే నిజంగా భావి పౌరులుగా తీర్చి దిద్దవలసినటువంటి తరుణంలో పిల్లలమీద ఈ విధమైన experiment చేసేటటువంటి విధానము ముందుముందు ఈ education వ్యవస్థకు దేశానికి ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థకు ఒక విధంగా చాలా చెడుపు చేస్తుందనేది సత్యము. నిజంగా ఈ రోజున కేంద్ర ప్రభుత్వము రాష్ట్రాల ద్వారా కూడా ఈ education వ్యవస్థను విస్తరింప జేస్తూ ఈ language policy ఒకటి ముఖ్యంగా దేశంలో తీరని సమస్యగా తయారైనటువంటి ఈ రోజులలో ప్రతిదినము ఒక experiment చేస్తూఉంటె, teachers గాని లేకపోతె సామాన్యమైనటువంటి రాజకీయ కార్యకర్తలు గాని దానిని ఏ విధంగా ఆకళింపు చేసుకోవాలో కూడా అర్థం అయ్యేటటువంటి స్థితిలేదు ఈరోజున ముఖ్యంగా elementary education చూస్తే ఈవేళ సమితుల ద్వారా elementary education ను మనము జరుపుతున్నాము. ఒక విధంగా Departments ఎప్పటికప్పుడు మారుతూ ఉండడం వల్ల ఈ వేళ Panchayat Raj వ్యవస్థలో ఈ elementary education ఉండాలా లేకపోతె విద్యావిధానానికి విద్యకు మంత్రిగా ఉన్నటువంటివారు ఈ education ను నిర్వహించాలా అనేటటువంటి స్థితిలో ఈ ద్వివిద్యవిధానము ఏవిధంగాను దేశానికి అరిష్టమే గాని ఇంకొకవిధంగా మంచి చేకూర్చలేదు. ఎందుకంటె ఇక్కడ నుంచి వారు sanction చేసి గవర్నమెంటుద్వారా డబ్బు పంపించి సమితులలో Teachers కు ఇప్పించాలి అనేటటువంటి వ్యవస్థ అక్కడ Panchayat Raj వ్యవస్థలో వారు అనేకవిధాలైన policies ను take up చేస్తూ, అక్కడ ఉన్నటువంటి teachers కు సరియైనటువంటి న్యాయము జరుగకుండా వారిని రాజకీయాలలో లాగి తగాదాలలో ఇష్టము వచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొనేటటువంటి స్థితిలో ఈ రోజున వారు పిల్లలకు సరియైన సక్రమమైన పద్ధతులలో విద్య చెప్పేదానికి, ఊపిరి తీసుకొనేదానికి కూడా వారికి అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. ఈ education పంచాయితీ సమితులనుంచి తీసుకొని గవర్నమెంటే direct గా take up చేసి ఈ teachers కు వారికి ఉండవలసిన సౌకర్యాలు direct గా ప్రభుత్వమే కలుగ జేయవలసిందిగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ teachers ఉన్నారంటె, ఒక విధంగా "బ్రతుకలేకపోతె బడిపంతులు" అనే నానుడి ప్రకారం ఈ వేళ మన దేశంలో ఈ విధమైనటువంటి వ్యవస్థ ఉన్నది ఇటువంటి వ్యవస్థే గనుక దేశంలో కొనసాగించినట్లయితే teacher అనేవాడు ఎప్పుడైతె education లో పరీక్షలలో ఒకసారి, 2 సార్లు, 3 సార్లు తప్పి తదితర ఉద్యోగాలకు పోయే అవకాశము లేకుండా ఈ విధంగా teacher గా వస్తాడో, ఇటువంటి వ్యవస్థ ఎప్పుడైతె తయారవుతుందో, నిజంగా మన పిల్లలను భావి పౌరులుగా తయారుచేసేటటువంటి ఆ గౌరవ వారికి తక్కువగా ఉంటుందేమో కాబట్టి ముందు ముందు మనము ఈ teachers యొక్క ఆర్థిక వనరులుగాని

లేకపోతె వాళ్లకు ఇచ్చేటటువంటి కనీస సౌకర్యాలు గాని పెంచి చక్కటి I class నిపుణులుగా ఉన్నటువంటి వాళ్లను మనము teachers courses కు, B.Ed. course కు, లేక Secondary Grade Training కు గాని పంపించినట్లయితే వారు తగినటువంటి knowledge తో పిల్లలకు విద్య గరిపేదానికి అవకాశం ఉంటుంది. వారుకూడా ముమ్ముందు తతిమ్మా రంగాలలోకి పోకుండా, I class లో pass అయినటువంటివాళ్లుకూడా ఈ B.Ed చదివి Secondary విద్యలో teachers గా వచ్చి భావిపౌరులను తయారుచేయగలరు అనేది ఒకటి. ముఖ్యంగా ఈ వేళ మనము నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య ప్రవేశపెట్టినాము. కాని ఈవేళ elementary schools గాని లేకపోతె high schools గాని, colleges గాని, వీటిలో seats దొరకాలంటె ఆ తల్లిదండ్రులు మరి రాజకీయనాయకుల చుట్టూలేక ఇతర పెద్దలచుట్టూ ఏ విధంగా తిరుగుతున్నారో ఒక్కసారి గనుక మనము చూచినట్లయితే, చాలా శోచనీయంగా కన్పడుతుంది మనము పెట్టుకొన్నటువంటి ఈ వ్యవస్థవల్ల ముమ్ముందు ఎంత ముప్పు చేకూరుతుందో మనము ఒక్కసారి ఆలోచించుకొన్నట్లయితే, దీనిని సంస్కరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈవేళ మనము private colleges కూడా ఎక్కువ పెట్టుకొంటున్నాము వాటిలో lecturers ను మన Government ద్వారా, D.P.I. ద్వారా appoint చేసేటటువంటి హక్కు కలిగి ఉండేటట్లయితే, ముమ్ముందు ఆ lecturers గాని teachers గాని ఆ management కు తొత్తులుగాకుండా వారు తమయొక్క స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిలోనె ఉండడానికి అవకాశం ఉంటుంది. లేకపోతె వారికి గులాములుగా ఉంటూ వారికి సేవ చేయవలసియుంటుంది. అంతేగాక, వారిలో ఏదో కొద్దిగా మనస్పర్ధలు వచ్చినట్లయితే 5, 6, 7, 8 సంవత్సరాలు సర్వీసు ఉన్నప్పటికిని, వారిని తీసివేయడంకూడా జరుగుతుంది. కనుక private colleges లో పనిచేసేవారికి కూడా రక్షణ కలుగజేసేటటువంటి బాధ్యత, అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. తరువాత ఈ technical education ను మనము ఇంకా develop చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. కొన్ని చేతిపరిశ్రమలు వీటిని develop చేసినట్లయితే, మనం ప్రతి చదువుకొనిన అతనికీ ఉద్యోగం కలిగించాలి అనేటటువంటిది కాకుండా అతను బయటికి వెళ్ళిన తరువాత స్వతంత్రంగా బ్రతకడానికి వీలుగా ఉంటుంది. కనుక కొన్ని కొన్ని వృత్తులలో వారికి గనుక training ఇచ్చినట్లయితే చక్కగా వారు బయటికి వెళ్ళి వారికి కావలసిన వృత్తులలో వారు అభివృద్ధిచెందడానికి అవకాశం కలుగజేసినవారము అవుతాము. ఆ విధంగాకూడా మనకు ఎక్కువ అవకాశం కలిగించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్ ఎస్ ఆర్. వి పి. మూర్తిరాజు (ఉంగుటూరు): —అధ్యక్షా, మన విద్యామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన విద్యాపద్దును బలపరుస్తూ కొన్ని సలహాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. మన ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలకు తెలుగును అధికార భాషగా ఒప్పుకున్నతరువాత, అసలు ముందు మనకు తెలుగు వచ్చునా, రాదా, అనే అనుమానంకూడ ఉన్నది. సంస్కృతం లేనిదే తెలుగు లేదు; తెలుగు పదాలు ఎక్కువగా సంస్కృతంనుంచి వచ్చాయి. సంస్కృత జ్ఞానం పెంచడంకోసం

మనం కేంద్ర ప్రభుత్వం దగ్గరనుంచి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము వరకు చూచుకొన్నట్లైతే దానికి సరియైనటువంటి అవకాశాలు తగినంతగా కలిగించడంలేదు అనేది మాత్రం సత్యము. ఈవేళ దేశంలో, ఏ పరిస్థితులలో చూచుకొన్న ఒక experiment policy గానే education వ్యవస్థను చూస్తున్నారు అంటే నిజంగా భావి పౌరులుగా తీర్చి దిద్దవలసినటువంటి తరుణంలో పిల్లలమీద ఈ విధమైన experiment చేసేటటువంటి విధానము ముందుముందు ఈ education వ్యవస్థకు దేశానికి ప్రజాస్వామిక వ్యవస్థకు ఒక విధంగా చాలా చెడుపు చేస్తుందనేది సత్యము. నిజంగా ఈ రోజున కేంద్ర ప్రభుత్వము రాష్ట్రాల ద్వారా కూడా ఈ education వ్యవస్థను విస్తరింప జేస్తూ ఈ language policy ఒకటి ముఖ్యంగా దేశంలో తీరని సమస్యగా తయారైనటువంటి ఈ రోజులలో దినదినము ఒక experiment చేస్తూఉంటె, teachers గాని లేకపోతె సామాన్యమైనటువంటి రాజకీయ కార్యకర్తలు గాని దానిని ఏ విధంగా అకళింపు చేసుకోవాలో కూడా అర్థం అయ్యేటటువంటి స్థితిలేదు ఈరోజున ముఖ్యంగా elementary education చూస్తే ఈవేళ సమితుల ద్వారా elementary education ను మనము జరుపుతున్నాము. ఒక విధంగా Departments ఎప్పటికప్పుడు మారుతూ ఉండడం వల్ల ఈ వేళ Panchayat Raj వ్యవస్థలో ఈ elementary education ఉండాలా లేకపోతె విద్యావిధానానికి విద్యకు మంత్రిగా ఉన్నటువంటివారు ఈ education ను నిర్వహించాలా అనేటటువంటిదాంట్లో ఈ ద్వివిద్యవిధానము ఏవిధంగాను దేశానికి అరిష్టమే గాని ఇంకొకకవిధంగా మంచి చేకూర్చలేదు. ఎందుకంటె ఇక్కడ నుంచి వారు sanction చేసి గవర్నమెంటుద్వారా డబ్బు పంపించి సమితులలో Teachers కు ఇప్పించాలి అనేటటువంటి వ్యవస్థ అక్కడ Panchayat Raj వ్యవస్థలో వారు అనేకవిధాలైన policies ను take up చేస్తూ, అక్కడ ఉన్నటువంటి teachers కు సరియైటువంటి న్యాయము జరుగకుండా వారిని రాజకీయాలలో లాగి తగాదాలలో ఇష్టము వచ్చినట్లు ఉపయోగించుకొనేటటువంటి స్థితిలో ఈ రోజున వారు పిల్లలకు సరియైన సక్రమమైన పద్ధతులలో విద్య చెప్పేదానికి, ఊపిరి తీసుకొనేదానికి కూడా వారికి అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. ఈ education పంచాయితీ సమితులనుంచి తీసుకొని గవర్నమెంటే direct గా take up చేసి ఈ teachers కు వారికి ఉండవలసిన సౌకర్యాలు direct గా ప్రభుత్వమే కలుగజేయవలసిందిగా నేను మనవి చేస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఈ teachers ఉన్నారంటె, ఒక విధంగా "బ్రతుకలేకపోతె బడిపంతులు" అనే నామెత ప్రకారం ఈ వేళ మన దేశంలో ఈ విధమైనటువంటి వ్యవస్థ ఉన్నది ఇటువంటి వ్యవస్థనే గనుక దేశంలో కొనసాగించినట్లయితే teacher అనేవాడు ఎప్పుడైతే education లో పరీక్షలలో ఒకసారి, 2 సార్లు, 3 సార్లు తప్పి తతిమ్మా ఉద్యోగాలకు పోయే అవకాశము లేకుండా ఈ విధంగా teacher గా వస్తాడో, ఇటువంటి వ్యవస్థ ఎప్పుడైతే తయారవుతుందో, నిజంగా మన పిల్లలను భావి పౌరులుగా తయారుచేసేటటువంటి ఆ చొరవ వారికి తక్కువగా ఉంటుందేమో కాబట్టి ముందు ముందు మనము ఈ teachers యొక్క ఆర్థిక వనరులుగాని

లేకపోతె వాళ్లకు ఇచ్చేటటువంటి కనీస సౌకర్యాలు గాని పెంచి చక్కటి I class విద్యార్థులుగా ఉన్నటువంటి వాళ్లను మనము teachers courses కు, B.Ed. course కు, లేక Secondary Grade Training కు గాని పంపించినట్లయితే వారు తగినటువంటి knowledge తో పిల్లలకు విద్య గరిపేదానికి అవకాశం ఉంటుంది. వారుకూడా ముమ్ముందు తతిమ్మా రంగాలలోకి పోకుండా, I class లో pass అయినటువంటివాళ్లుకూడా ఈ B.Ed చదివి Secondary విద్యలో teachers గా వచ్చి భావి పౌరులను తయారుచేయగలరు అనేది ఒకటి. ముఖ్యంగా ఈ వేళ మనము నిర్బంధ ప్రాథమిక విద్య ప్రవేశపెట్టినాము. కాని ఈవేళ elementary schools గాని లేకపోతె high schools గాని, colleges గాని, వీటిలో seats దొరకాలంటె ఆ తల్లిదండ్రులు మరి రాజకీయనాయకులు చుట్టూలేక ఇతర పెద్దలచుట్టూ ఏ విధంగా తిరుగుతున్నారో ఒక్కసారి గనుక మనము చూచినట్లయితే, చాలా శోచనీయంగా కన్పడుతుంది మనము పెట్టుకొన్నటువంటి ఈ వ్యవస్థవల్ల ముమ్ముందు ఎంత ముప్పు చేకూరుతుందో మనము ఒక్కసారి ఆలోచించుకొన్నట్లయితె, దీనిని సంస్కరించవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. ఈవేళ మనము private colleges కూడా ఎక్కువ పెట్టుకొంటున్నాము వాటిలో lecturers ను మన Government ద్వారా, D.P.I. ద్వారా appoint చేసేటటువంటి హక్కు కలిగి ఉండేటట్లయితే, ముమ్ముందు ఆ lecturers గాని teachers గాని ఆ management కు తొత్తులుగాకుండా వారు తమయొక్క స్వతంత్ర ప్రతిపత్తిలోనె ఉండడానికి అవకాశం ఉంటుంది. లేకపోతె వారికి గులాములుగా ఉంటూ వారికి సేవచేయవలసియుంటుంది. అంతెగాక, వారిలో ఏదో కొద్దిగా మనస్పర్థలు వచ్చినట్లయితే 5, 6, 7, 8 సంవత్సరాలు సర్వీసు ఉన్నప్పటికిని, వారిని తీసివేయడంకూడా జరుగుతుంది. కనుక private colleges లో పనిచేసేవారికి కూడా రక్షణ కలుగజేసేటటువంటి బాధ్యత, అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. తరువాత ఈ technical education ను మనము ఇంకా develop చేయవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉన్నది. కొన్ని చేతిపరిశ్రమలు వీటిని develop చేసినట్లయితే, మనం ప్రతి చదువుకొనిన అతనికి ఉద్యోగం కలిగించాలి అనేటటువంటిది కాకుండా అతను బయటికి వెళ్ళిన తరువాత స్వతంత్రంగా బ్రతకడానికి వీలుగా ఉంటుంది. కనుక కొన్ని కొన్ని వృత్తులలో వారికి గనుక training ఇచ్చినట్లయితే చక్కగా వారు బయటికి వెళ్ళి వారికి కావలసిన వృత్తులలో వారు అభివృద్ధిచెందడానికి అవకాశం కలుగజేసినవారము అవుతాము. ఆ విధంగాకూడా మనకు ఎక్కువ అవకాశం కలిగించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సిహెచ్ ఎస్ ఆర్. వి పి. మూర్తిరాజు (ఉంగుటూరు) :—అధ్యక్షా, మన విద్యామంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన విద్యాపద్దును బలపరుస్తూ కొన్ని సలహాలు చెప్పదలచుకొన్నాను. మన ప్రభుత్వ కార్యకలాపాలకు తెలుగును అధికార భాషగా వప్పుకున్నతరువాత, అసలు ముందు మనకు తెలుగు వచ్చునా, రాదా, అనే అనుమానంకూడ ఉన్నది. సంస్కృతం లేనిదే తెలుగు లేదు; తెలుగు పదాలు ఎక్కువగా సంస్కృతంనుంచి వచ్చాయి. సంస్కృత జ్ఞానం పెంచడంకోసం

ఏర్పాట్లు సరిగా లేవు. భారత ప్రభుత్వముకూడ సంస్కృతానికి ప్రాధాన్యత నిచ్చింది, గ్రాంట్సు ఎక్కువ యిస్తోందిగాని సరైన పంథాలో నడపలేకుండా ఉన్నాము. పాఠశాలల్లో సంస్కృతం సరైన పద్ధతిలో నడపకపోతే తెలుగుకు ఔన్నత్యం రాదు. దానికి ఏర్పాట్లు చేయాలి. దానికి ఓరియంటల్ స్కూల్సు పెట్టుతున్నాము. కాని వాటికి కావలసిన facilities యివ్వలేకపోతున్నాము సెకండరీ విద్యావిధానంలో Part II తెలుగుకు బదులుగా సంస్కృతంకూడ కలిపితే తెలుగుకూడ బాగుపడటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఓరియంటల్ స్కూల్సులో యిదివరకు ఉచిత విద్యావిభాగం ఉన్నది. ఇప్పుడు మన బడ్జెటులో అందరికి S.S L C. వరకు ఉచిత విద్య యిస్తాం అన్నతరువాత ఓరియంటల్ స్కూల్సుకు వెళ్లి చదివే బాధ్యత ఎవరికి ఉండదు. దీనికి ప్రత్యేక శ్రద్ధవహించాలి. ఓరియంటల్ స్కూల్సులోగాని, కాలేజీస్‌లోగాని చదివేవారందరికీ ఉచిత స్కాలర్‌షిప్స్ యిస్తే కొంతవరకు సహాయం జరుగుతుంది. సంస్కృత కాలేజీలలో చేరేవారికి admission test పెట్టిన ఒక సంవత్సరం సంస్కృతం చదువుకోమంటున్నాము. కాని దానికికూడ —admission అనండి, preliminary అనండి, entrance అనండి—స్కాలర్‌షిప్స్ యిచ్చి చదివించినప్పుడే వారికి వీలవుతుందిగాని లేకపోతే సంస్కృత కళాశాలల్లో చదువుకునే అర్హత రాదు; దానికికూడ స్కాలర్‌షిప్స్ యివ్వాలి

సెకండ్ లాంగ్వేజ్ పార్ట్-II బదులు సంస్కృతం తీసుకొన్న విద్యార్థులు ఓరియంటల్ స్కూల్సులో చదువుకొన్నవారికి ట్రైనింగ్ ప్రత్యేకంగా యిస్తే— మన ఎలిమెంటరీ స్కూల్సులో, సెకండరీ స్కూల్సులో తెలుగు చెప్పడానికి ఎక్కువ అనుభవం కలిగినవారు దొరుకుతారు. ట్రైనింగ్ స్కూల్సు ఆడపిల్లలకు వేరు, మగపిల్లలకు వేరుగా ఉంటే బాగుంటుంది. ఈ ఏర్పాట్లు జరిగినప్పుడు తెలుగు తెలుగుభాషగా ఉంటుంది. లేకపోతే యిప్పటి పద్ధతిప్రకారం కాదు. వీరికిచ్చే జీతాలగురించికూడ ఆలోచించాలి. కొఠారి కమిషన్‌వారి స్కేల్సు యివ్వాలంటున్నాం. ఆ రేట్సు ప్రకారమే సంస్కృతం చెప్పే ఉపాధ్యాయులకు కూడ యివ్వాలి. Training pass అయితే యిన్ని సంవత్సరాలయితే యీ percentage యిస్తాము అని పది సంవత్సరాల టైము పెట్టుకొని ఆ ప్రకారం డబ్బు పూర్తిగా యిచ్చేలోపుగా వీరికి ట్రైనింగు అవాలి. వీరు విద్యకూడ పెంచుకోవాలి. విద్య పెంచుకోకుండ జీతాలు పెంచితే లాభం లేదు. విద్యను పెంచుకునే ఏర్పాటుకూడ చేయాలి.

పాఠశాలలు నడిపే private managements కు చాల troubles వుంటూ వున్నవి. టీచర్సుకొరకు గ్రాంట్సు యిస్తున్నారు. ప్రభుత్వంనుంచి మిగతా గ్రాంట్సు అందుటకు చాలకాలం పట్టుతోంది. ప్రతి సంవత్సరం మార్చి నెల పెద్ద ప్రాబ్లెమ్ అవుతోంది. ప్రభుత్వం ఇవ్వదలచుకొన్న గ్రాంట్సు వెంటనే సకాలంలో యివ్వడానికి administration లో వున్న troubles ఎందుకు తొలగించరు? ఏదైనా ఒక విషయానికి సంబంధించిన కాగితం సెక్రటేరియట్‌కు వెళ్లితే అది అక్కడ అసిస్టెంటు సెక్రెటరీ, డిప్యూటి సెక్రెటరీ, జాయింటు సెక్రెటరీ చూచిన

తరువాత Finance కు వెళ్లాలి. వారు అడ్డం వస్తే మళ్ళీ అది వెనక్కు వస్తుంది. మళ్లీ సెక్రెటరీకి, మంత్రిగారికి వెళ్లితే చివరకు Finance వప్పుకోవాలి. ఇన్ని ఆటంకాలతో మీరు విద్య నేర్పడానికా లేక అడ్మినిస్ట్రేషన్ నడపడానికేనా? మీరిచ్చే డబ్బు ఈ పైరవీలకే సరిపోవడంలేదు. ఒక చిన్నపనికి ఎన్నిసార్లో హైదరాబాదు రావలసివస్తోంది ఎన్నిచోట్లనో తిరిగి చేసుకోవలసివస్తోంది. అసలు ఈ సంస్కృత భాషాబోధన free గా యిస్తామంటారు. కాని డబ్బు ఉంటే యిస్తాము, లేక పోతే రెండు సంవత్సరాలవరకు యివ్వము అంటారు; సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి గ్రాంట్సు రావాలంటారు. కాని ముందుగా మీరు యిచ్చి, మాకు యింత ఖర్చు అయినది అంటే కేంద్ర ప్రభుత్వం యిస్తుంది. కనుక ఆ ప్రకారంగా చేయాలని కోరుతున్నాను.

టీచర్సుకు గృహవసతి విషయమై—కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత కర్నూలు లగాయితు యిక్కడివరకు కూడ—టీచర్సుకు క్వార్టర్సు కట్టిస్తామని మొదట 100 మంది టీచర్సుకు యిస్తామని, బడ్జెటులో, గవర్నరు స్పీచ్‌లో కూడ బ్రహ్మాండగా చేస్తున్నామని చెప్పారు. 100 మందికి యిస్తామని చెప్పి 10 సంవత్సరాలు దాటిపోయింది. ఇప్పటికి ఒక్క టీచరుకైన కట్టించి యిచ్చారా అంటే లేదు. మరి ఎందుకు చెప్పారు? కేరళలో కమ్యూనిస్టు గవర్నమెంటు చేసింది, మనం ఎందుకు చేయకూడదని చేశారేమోగాని యిప్పటికీ ఆస్కీము అమలుపరచలేదు. ఇది ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్సుకు వప్పగించి మీరు కొంత గ్రాంటు యివ్వండి, వారు కొంత పెట్టుకొంటారు. ఇవాళ ఒక టీచరును ఏ మారు మూలప్రదేశానికో ట్రాన్స్‌ఫర్ చేస్తే ఎందుకు వెళ్లనంటున్నాడు? అక్కడ గృహవసతి ఉండదు. టీచర్సుకు క్వార్టర్సు సౌకర్యం ఏర్పాటుచేయాలి. ఏటా 200 క్వార్టర్సయినా కట్టించి యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయండి. ప్రజలనుండి కూడ కొంత డబ్బు వస్తుంది. ఏప్రాంతంలో అవసరమో మేనేజిమెంట్సును అడగండి. వారి నుంచి డబ్బు లాగటంకూడ నేర్చుకోండి ప్రైవేటు మేనేజిమెంటులో స్కూల్సును encourage చేస్తే మీకుకూడ సుఖం. వారిమీద కంట్రోలు మీడిపార్టుమెంటుకు ఉంటుంది. సమితులు, పరిషత్తుల స్కూల్సులో జరిగే వాటిని మీరు ఆటంక పెట్టగలరా? Allegation ఉండినా, మీరు remarks pass చేసినా అవి అక్కడ అమలు జరుగుతవా? ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్సులో అయితే మాత్రమే, అమలు చేయగలుగుతారు. ఎందుకంటే వీరు మీరు యిచ్చే గ్రాంట్సు మీద ఆధారపడి మీచెప్పుచేతలో ఉండాల్సి ఉంటుంది. కాబట్టి యిప్పటికైనా కాలేజెస్‌గాని, స్కూల్సుగాని ప్రైవేటు మేనేజిమెంట్సుకు యివ్వాలి. విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణ పెంచాలంటే residential school పెట్టించండి ఏ ఊరిలో అయితే residential schoolనడుపు కుంటామంటారో అక్కడ మీస్కూలు కూడ వారికి వప్పగించమని నా కోరిక. ఆ స్కూల్సు మీద ప్రైవేటు మేనేజి మెంట్సు వారే కొంత డబ్బు పెట్టుకొంటారు. భవనాలకు కొంత డబ్బు పెట్టి కట్టించు కొంటారు. మీ స్కూల్సు అయితే అంతా మీరే భరించవలసి వస్తుంది.

Standards పెంచటానికి, టీచర్సును వేసుకొనుటలో M. A. First class వారయితే కాలేజీలో లెక్చరర్ అయిన వానికి ఒక జీతం, హైస్కూలుసో టీచరయితే ఒక జీతం దొరుకుతుంది? దీనిని జట్టి యీలేదా? M. A. First class అయి కాలేజీలో లెక్చరరు అయినవాడు హైస్కూలుకు హెడ్‌మాస్టరుగా వెళ్తానంటే ఎందుకు యివ్వరు మీరు? దాని వల్ల నష్టం ఏమిటి? అదికూడ ఆలోచించి సరిచేయాలి.

హాస్టల్సుకు కూడ గ్రాంట్సు యివ్వాలి. సెంట్రల్ గవర్నమెంటు నుంచి వచ్చే గ్రాంట్సు ఉన్నాయి. అవి రికమెండ్ చేసి వచ్చే ఏర్పాటు చేయాలి

లైబ్రరీస్ ఉన్నాయి : స్కూల్సులో ఉన్న లైబ్రరీస్ ఊరిలో ఉన్న లైబ్రరీస్ వేరుచేసి అక్కడ ఒకరిని; యిక్కడ ఒకరిని పెట్టకుండ పల్లెటూళ్లలో ఉండే హైస్కూలు లైబ్రరీ ప్రైవేటు లైబ్రరీ ఒకటి చేస్తే సరిపోదా? ఒకే లైబ్రరీ చేసి లైబ్రరీ గ్రాంటు యిచ్చి వృద్ధిచేయండి. అనవసరఖర్చు తగ్గుతుంది

Administration sanction of buildings ఉన్నవి. A I R లో P W D Highways అని వ్రాశారు. అప్పటికి యీ పంచాయితీరాజ్ పుట్టలేదు. అందువల్ల దీనికి సంబంధించి అందులో లేదు. దానివల్ల ఏమి జరుగుతోందంటే— Administrative sanction పంచాయితీలో ఉన్న ఇంజనీరుయివ్వడానికి వీలులేదంటున్నారు. కాని ఈ ఇంజనీర్సు ఆ ఇంజనీరు చదువుకొన్న దొకటే కాని మీరు మాత్రం objection పెట్టుతున్నారు. అది మంచి పద్ధతి కాదు తొలగించాలి.

ఈ శానిటరీ సర్టిఫికేట్సు ఎందుకు? ఇవి అవసరం ఇవి పరిమత్తు స్కూల్సుకు గవర్నమెంటు స్కూల్సుకు ఉన్నవా? అటువంటప్పుడు వీరికికూడా యీశానిటరీ సర్టిఫికేట్సు తీసివేసి. పైరవీలు తగ్గించమని కోరిక

ఈ సంవత్సరం యిచ్చే గ్రాంట్సు మంత్రిగారు శ్రద్ధవహించి అన్ని ఫైల్సు చూసి వెంటనే యిప్పించే ఏర్పాటుచేయాలి: రెండు మూడు రోజులలో గనుక యివ్వకపోతే యివి మళ్లీ చేరవు. కనుక యీ సంవత్సరంలో యిచ్చే గ్రాంట్సు అందరికీ పూర్తిగా యిప్పించే ఏర్పాటుచేస్తారని ఆశిస్తూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—महाराज गंज। अध्यक्ष महोदय। १९६१-६२ के मुकाबले में शिक्षा के खर्च मे ६९— की वृद्धि हुई है इस के ऊपर मंत्री महोदय इतराने लगे या खुश होने लगें तो यह अच्छी बात न होगी क्योंकि राजस्व प्रशासनिक सेवा और अन्य मदों मे १९०— तक वृद्धि हुई हैं। मैं यह ३५ "स्कूलों के बारे में कहना चाहता हू। मैं नही जानता मंत्री महोदय को इस बात की जानकारी है या नही कि कोठारी कमीशन जैसी कोई चीज है और १९६६ मे उस की रिपोर्ट निकली है। इस में इन ३५ स्कूलों को खत्म करने के बारे में टीचर्स कौनसल के बारे मे अध्यापकों की सामाजिक हैसियत काम के तजरूबे और उनकी मनस्थिति और मनुबल के बारे में बहुत सी चीजे कही गई है। उस के उद्धारण मेरे पास मौजूद हैं लेकिन समय नहीं है। इस लिये मै यह चाहूगा कि यह मेरे भाषण के अंश समझे जायँ मैं इन को आपकी सेवा मे प्रस्तुत कर रहा हूं। इन मे से दो तीन चीजें आप के सामने रखना चाहता हूं। एक यह कि

" Education itself is tending to increase social segreration and to perpetuate and widen class distinctions."

इस मे दूसरी चीज यह है कि

" What is worse, this segregation is increasing and tending to widen the gulf between the classes and the masses."

समान स्कूलो के बारे एक चीज है

The identification and development of the total national pool of ability is greatly hampered. The position is thus undemocratic and inconsistent with the ideal of an egalitarian society.

Sri T. V. Raghavulu :—Whether he is quoting from Kothari Commission ?

श्री बदरी विशाल पित्ती :—मै ने वही कहा कि मै कोठारी कमीशन से ही पढ रहा हूं !

Sri T. V. Raghavulu :—Then it is alright.

श्री बदरी विशाल पित्ती :—पहले मुझे शक था कि इन्हो ने कोठारी कमीशन की रिपोर्ट नही पढी है लेकिन अब यकीन होगया और मालूम होगया इस बारे में इन को जानकारी नहीं है। इन्हो ने इस रिपोर्ट पर ध्यान ही नही दिया है। इस मे यह भी लिखा है कि

The position is thus undemocratic and inconsistent with the ideal of an egalitarian society. The children of the masses are compelled to receive sub-standard education and as the programme of scholarships is not very large, sometimes even the ablest among them are unable to find access to such good schools as exist, while the economically privileged parents are able to buy good education for their children,

यह तीन चार स्कूलों के बारे मे है। समान स्कूलो के बारे मे नही जाऊंगा यह चार उद्धारण मेरे भाषण के अंष समझे जावे।

दूसरी चीज अंग्रेज़ी को लाजमी पढाओी के बारे में कहना चाहता हूं.......

Sri T. V. Raghavulu :—Mr. Speaker, I do not know whether he is abusing or..

श्री बदरी विशाल पित्ती :—इस का अंतर आप नही समझेंगे।

Sri T. V. Raghavulu : I am not understanding whether he is absuing or....

श्री बदरी विशाल पित्ती :—एब्यूजिंग मै नही करूंगा..........

Mr. Deputy Speaker ;—He is there to help you after his speech is over. After the notes is received from him it will be allright.

Sri C. V. K. Rao :—Sir, one thing....Can any Member speak in a language not known to other person?

Mr. Deputy Speaker :—It is his option. Not only his option but his party's option.

श्री बदरी विशाल पित्ती :–इस मे गलतफहमी हो रही है । क्योंकि संविधान की धारा २१० के तहत मुझे हिन्दी मे बोलने का अधिकार है । अब वह बेचारे हिन्दी नही समझसकते तो मै क्या करसकता हूं ।

१९६६ मे मेट्रिक की परीक्षा मे १०६००० विद्यार्थी बैठे उन मे से ४६,००० पास हुअे ६०,००० फेल हुअे यानी ५७% फेल हुअे । मार्च ६७ के गृह विज्ञान दस्वी कक्षा की परीक्षा के नतीजो का विशलेषण किया था उस मे ३९ बैठे ५ पास हुअे यानी पास १३– । परीक्षाओं के या नतीजे देखकर दुख होता है और शर्म भी आती है । लेकिन मत्री महोदय इन दोनों चीजों से महरूम है ।

अध्यापकों का प्रशिक्षण का माध्यम केवल अंग्रेजी है हिन्दी और तेलगु माध्यम से प्रशिक्षण का प्रबन्ध नही । और इस काम पर ७१ लाख रुपये खर्च किये जाते है ।

फीसों के साथ एक मजाक किया गया । पिछले महीने फीसे बढाओी गई । एक और बात यह कि शहर और अजला की फीसो मे अंतर है मुझे पता नही यह संविधानसम्मत है या गलत है । मै इस बारे मे जांच कर रहा हूं और इस पर बाद मे जरूरी कारवाओी करूगा फीस हाई स्कूल मे दोगुनी करदी गई । रु १५.७२ से ३० रुपये करदी गई । दसवी कक्षा की फीस १८ से ३२ करदी गई । ग्यारवी की २०.२८ से ३५ करदी गई । बहुउद्देश्य १२वी में ७ रुपये बढा दिये गये । मुख्य मंत्री जी ने कहा कि फीस वृद्धि इस साल से माफ कर दी जायेगी । यानी ११वीं तक कोओी फीस नही लीजायगी । इस मे कोओी तर्क नही कोओी समझदारी नही जब दिल मे आता है फीस बढादी जाती ह और जब चाहते है कम कर देते है । विद्यार्थियों ने जो आन्दोलन किया उस समय मेरी राय मे पोलिस ने बहुत ही दुर्व्योहार किया लेकिन मंत्री महोदय यह कहते हुअे नही थकते कि विद्यार्थियों ने हिंसात्मक कारवाओी की । हिंसात्मक का क्या मतलब है उस की क्या व्याख्या है । क्या लाठी बदोक लेकर जानेसे हिंसात्मक कारवाओी होती है या जुलूस निकालने और नारे लगाने से हिसात्मक कारवाओी होती है । मेरा तो यह आरोप है कि पोलिस ही ने विद्यार्थियों को उकसाया और उन के साथ ज्यादती की । इस के साथ ही कोठारी कमीशन के बारे मे मै निवेदन करना चाहता हू । हिन्दी मे तुलसी दास एक कवि हुअे है उन्हों ने कहा है

तुलसी पावस के समय धरी कोकिला मौन
अब तो दादर बोलि है हमे पूछि है कौन

कोठारी कमीशन के संबंन्ध में यह बात मंत्री महोदय पर लागू होती है ।

फीस माफी के बारे मे सहायता प्राप्त स्कूल्स है उनको ११वी कक्षा तक फीस माफी की सुविधा दी जायेगी या नही मेरा यह स्पष्ट सवाल है । ६७-६८ के बजेट मे २२४ लाख

रुपये की गुजाइश रखी गई ६८-६९ के बजेट मे २२८ लाख की गुंजाइश रखी गई हैं । इस से मै इस नतीजे पर पहुंचता हूं कि सहायता प्राप्त स्कूलों की फीस में कोओी छूट नही दी जायेगी ।

शिक्षा बहुत महेंगी है । पुस्तके और कापियो पर जो खर्च आता है १२वी मे ५० रुपये तीसरी से सातवी तक १५ रुपये फी साल खर्च आता है ।

पाठ्य पुस्तको का राष्ट्रीकरन किया गया । नही मालूम इस बारे मे मंत्री महोदय के दमाग मे क्या योजना थी । राष्ट्रीकरन के तीन उद्देश्य होने चाहिये । एक तो यह कि उन का स्तर ऊंचा हो दूसरा यह कि सस्ते मिले तीसरा यह कि समय पर मिले । लेकिन इन पुस्तकों को आप देखे तो मालूम होगा कि इनकी छपाओी अशुद्ध हैं गलत तथ्य है वक्ती नेताओ और राजपुरूषो की चापलूसी हैं गदी छपाओी हैं भद्दे भोडे चित्र है । हिन्दी भारती पृष्ठ २४ पर एक सिखो की तसवीर छपी है । उसको देखने से अैसा मालूम होता है कि गंजे के सर से बाल नदारद है । हिन्दी भारती १ मे पृष्ठ ३३ पर हिज्जे की गलतिया है । शांति रस्व की जगह शाती दीर्घ छपा हैं । इस तरह से "चाचा नहरू की कहानी" मे "हिन्दुस्तान जवाहर लाल था और जवाहर लाल हिन्दुस्तान" । हिन्दी वाचक २ मे राष्ट्रीय के साथ भी किस तरह मजाक किया जाता हैं और लापरवाही बरती जाती है देखिये । "द्रावड उत्कल वंगा उच्छल जलधि तरंगा" हिन्दी भारती ३ मे है "द्रावड उत्कल वग उच्छल जलधि तरग" दूसरी और तीसरी किताब मे इतना अंतर है तो विद्यार्थी इस से क्या सबक हासिल करेगा । कुछ और हास्यास्पद बातें आपकी दृष्टि मे लाना चाहता हूं । हिन्दी वाचक २ मे पृष्ठ २३ पर लिखा है "सुर्जन के पूर्वजो ने सैकडों बार प्राण देकर भी इस तलवार की रक्षा की थी" । मै समझता हू आदी केवल एक ही बार प्राण देता हैं । मेरे पास अैसे बहुत से उद्धारण है अगर मत्री महोदय को दिलचस्पी हो तो मै उनकी दृष्ठि मे लाऊगा ।

जहा तक सस्ती किताबों का सवाल है तेलगु वाचकमू १ पर कीमत ४८ पैसे लिखी है लेकिन उसके दाम ५० पैसे है । सामान्य शास्त्र चौथी किताब में दाम ४८ पैसे है लेकिन वह ७० पैसे मे मिलती है । समय पर किताबे नही मिलती । आठवी और नवी हिन्दी रेडवा भाषा की पुस्तक तीन मास से बाजार मे नही हैं । सेप्टेम्बर और अक्टोबर ६७ मे कुछ किताबे आओी । वितरण के बारे मे जिस तरह राशनिग का इन्तजाम होता है उसी तरह से पुस्तको की तकसीम का इन्तेजाम होता है । पैसा भरने के तीन से सात दिन के बाद किताबे मिलती है । गलत छपी हुओी किताबे भी बेचदी जाती है । कमीशन में भी काफी गडबड होती है । यह आम बात हैं कि सरकार जिस चीज़ को हाथ लगाती है उसमे धदे बाजी और मामूल बाजी शुरू होजाती है । तीन से पाच फीसद का मामूल पाठ्य पुस्तको मे होता है । इस का नतीजा यह होता है कि ५० पैसे की किताब ५५ पैसे मे मिलती है एक रुपये की किताब १-१० मे मिलती हैं

अध्यापकी की तादाद ६५-६६ मे १,४१,००० है इस में २८,००० महिलाअे है । सब हा मानते है कि यह लोग राष्ट्र के भविष्य के निर्माता है । उन की तनखाहें मेट्रिक को ६५

रुपये मिलते है बी. ए. को ८० और एम ए. प्रशिक्षित को १८० रुपये मिलते है । ३० अध्यापकों की अपीले १० महीने से शिक्षा विभाग के विचाराधीन है । कार्य कुशलता ओ शिक्षा विभाग की है मै उसके ७ नमूने आपके सामने पेश करना चाहता हूं । एक तो यह कि नई क्लास की स्थाओी मान्यता की कारवाओी दो साल से सड रही है । दूसरे यह के टेम्पोरेरी मान्यता देते है । तीसरे यह कि मशीनरी स्कुलों पर कंट्रोल नही है अध्यापकों के साथ मनमान व्योहार होता है कई तरह की फीसें वसूल की जाती है । चौथे यह कि क्राफ्ट्समेन ट्रनिग स्कीम मे दो संस्थाअे है । इस का उद्देश्य यह है कि पढे लिखे लोगों को अैसी शिक्षा दी जाय जिस से वह कारखानों मे काम करने के काबिल हो सके रोजगार पा सके और हुनरमन्द मजदूर तैयार हो सके । इस पर ६२-६२ से ६५-६६ तक २१५३९००० का खर्च हुआ । १३८००००० स्टेबलिशमेंट और अन्य मदो पर और ७७००००० रुपये इमारत और जमीन पर । इस पर तुररा यह कि ८६७००० का सामान और मशीनें बेकार पडी है मै यह आडिट रिपोर्ट से बतलारहा हूं ।

पाचवां यह कि ३०२५९००० रुपये के मामलो मे १५२८० आडिट एतेराजात अब तक बाकी है । बचत के बारे में भी मै कहना चाहता हूं । क्राफ्ट्समेन ट्रेनिग स्कीम पता नही किस: मर्ज की दवा है इस को बन्द कर देना चाहिये । १९६७ मे ६९३६ जगहों मे से सिर्फ ४७७९ जगहे भरी गई । २२०० सीटे खाली है । इसी तरह एन सी. सी. में ५१ लाख रुपये खर्च करते है वह भी मेरी राय मे बिलकुल बेमतलब है । तीसरी कक्षा से अंग्रेजी पढाने के लिये ,ध्यापको के परिशिक्षण पर ४४३००० रुपये खर्च कर रहे है । यह भी मेरी समझ से बाहेर हैं ।

मै ने पहले अधिवेशन मे एक सवाल भेजा था जो नामनजूर हुआ । उसमें मै ने पूछा था 1966-67 లో బీదరికంలో ఉన్న సాహిత్యవేత్తలు, కళాకారులకు సహాయం చేసిన పందర్భంలో నెలకు రూ. 150 తక్కువ ఆదాయం కలిగిన వారికి మాత్రమే యివ్వబడినదా ?

इस के जवाब मे मत्री महोदय ने बहुत दया करके जवाब भिजवाया था कि इस मे दो प्रश्न The answer is in affirmative और फिर यह कहा गया कि Under the provisions of the Scheme of financial assistance, men of letters and arts, who are in indigenous circumstances normally the private means of the applicants must not be exceeded Rs. 150 per month. In the exceptional cases, Government may go beyound limits for special reasons'. दूसरा प्रश्न यैने यह किया था कि १९६६-६७ मे అట్టి సహాయం పొందిన వారిలో నెలసరి ఆదాయం రు. 150 కన్న ఎక్కువ ఉన్న విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి వచ్చినదా ? इस का जवाब यह आया कि Only one case has so far been brought to the notice of the Government very recently. तीसरा सवाल मै ने यह किया था कि అయినచో ఆ వ్యక్తుల పేర్లు చెప్పెదరా ? इस का जवाब बहुत ही दिलचस्प है : The name of the person referred to in (b) above is Sri Hafiz Abu Yusuf M. L. C. During police action, certain cash and movable property belonging to that gentleman were looted by the army.

ముందంజవేసి విద్యాభివృద్ధికి తోడ్పడాలి ముఖ్యంగా భవనసౌకర్యం. ప్లేగ్రౌండు, టీచింగ్ ఏయిడ్సు విషయాలలో తోడ్పడాలి. సెకండరీవిద్య విషయములోకూడా పరిస్థితి అంత మెరుగ్గా వుందనడానికి వీలుకనుపించడంలేదు. ఈవిషయంలో జిల్లాపరిషత్తులు అంతగా కృషి చేయలేక పోతున్నవి. గుంటూరుజిల్లాపరిషత్తువంటి ఒకటి రెండు పరిషత్తులలో అత్యుత్తమ ఫలితాలు సాధించారు. తెలంగాణావంటి వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో అర్హతకలిగిన ఉపాధ్యాయులు కరువైనారు. Number of schools opened in recent years do not have qualified staff, particularly in mathematics and physical sciences లెక్కలు, విజ్ఞాన శాస్త్రం, ఫిజికల్ ఎడ్యుకేషను. మన్యువల్ ట్రెయినింగు బోధన మొదలైనవాటికి అర్హమైన వారిని చేర్చుకొనుటకు జిల్లాపరిషత్తులు కృషి చేయవలసివున్నది. ఉపాధ్యాయులలోకూడా పరిషత్తులయొక్క పాలనపై, నిస్పృహ, జుగుప్స తొలగించవలసివున్నది. తరచుగా బదిలీలుచేయడం మానివేయాలి. నెలవారిజీతాలు సక్రమంగా యివ్వాలి. విద్యాబోధనపై stress ఎక్కువ ఇవ్వాలి. తెలంగాణా పాఠశాలలలో ఉపాధ్యాయులే క్లెరికల్ చేయవలసి వస్తున్నదని విన్నాను. ఇది విద్యారంగానికే చాలాలోపం. క్లెరికల్ వర్కుకు వేరేగుమాస్తాలను నియమించాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతటా సెకండరీ స్థాయిలో ప్రమాణాలు నిర్మించాలి. అందుకుగాను బి. ఇ. డి. లో ప్రథమశ్రేణివారిని ఆకర్షించడానికి కొఠారికమీషన్ సిఫార్సుల ప్రకారంగా జీతాలు యివ్వడం ప్రారంభించాలి.

జంటనగరాలలో మరొక మూడు నాలుగు కళాశాలల అవసరము కనిపిస్తున్నది. అయితే కేవలం కళాశాలలు తెరిచినంతమాత్రాన ప్రయోజనమేమీలేదు. ప్రతిభా వ్యుత్పత్తులు గలిగినవారిని ప్రోత్సహించేందుకు భారత ప్రభుత్వం loans గా scholarship ఏర్పాటు చేసింది. ఎలిజిబిలిటీ 50 % పైన వచ్చినవారికివుంది. 60 % వచ్చే range లోనే వారు యిచ్చేడబ్బు అయిపోతున్నది. చాలామంది నిరోషొందుతున్నారు. State Government కూడా కొంతడబ్బు కేటాయించి మెరిట్‌వున్న students ను ప్రోత్సహించాలి. క్రమేణాయీముల్కీ—నాన్‌ముల్కీ నిబంధన కూడా సడలిస్తూపోవాలి. జనరల్ఎడ్యుకేషన్ విషయంలో అడ్మిషన్సు దొరక్క చాలాబాధపడుతున్నారు. ఈనిబంధన సడలిస్తే ఎక్కువమందికి అవకాశం దొరుకుతుంది.

69 నుండి జూనియర్ కళాశాలలు ప్రారంభించడానికి పూనుకోవడము ముదావహం. The implementation of the new two year Intermediate Course must be smooth and systematic At present, the experience is that there are variations of standards between the present P. U. C. and the present Higher Secondary or Multi Purposce Courses. Such disparities must be eliminated in implementing the new pattern This will be possible only when there is same syllabi throughout the state with one examination for the entire state, conducted by one single board. Since the course must be common throughout the state, it is better to leave all these things to a common board representing three Universities and the Government, సాంకేతిక విద్య

విషయములో అనువాదపదజాలముయొక్క బాధ పోవడానికి, కాలం పొదుపు కావడానికే ఆపదాలనే తెలుగులోకూడా వాడేస్తే సరిపోతుంది. ఫిలాసఫికి సంబంధించి యిక్కడ అడ్వాన్స్‌డ్ స్టడీసు ఏర్పాటు చేయవచ్చు. పొలిటికల్ రంగంలో మామిడిపూడి వెంకటరంగయ్యగారి పౌర రాజకీయ శాస్త్ర కేంద్రాన్నొకటి ఏర్పాటు చేయవచ్చు తెలుగుకు ప్రాధాన్యత యివ్వడం మంచిదే. అలాగే మనం మాట్లాడే యితర భాషలకుకూడా తగ ప్రోత్సాహం యివ్వవలసి వుంటుంది. 'No developing country can afford to ignore the advantages of a permanent library language as English' ఇంగ్లీషును పూర్తిగా విడనాడడం మంచిది కాదు. తరువాత, విద్యారంగంలో విద్యార్థులు-ఉపాధ్యాయుల మధ్య అలజడి, ఆందోళన మనస్తత్వం రోజు రోజుకూ పెరిగి పోవడం చూశాము. విద్యార్థులు ప్రతి దానికీ ఆందోళనే సాధనంగా తీసుకొని చేస్తున్నారు ఇది కేవలం వీరి లోపం కాదు. At home they feel frustrated because of the property of the parents. In Schools and Colleges they get no motivation for discipline or hard study. They are coming under external influences. విద్యార్థులకు తగిన విలువలను మనం చెప్పలేక పోతున్నాం. "We are also coming acroses malpractices in examinations and acts of indiscipline and all these things. ఇవన్నీకూడా అరికట్టవలసి వున్నది. ప్రజాస్వామిక లక్షణాలు ఆచరణలో అలక్ష్యం చేయబడు తున్నవి విద్యార్థులలో యూనియన్స్‌కి బదులు ఆయా subjects వారిగా సంఘాలు పెట్టుకుంటే మంచిదనిపిస్తున్నది. సాంస్కృతికమైన వికాసం వైపు పెరగాలి. ఉపాధ్యాయులలో కూడా యిది లోపిస్తున్నది. ఉస్మానియా విశ్వ విద్యాలయం తీసుకోండి. అటానమీ కొరకు పోరాడితారు. ఇంటర్నల్ ఆటానమీ మాత్రం మృగ్యం. అందు వల్ల ఆందోళన రాకుండా చూడవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వానిదీ, పెత్తనందార్లదీ. మీరు యీ అవకాశం యిచ్చినందుకు ధన్యవాదాలు.

Smt. J. Eswari Bai :—Mr. Speaker, Sir, the note of the Education Minister on his Ministry's Demand does not give any idea of the educational policy of the Government. It does not show the heads of expenditure of the Department. This is the only Ministry which has dealt its budget proposal in a mere cursory and casual manner. It has not at all given any serious attention in enunciating the educational policy of the Government. After reading the note, one comes to the conclusion that the Ministry is purposely trying to supress the various items of expenditure involved in the Department. The Demand is for Rs. 34,23,94,000. The Minister has not shown how this huge amount is going to be expended just as other Ministers have tried to do. Although the total expenditure on Education has increased, the expenditure on primary education has gone down by Rs. 1 crore from that of 1966-67. In 1966-67, the expenditure on primary education was Rs 14.19 crores wheras in 1968-69 it is only Rs. 13.30 crores. The basic measures to judge the spread of education among the people is primary education. Expenditure in Education is a national investment. The Minister in his note has not mentioned anything about the amounts spent on education of disabled children-how many new schools he has opened for the deaf, blind and dumb

and handicapped children. In view of the increase in population, the number of these unfortunate is increasing by leaps and bounds. The topmost priority is being given to such unfortunate children in all the advanced countries of the world. The demand of the Government should be to open at least one school for these unfortunate children in every taluq of the State in the next five-year plan.

ప్రైమరీ స్కూల్స్ సంఖ్య తెలంగాణాలో ఇదివరకు వున్న విధంగానే వున్నది. మంత్రిగారికి ఒక ఐడియా వుండాలి; ఆంధ్రప్రదేశ్ అయిన తరువాత ఎంత జనాభా పెరిగింది. ఎన్ని స్కూలు పెంచారు అనేది ఇందులో లేదు. చిన్న పిల్లలకు ప్రైమరిస్కూల్సు యింకా పెంచవలసి వుంది. ఆ తరువాత ఆర్గనైజేషన్స తాలూకావైజ్ పెంచాలని చెబుతున్నాను. గరల్స్ కు, బాయిస్‌కు కూడ సెపరేట్‌గా వుండాలి. రిటైర్డ్ ఎక్స్‌పీరియన్స్‌డ్ టీచర్సు — బాయిస్‌కు మేల్ టీచర్, గరల్స్‌కు లేడీ టీచరు వుండాలని చెబుతున్నాను.

The Minister has not at all mentioned anything about the enhancement of fees in private institutions. Private educational institutions have become not centres of learning or culture. but commercial houses established for minting money. They are refusing the grant in aid of the Government and they are charging exhorbitant tuition fee which is more than black-market rate for the students and the Government is a silent spectator to this blackmarket in education. The Govt. has prescribed certain fees schedule and why should it not direct the private institutions to stick to this schedule? If they refuse to receive the grant-in-aid of the Government, why should not the Government cancel their recognition and direct them to close? ప్రయివేటుకాన్వెంటు స్కూల్సులో అన్యాయాలు చాలా వుంటున్నాయి. ఒక్కొక్క పిల్లవాడికి ఫీజు 12 రు. లు, 15 రు. లు వుంటోంది. వారు ఫస్ట్ క్లాస్ వచ్చే పిల్లలకు కూడ మార్కులు రావని చెబుతూ వుంటారు. ట్యూషను పెట్టాలంటారు. ట్యూషను ఇంటి దగ్గర పెడతామంటే కాదు కాదు. స్కూలులోనే పెట్టాలంటారు. ఇంగ్లీషు గాని, హిందీ గాని. మాత్స్ గాని ఒక్క సబ్జక్టుకు 35 రు. లు యివ్వాలి. ఈ విధంగా వారు హెరాస్ చేస్తున్నారు. గవర్నమెంట్ రూల్సును ఫాలో చేయనప్పుడు గవర్నమెంటు ఎందుకు ఊరుకోవాలి? ఇది ఎడ్యుకేషన్ మినిస్టర్ మీద నా ఎలిగేషను. గవర్నమెంటు రూల్సును త్రోసి పారేసి, వారి యిష్టం వచ్చిన ఫీజు కలెక్ట్ చేసేటప్పుడు రికగ్నిషన్ ఎందుకు తీసేయరు? రికగ్నయిజ్డు ప్రయివేట్ స్కూల్సు కాకుండా యింకా ప్రయివేట్ స్కూల్సు వున్నాయి. మినిష్టర్సు అక్కడ ప్రెయిజ్ చేస్తుంటారు, ప్రయిజెస్ కూడ ఇస్తుంటారు. వీరి పాలసీకి వీరే వ్యతిరేకంగా పని చేస్తుంటే ఇతరులు ఏమి చేయాలి? ప్రయివేటు స్కూల్సులో 8—12 రు. లు వుంటుంది. వారు ప్రజలను దారుణంగా డూప్ చేస్తున్నారు. ఇవన్నీ విద్యామంత్రి గారికి తెలుసా? ఎడ్యుకేషను మినిష్టరుకు ఇవన్నీ తెలియకపోతే ఆ మినిస్ట్రీలో వుండడం కూడ దండుగ అనుకుంటున్నాను. అవి వారి దృష్టికి తేవాలంటే దిస్ యీజ్ టూ మచ్ ఫర్ అజ్. ఎవరైనా బ్లాక్ మార్కెటు వంటివి ఏమైనా చేస్తే పనిష్‌మెంటు యిస్తాము. వీరికి ఎందుకు పనిష్మెంటు

యివ్వకూడదు ? మీరు గవర్నమెంటు ఆర్డర్స్ ఒకె చేయడం లేదు. రికగ్నిషను యిచ్చినా కూడ గ్రాంట్సు తీసుకోకుండా వారి యిష్టం వచ్చినట్లుగా చేసుకుంటున్నప్పుడు యిన్ని సంవత్సరాల నుంచి ఏమి చేశారు ? వారు సమాధానం యివ్వాలని కోరుతున్నాను.

Now, coming to the institution called to the Adayya Memorial school in Secunderabad, this institution was founded more than 50 years ago by Sri M. L. Adayya, a Scheduled caste and social reformer to cater to the educational needs of the scheduled castes when untouchability was rampant in these areas. With the help of philanthrophists, the then British Government, the then Nizam's Government and the then popular Ministry of Dr. B. Ramakrishna Rao, this school has gone from a mere primary school to a full-fledged high school.

Mr. Deputy Speaker :—Either read in English or have it in Telugu? Why have translations again ?

Smt. J. Eswari Bai :—Facts and figures I am giving. What does the Minister say?

Mr. Deputy Speaker .—He understands English. Stick to one language.

Smt. J. Eswari Bai :—I am only a lady member.

Mr. Deputy Speaker .—There are various lady members , not only yourself.

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :—పేపర్లో వచ్చింది. ఆ స్కూలులో స్ట్రయిక్ అవుతోంది. పిల్లలకు చదువు లేదు అంటే నేను ఏమిచేస్తాను. నాకు ఏమి తెలియదు అన్నారు వారు న్యూస్ పేపర్ నాకు పాస్ ఆన్ చేస్తే చూస్తాను అన్నారు. అట్లా పాస్ ఆన్ చేసి కూడ 6 నెలలు అయింది. ఇంత వరకు ఏమి చేశారో తెలియదు. దానికి ఒక కమిటీ వున్నది 50 సం. ల క్రితం కట్టిన స్కూలు అది. గవర్నమెంటు స్కూల్ గ్రాంటు గాని, బిల్డింగు గ్రాంటు గాని ఏమీ ఇవ్వలేదు. టీచింగు గ్రాంటుయిస్తోంది. 15—20 సం. ల తరువాత వచ్చిన వాటికి గ్రాంటుయిస్తోంది. ఇది షెడ్యూల్డ్ కాస్టు వారి ఇన్‌స్టిట్యూషను కాబట్టి గవర్నమెంటు ఆ పార్షియాలిటీ చూపిస్తోంది అనుకుంటున్నాను. ఈ స్కూలులో ఎడ్యుకేషను స్టాండర్డ్సు ఫాల్ అవుతున్నాయి. స్టూడెంట్సు స్ట్రెన్త్ కూడ పడిపోయింది The strength of the teacher is maintained intact and the expenditure is also maintained intact without any reduction. Terrible financial scandals have taken place in the institution and the office-beareres of the managemeut have been leftscot-free by the Government దీనికి ఒక మేనేజిమెంటు కూడ వుంది. అందులో ఒక సెక్రటరి షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్స్ స్కాలర్ షిప్స్ ధనం 12 వేల రూపాయలు తినేశాడు. ఈ సంగతి మంత్రిగారికి చెప్పాను. ముఖ్యమంత్రి గారికి కూడ చెప్పాము పేపరులో కూడ వచ్చింది. ఆయన పేరు అబ్బయ్య, షెడ్యూల్డు కాస్ట్ K R. Abbayya, Scheduled Caste.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—గౌరవ సభ్యురాలు కూడ షెడ్యూల్డు కాస్టేనా ?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— షెడ్యూల్డు కాస్టు అయినా దాచిపెట్టాలని లేదు. ఎవరైనా, న్యాయం కావాలి. 12 వేల రూపాయలు షెడ్యూల్డు కాస్టు బీద పిల్లలకు యిచ్చిన డబ్బు తినేశాడని ఎడ్యుకేషను మంత్రి గారికి చెప్పాను. ఆయన ఏమీ చర్య తీసుకోలేదు. ఇంకా అతనిని అరెస్టు కూడ ఆయన ఇచ్చిన స్టేటుమెంటులో మునిసిపల్ కార్పొరేషన్‌లో He is making speeches in the Municipal Corporation meetings. His speech appeared in the Deccan Chronicle of 31st January, 1968. Why the Government has not taken steps to arrest him and recover the sum of rupees from him? మరొక రు 800 లు ట్యూషన్ ఫీజు కూడా తిని వేసారు. మీకు figures ఇస్తాను. It is alleged also that he has misspent Rs 8,000 from the special fee. ఇవన్నీ లెక్కలు తీసుకుంటే ఎన్ని వేల రూపాయలు అవుతాయో చూడండి. He has taken the fund of the school for so-called repairs without the sanction of the Government. Furniture repair చేయాలని స్పెషల్ ఫండు నుంచి తీసుకొన్నారు. ఒక హెడ్మాస్టరు కూడా ఉన్నాడు— సుబ్బారాయుడు పేరు ఒక సంవత్సరం suspend చేసిన తరువాత ఆయనను మరలతీసుకున్నారు. దొంగలకే మరల ఛాన్సు ఇవ్వడమనేది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వానికి అలవాటే. ఆయన కూడా టీచర్సు ప్రావిడెంటు ఫండు నుంచి పోస్టు ఆఫీసు సేవింగ్సు నుంచి తీసి తినివేసాడు. Rs. 3000 sanctioned by D. E. O. Hyderabad as special fees తినివేసారు. అది అంతా మంత్రిగారికి తెలుసు. తెలిసినప్పటికి action ఎందుకు తీసుకోలేదని అడుగుతున్నాను. These are the state of affairs in the school with the two Scheduled Caste Ministers in charge of education and social welfare in the Cabinet. If such state of affairs happen in any other country, the Minister for Education and the Minister for Social Welfare would have been impeached and made to resign. Hence this institution is a test case for the resignation of the Education Minister and also the Minister for Social Welfare. జ్యోతి అనే పత్రికలో ఒకటి పడింది. విద్యాశాఖ మంత్రి గురించి నీతి, నిజాయతిలేని వ్యక్తి అధ్వర్యంలో నడుస్తున్నాయనే విమర్శలు నానాటికి ఎక్కువ అవుతున్నాయి అని విజయవాడ పత్రిక జ్యోతిలో serious ఆరోపణలు ప్రింట్ అయినాయి. బొమ్మలోని ముసుగు మనిషి వారే అంటున్నారు. కావాలంటే రేపు తెచ్చిచూపిస్తాను. పచ్చ గడ్డి నుంచి పచ్చ బంగారం వరకు చుక్క, తార వరకు, కాంత కానకాలు ఏమైనా ఫరవా లేదని అందులో ప్రచురించారు. అవి చాలా serious charges, వాటికి వారు ఏమి చెబుతారు?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—పత్రికలలో వ్రాసినదానికి సమాధానం చెప్పాలి అంటారా?

శ్రీ సి హెచ్. జంగారెడ్డి (పర్కాల) :—పత్రికలో వారే అని చెప్పారా?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— వారని చెప్పారు. స్కూలు పిల్లలకు ఫీజు పెంచారు. పిల్లలు గోలచేసారు. దానికి కారకులు ఎవరు—విద్యా మంత్రి గారు ముఖ్య మంత్రిగారు మధ్యలో వచ్చి ఫీజు పెంచము. తక్కువ చేస్తాము అన్నారు. విద్యాశాఖ మంత్రిగారు ఏమి చేసారని అడుగుతున్నాను. పిల్లలు public property అంతా పాడుచేసిన తరువాత—Being Education Minister, what is his duty?

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :— గౌరవసభ్యురాలికి ఈ మాత్రం తెలియపోయినందుకు విచారిస్తున్నాను. ఆంధ్రలోని రూల్సు తెలంగాణాకు వర్తింపుచేయడం విషయమై నేను ఎడ్యూకేషన్ మినిస్టర్‌గా రాకపూర్వమే జరిగిన సంగతులను గురించి చెప్పి అందువల్ల ఈ మంత్రి రాజీనామా చేయాలని అంటున్నారంటే ఈవిడ పొరపాటని తొందరపాటని మనవిచేస్తున్నాను.

Smt J. Eswari Bai :— Telengana is backward in education.

Sri T. V Raghavulu .— She has to withdraw that—

MR. DEPUTY SPEAKER .- You were not here when the question was answered. The Minister has given detailed information on this what is the question of repeating again?

శ్రీమతి జె. ఈశ్వరీబాయి :— ఎడ్యుకేషన్ డిమాండు వచ్చింది కాబట్టి చెబుతున్నాను. తెలంగాణా పిల్లల విషయంలో ఇంత విచారణ ఎందుకు ఉండాలి? ఆంధ్రలో ఉన్నవి మాకు ఏమి ఉన్నాయి? మేము ఎంత వెనుకబడి ఉన్నామో ఆలోచించారా? ఏమైనా చేయదలచుకుంటే జూన్‌లో ప్రకటిస్తారా, మధ్యలో ప్రకటిస్తారా? టీచర్లకు salaries సరిగా ఇవ్వడం లేదు. ఒక నెల సరిగ్గా ఇవ్వకపోయినా వారి గతులు ఏమి అవుతాయో ఆలోచించారా? ఆ దెయ్యే విషయంలో—The two Ministers should resgn, I request.

శ్రీ ఎమ్ బి. రాజారావు (మడకసిర) :— అధ్యక్షా, ఎడ్యుకేషన్ డిమాండును బలపరుస్తూ నేను కొన్ని సూచనలు చేస్తాను, ఇంత సేపు సుమారం లేచింది ఇప్పుడు శాంతియుతంగా నాలుగు మాటలు చెబుతాను. శాంతంగా వినాలని కోరుతున్నాను. నాకు ఎందుకో గాని fundamentals philosophy మీద మాట్లాడాలంటే చాలా ఇష్టం, సత్యం గురించి మాట్లాడకుండా సత్యదూరంగా ఇక్కడ మాట్లాడితే ప్రయోజనం లేదని నా ఉద్దేశం, నేను సత్యం గురించి మాట్లాడుతాను. కొంచెం సావకాశంగా వినాలి, విద్య గురించి సత్యం ఏమిటి? విద్య అనే శబ్దం విత్ అనే సంస్కృత పదం నుంచి వచ్చింది. విత్ అంటే ప్రకాశం అని అర్థం. ప్రకాశింప చేయునది, మన అజ్ఞానాన్ని తొలగించి జ్ఞానాన్ని ఉదయింప చేసేది విద్య అంటారు. పూర్వం విద్య జ్ఞానాన్ని ప్రకాశింపచేసేదిగా ఉండేది. తరువాత విద్యను రెండు భాగాలుగా చేసారు; మేటి విద్య, కూటి విద్య అని. మేటి విద్య జ్ఞానాన్ని ఇచ్చేది. కూటి విద్య కూడు పెట్టేది. విద్య వల్ల వినయము వినయము వల్ల పాత్రత, పాత్రత వల్ల జ్ఞానం, జ్ఞానం వల్ల ఐహిక ఆముష్మిక సుఖములు వస్తాయని పెద్దలు చెప్పారు. కాని ప్రస్తుత విద్య విధానంలో విద్య వల్ల గర్వం, గర్వం వల్ల అజ్ఞానం, అజ్ఞానం వల్ల అరాజకము, నిరుద్యోగం, దాని వల్ల సర్వనాశనము జరుగుతున్నాయని చెబితే సత్య దూరము కాదు. ఎంత సేపు మాట్లాడుకున్నా విషయం ఏమిటి? పిల్లలకు ఎవ్వరికి విద్య లేదు. డిగ్రీలు వస్తాయి. అరాజకం వచ్చేసింది. పైత్యకారి పయన్ అంటారు—ఆ మాదిరి తయారవుతున్నారు పిల్లలు. మా పిల్లలను చూస్తే మాకే దుఃఖం వస్తోంది. మా పిల్లలు కొంతమంచి వారే అనుకోండి. ఇతరుల పిల్లలు మరీ ఘోరంగా ఉన్నారు. సినీమాల గురించి నాకు నిజంగా సత్యాగ్రహం చేయాలనిపిస్తున్నది. నీతి అనేది

లేకుండా చేస్తున్నాయి. విద్య అనేది లేదు. అవిద్య, అజ్ఞానం. దేశవినాశనానికి కారణమవుతున్నాయి. 30 కోట్లు ఖర్చు చేసి బావి పౌరులను దుర్మార్గులుగాను దుష్టులుగాను నిరుద్యోగులుగాను తయారు చేసి పెంచుతున్నామన్న మాట. ఇక ముందు ఏమి జరుగుతుందో, ఏమి కానున్నదో తెలియదు. విద్యా విధానం మార్చాలి. secular state కాబట్టి మతం గురించి చెప్పకూడదు అంటారు. మతం కాక పోతే general mortality గురించి చెప్పవచ్చును కదా. Nataonal character ను డెవలప్ చేసే subject పెట్టి అన్ని మతములలోని సారాంశము చెబితే మంచి వారుగా వచ్చే తరం వారు అవుతారు. డబ్బు ఖర్చు అవుతోంది, ఎన్నో పుస్తకాలుంటాయి. ఫీజు ఎక్కువగానే ఉంటుంది చదువు మాత్రం రాదు ఇంగ్లీషు రాదు, తెలుగు రాదు, హిందీ రాదు, పిచ్చి పిచ్చిగా ఉంటారు. మనుష్యులు కారా అనిపిస్తుంది. నిజంగా పిల్లలు సినిమా చూచినందువల్ల వారి మనస్సుకు స్థితిమితం లేకుండా పోయింది. కాబట్టి చాలా దుఃఖంగా ఉంది. తప్పకుండా విద్యావిధానం మార్చేసి క్యారెక్టరును చిన్నప్పటినుంచి బిల్డు చేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. నాన్ సెక్యూలరు స్టేట్సులో చెబుతున్నారు. కొన్ని దేశాలలో యిస్లాం గురించి చెబుతున్నారు. క్రిస్టియను దేశాలలో బైబిలు గురించి చెబుతూంటారు. కాని సెక్యులరు స్టేటు అని పేరు పెట్టి యేమీ చెప్పకుండా ఉన్నారు. క్యారెక్టరు లేకుండా ఉండడమే సెక్యూలరు స్టేటు యొక్క అర్థమా? నీతి లేకుండా నియమం లేకుండా నేషనలు క్యారెక్టరు లేకుండా చేస్తే దేశం చెడిపోతుంది. నాశనం అయిపోతుంది. నేషనలు క్యారెక్టరు లేకుండా యెట్లా దేశం బాగుపడుతుంది. పథకాలు ఉండవచ్చు. అవన్నీ వుండవచ్చు. కాని నేషనలు క్యారెక్టరు అన్నింటికంటె ముఖ్యం. అది మతం ద్వారా తెచ్చుకుంటారా, లేక కల్చరు, లిబరలు యెడ్యుకేషను క్రింద కన్వర్టు చేయండి. చరిత్ర, భూగోళం చెప్పినంతమాత్రాన లిబరలు యెడ్యుకేషను అవుతుందా? సైన్సు కావాలంటే చేయండి. చిన్నతనంలో 15—16 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకు నీతి చెబుతూ ఉంటే తరువాత యిప్పటి మాదిరి బిహేవు చేయకుండా అరాచకత్వం, అన్యాయిం లేకుండా ఉంటారు. కాబట్టి యిప్పుడైనా ఒక డిపార్టుమెంటు స్టార్టు చేసి, నేషనల్ క్యారెక్టరు అనండి, మతం అంటే మంచిది కాకపోయినా దేవుడు లేకపోయినా నేషనలు క్యారెక్టరు అనేది ఉండాలి కాబట్టి నేషనలు క్యారెక్టరు కోసం ఒక బ్రాంచి, డిపార్టుమెంటు యేదయినా అనండి అది పెట్టి నేషనలు క్యారెక్టరు గురించి కృషి చేసే బాగుంటుంది. ఇంతకంటె చెప్పేది లేదు. ఫండమెంటల్సు ఫిలాసఫీ బాగా ఉంటే వివరాలు బాగానే ఉంటాయి. అటువంటి విశాల దృక్పథముగా ఆలోచన చేస్తే బాగుంటుంది. విశాల దృక్పథం లేనందువల్ల యిబ్బందులు వచ్చాయి. అందుచేత ఫండమెంటల్సు గురించి చెప్పాను ఇంతటితో ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ పి. పాలవెల్లి (చోడవరం):— అధ్యక్షా, విద్యా శాఖా మాత్యులు యిచ్చిన నోటు చాలా నీరసముగా, విస్సారముగా ఉంది. మొదటినుంచి చివర వరకు చదివినా సరే యే రకమైన ఉత్తేజం గాని ఆశ గాని కనిపించడం లేదు. 20 సంవత్సరాల పరిపాలన అనంతరం యీనాటి పరిస్థితి చూసుకుంటే ఒక నిర్దిష్టమైన విద్యా విధానం లేకపోవడం విద్యా విధానంలో తరచుగా లోపాలకు

విద్యా ప్రమాణాలు పడిపోవడానికి ప్రధాన కారణం అనిపిస్తున్నది. ఏ దేశమైనా ప్రగతి సాధించాలంటే విద్య పురోగమించవలసిన అవసరం యెంతయినా ఉన్న దనేది నిర్వివాదం. రాజ్యాంగ నిర్మాణ వేత్తలు దీనిని గ్రహించి మనకు కంపల్సరీ యెడ్యుకేషను ఉండాలని ఉచిత విద్య ఉండాలని రాజ్యాంగంలో పొందుపరచారు. ఈ పరిస్థితులు మనం చూస్తే, మన ప్రభుత్వం చేస్తున్న చర్యలు అందుకు అనుగుణంగా ఉన్నాయా, భిన్నంగా ఉన్నాయా అని ఆలోచన చేస్తే ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది. ఎందుచేతనంటే యిప్పుడు ప్రభుత్వం వీరికంటె బ్రిటిషు వారు నయం అనే ధోరణిలో వ్యవహారం జరిపించినట్లయితే చింతించవలసి వస్తుంది. ముఖ్యంగా విద్యార్థి, ఉపాధ్యాయుల నిష్పత్తిని చూస్తే బ్రిటిషువారి టైములో 1 20 ఉండే దానిని తరువాత 1956 లో 1.25 కు పెంచి యిప్పుడు 1:40 కి పెంచారు. ఆ రకంగా చూస్తే బ్రిటిష్ వారు యిచ్చిన సౌకర్యం మన ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వాలు ప్రజానీకానికి అందజేయడం లేదు. ఆస్ట్రేలియా దేశంలో అక్కడ యెలిమెంటరీ యెడ్యుకేషనులో విద్యార్థి, ఉపాధ్యాయుల నిష్పత్తి 1:10 లో ఉంది మన దేశంలో రీసెంటుగా చేసిన మార్పు, 1:40 ఉంది. ఆ రకంగా 40 మంది విద్యార్థులకు ఒక ఉపాధ్యాయుని పెట్టి వారిని కాయమంటారా లేక చదువు చెప్పమంటారా ? చదువు చెప్పడానికి చాలదు. ఈ రకంగా చూస్తే విద్య పట్ల ప్రభుత్వం తగిన శ్రద్ధ వహించడం లేదని అనుకోవలసివస్తుంది. కాబట్టి పునరాలోచన చేసి మార్పు చేయాలి కనీసం బ్రిటిషువారు యిచ్చిన సౌకర్యం విద్యార్థులు, ఉపాధ్యాయుని నిష్పత్తి 1:20 చెడితే ఉపయోగకరంగా ఉంటుంది. నిరుద్యోగసమస్య నివారించడానికి అవకాశం వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. మన విద్యా విధానం నిర్దిష్టంగా లేదు. మన ప్రభుత్వం ఉపాధ్యాయులకు తగిన సౌకర్యాలు కలిగించడం లేదు విద్యార్థులకు ఉపాధ్యాయులకు పరస్పర సుహృద్భావం విశ్వాసాన్ని కలిగించితే విద్య అభివృద్ధి చెందుతుంది. కాని వీరి మధ్య అంతరాన్ని సృష్టించి అరాచకత్వానికి దారితీసే పరిస్థితులలో ప్రమాదం సంభవిస్తుంది. ఎలిమెంటరీ స్టేజిలో తీసుకోండి. సెకండరీ స్టేజిలో తీసుకోండి కాలేజి దశలో యూనివర్సిటీలో చూస్తే అనేకమైన యిబ్బందులు కనిపిస్తున్నది చదువు చెప్పే ఉపాధ్యాయునికి సరియైన సౌకర్యం కలిగించడం అనే ప్రధాన బాధ్యత ప్రభుత్వం మీద ఉంది. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వ దృష్టికి కొన్ని విషయాలు తీసుకు రావాలి. 1954 ఎలక్షన్సులో పంచాయతీ యెన్నికలలో పనిచేసిన ఉపాధ్యాయులకు యెర్నడ్ లీవు యివ్వాలని జి. వో యిష్యూ చేశారు. ఇంతవరకు దానిని అమలు పరచలేదు. ఆ సౌకర్యాన్ని కలిగించవలసినదని కోరుతున్నాను. ప్రభుత్వం వారు యిచ్చిన జి. ఒ సక్రమంగా అనులుపరచడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. 1958 వ సంవత్సరంలో ఎయిడెడు స్కూల్సు తీసుకున్నారు. వాటిలో పనిచేసే ఉపాధ్యాయులకు యివ్వవలసిన జీతాలు నిర్ణయం, వారి సర్వీను వెయిటేజి యివ్వకపోవడం విచారకరం. ఆ విషయంలో కూడా శ్రద్ధ వహించాలి. క్వాలిఫైడు టీచర్సు ఉన్నారు వారిని ట్రయినింగుకు సెలెక్టు చేసేటప్పుడు మార్కులను బట్టి సెలెక్టు చేస్తారు. వారిని సెలెక్టుచేసి స్టయిపెండు యిచ్చి ట్రెయినింగు యిస్తారు, అటువంటి వారిని మరల జిల్లా పరిషత్తులలో సెలెక్షను

కమిటీ సెలెక్టు చేసే పద్ధతి పెట్టారు. ఇది సమంజసము కాదు. అవి సెలెక్షను కమిటీలు కావు, ఎలక్షను కమిటీలుగా నిర్మించుకున్నారని చెప్పాలి. రాజకీయ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా చేతిలో పెట్టుకొనే అభిప్రాయంతో సెలెక్షను కమిటీలు పెట్టడంవల్ల అన్యాయం అవుతుంది. మొట్టమొదట యోగ్యతలను చూసి ట్రెయినింగు యిచ్చేటప్పుడు అగ్రిమెంటు వ్రాయించుకుంటారు. ఆరు సంవత్సరాల లోపల కనీసం మూడు సంవత్సరాలు ఉద్యోగం చేయకపోతే స్టైయిఫండు రికవరు చేయాలని ప్రభుత్వ ఉత్తరువు ఉంది. ఆ రకంగా చేస్తే యెంతోమంది ట్రెయినింగు పాసయినవారికి ఉద్యోగాలు దొరకవు. ఆ డబ్బును రాబట్టుకొన డానికి ప్రయత్నం చేస్తే అన్యాయం జరుగుతుంది. కాబట్టి పునపరిశీలన చేయాలి. అప్పుడు ప్రయిమరీ స్కూల్సులోను సెకండరీ స్కూల్సులోను సమాన కేడరు ఎడ్యుకేషనలు క్వాలిఫికేషన్సు ఉన్నా సరియైన సౌకర్యం అందడం లేదు. సెకెండరీ స్కూలు టీచర్సుకు టీచర్సు కానిస్టిట్యూయిన్సిల నుండి కౌన్సిలు మెంబర్లను యెన్నుకొనే అవకాశం యిచ్చారు. కాని ప్రయిమరీ స్కూలులో పనిచేసేవారికి అదేసర్వీసు క్వాలిఫికేషను ఉన్నవారికి అవకాశం లేకుండాచేశారు. వారికి ఆ హక్కు కల్పించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. తరువాత 10% కట్టు వుంది, అది ప్రయివేటు మేనేజిమెంటుకి యిబ్బందికరంగా వున్నది. దీని అర్థం యేమిటి? ప్రయివేటు మేనేజిమెంటు యీ 10% భరించాలనే అభిప్రాయం ద్యోతకం అవుతోంది. ఆ రకంగా చాలామంది ప్రయివేటు సంస్థల యజమానులు ఆర్థిక స్తోమతు లేకపోవడంవల్ల యిబ్బంది కలుగుతుంది. కాబట్టి పరిశీలన చేసి 10% కట్టును లిఫ్టు చేయాలి. లేక ఆ స్కూల్సు మొత్తం ప్రభుత్వం హేండోవరు చేసుకొని ఆర్థిక సౌకర్యం కల్గించాలని కోరుతున్నాను. విద్యావిధానంలో మార్పు రావాలనుకున్న యీ సంధి తరుణంలో 10 వ క్లాసువరకు ఒక స్టేజి, తరువాత జూనియరు కాలేజీలను పెట్టాలని ఆలోచిస్తున్నారు. దీనికి స్వాగతం చెప్పవలసిన అవసరం వుంది. ఈ సందర్భంలో సరియైన నిర్ణయాలు తీసుకొన డానికి యే ప్రాంతంలో యే స్కూల్సును జూనియరు కాలేజీలను చేయడానికి అవకాశం వుందో ఒక నిర్ణయం చేసి గైడింగ్ ప్రిన్సిపుల్సును అడాప్టు చేసి తెలియజేయాలి. మా తాలూకా వుంది. చోడవరం ఒక జూనియరు కాలేజీని స్థాపించవలసినదని కోరుతున్నాను. ప్రతి తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్సులోను గరల్సు హైస్కూలు, కాలేజి స్థాపన చేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకోకపోతే విద్యావిషయకంగా వెనుకపడతాము. ఈ సందర్భంలో ప్రస్తుతం లెక్కలు చూస్తే మనరాష్ట్రం దక్షిణ భారతదేశం 5 రాష్ట్రములలో చాలా వెనుకబడి ఉంది. ఇప్పుడుచూస్తే కేరళలో వేయిమందికి 469 మంది, మదరాసులో 314 మంది, మహారాష్ట్రలో 298 మంది, మైసూరులో 254 మంది, ఒరిస్సాలో 217 మంది, ఆంధ్రలో 2 2 మంది అక్షరాస్యులున్నారు అని ప్రభుత్వ లెక్కలు తెలియజేస్తున్నాయి 1000 మందికి 212 మంది అక్షరాస్యులు అనేది 20 సంవత్సరాల స్వాతంత్ర్యము తరువాత పరిస్థితి అనేది గమనించాలి. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము శ్రద్ధతీసుకొని అభివృద్ధికి కృషిచేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆంధ్ర యూనివర్సిటీయొక్క 1968-69 బడ్జెటులో 27 లక్షలు లోటు వుందని

పేపర్స్‌లో వచ్చినది. ఈ విషయములో ప్రభుత్వము ఆదుకొనకపోతే ఆంధ్ర యూనివర్సిటీ ఆర్థిక సంక్షోభాన్ని ఎదుర్కొనవలసి వుంటుంది అని సెనేట్ మీటింగులో చర్చ చేసినట్లు పత్రికలలో వచ్చినది. ఈ సంవత్సరము recurring grant క్రింద ఆంధ్ర యూనివర్శిటీకి కేవలము 9 లక్షలు యిచ్చారు. శక్తివంతమైన, మేధావంతమైన, పటిష్టమైన విజ్ఞానవంతులను తయారుచేసే ఈ సంస్థను ప్రభుత్వము వెంటనే ఆదుకొని తగిన గ్రాంట్సును ఇవ్వాలని విజ్ఞప్తిచేస్తూ నాకు ఈ అవకాశ మిచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ శలవుతీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. భాస్కరరావు (కంకిపాడు):— అధ్యక్షా, విద్యాశాఖా డిమాండును బలపరుస్తున్నాను. మనరాష్ట్ర బడ్జెటులో 1/6 వ వంతు అంటే 34 కోట్లు విద్యాశాఖ వద్దుపైన ఖర్చుపెట్టబడుతోంది. క్లిష్టపరిస్థితులలో ఈ సూత్రము నిలబెట్టగలిగినందుకు విద్యాశాఖ మంత్రిగారిని, ముఖ్యమంత్రిగారిని అభినందించవలసి వుంది. బిడ్డకు తల్లిపాలు ఎంత శ్రేష్టమో ఆ బిడ్డ పెద్దవారయిన తరువాత భావిజీవితములో తన జీవితవిధానమును సంస్కరించుకోడానికి వృత్తి విద్య అంత ప్రధానమైనది. జాతిపిత మహాత్మగాంధి ప్రారంభ దశనుంచి వృత్తి విద్యలను అలవాటుచేయాలని నాడు సందేశము ఇవ్వడం మనకు గుర్తువుంది. వృత్తివిద్యకు సంబంధించి మనవిచేయవలసి వచ్చినపుడు మన విద్యార్థులకు తక్కువ సౌకర్యము వుందని చెప్పవలసి వుంటుంది. S. S. L. C. గాని, H. S. C. గాని, Multi-purpose గాని, Higher Socondary గాని వీటన్నింటిలో లక్షకుపైగా విద్యార్థులు ప్రతి సంవత్సరము పరీక్షలకు హాజరవుతున్నారు. దానిలో మూడవ వంతు పరీక్ష pass అయినప్పటికి 30, 40 వేలు విద్యార్థులు సంఖ్య మనకు కన్పిస్తున్నది. వీరియొక్క భావిజీవితము ఏవిధంగా సంస్కరింపబడాలి. వారికి ఏది ఆధారము అనేది ఆలోచించినపుడు professional colleges కి పోయి డిగ్రీ కోర్సులు చదువుకొన్నవారి సంఖ్య బహు పరిమితముగా వుంటుంది. S. S. L. C. pass అయిన విద్యార్థులు డిప్లమో కోర్సు చదువుకోడానికి తగిన సావకాశం చాల పరిమితముగా వున్నది. మనకు వున్న 20 పాలిటెక్నికల్ కళాశాలల్లో ప్రతి సంవత్సరము 4 వేల మందికి admissions దొరుకుతున్నవి వారికి ఉద్యోగ అవకాశాలు మాట అట్లావుంచండి. 10 % cut లో విద్యావకాశాలు పెంపొందించుకోడానికి అవకాశము లేకపోయినా వున్న వాటిని తగ్గించడానికి ప్రయత్నము చేసినట్లయితే భావిపౌరులుగా తయారయ్యే విద్యార్థులకు సాంకేతిక విద్యను అభ్యసించడానికి తగిన అవకాశమును ఇవ్వనివారమవుతాము. అందువల్ల సాంకేతిక కళాశాలను పెంచడానికి కావలసిన పరిస్థితులు వుండగా తగ్గించడానికి ప్రయత్నము చేసినట్లయితే చాల విచారపడవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. కొన్ని bifurcated courses ను ఇదివరకు కొన్ని high schools లో ప్రవేశపెట్టారు. రాష్ట్రములో సుమారు 75 స్కూల్సులో ఈ కోర్సు నడుస్తున్నది. దీనిక్రింద తయారయినవారు 500 మంది ఉపాధ్యాయులు పనిచేస్తున్నారు. ఈ 75 స్కూల్సులో కోటిరూపాయలు విలువకల్గిన equipment సిద్ధముగావుంది. ఒకప్రక్క కొఠారి కమీషన్ సిఫార్సులను అనుష

రిన్యూ, వీరిందరిని వేరే పాలిటెక్నిక్స్‌లో పెట్టాలని ప్రయత్నము చేసిన సందర్భ ములో పాలిటెక్నిక్స్ పెరచడానికి సావకాశము లేకపోగా ఉన్న పాలిటెక్నిక్ [illegible] వేయడము ఉచితము కాదు. తిరిగి పాలిటెక్నిక్స్ [illegible] ఉపాధ్యాయులను, విద్యార్థులను [illegible] తరలించడానికి అవకాశము వున్నప్పుడు మాత్రమే దీనిని wind up చేయాలి. ఉన్న వసతులను తగ్గించడానికి ప్రయత్నము చేయడము మంచిది కాదు. మా కాంగ్రెసుపార్టీ సభ్యులు మాట్లాడడానికి ఎక్కువ time లేదు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఇక్కడవున్నారు కనుక మనవి చేయవలసి వున్నది. 1, 2 డిమాండ్లపైన కన్న మాట్లాడే అవకాశము లేకపోతే, ఇక్కడ మా అభిప్రాయాలను వ్యక్తము చేసుకొనే అవకాశము [illegible] అయినప్పుడు శ్రీ ఇక్కడ [illegible] చేయాలని కోరుచున్నాను.

Mr. Duputy Speaker :—He wants the Chief Minister to extend the meeting of the House till 27th or 28th, so that all members can participate.

Sri K. Brahmananda Reddy :—What he is saying is that the Presiding Officer should give more time to these benches which form two-thirds of the House.

Sri C. V. K. Rao :—How many are sitting? When you want votes, you can muster them. Are we made to sit here and them to be paid for us. We do not accept such a proposition.

Mr. Deputy Speaker :—I have not invited you.

Sri C. V. K. Rao :—They cannot monopolise power as well as time.

శ్రీ [illegible] admissions [illegible] admissions [illegible] experiment [illegible] 50% assistance [illegible] continue [illegible] High Schools [illegible] grants high schools [illegible]

ఏర్పాటు చేయడము [illegible] ఎక్కువ గ్రాంట్సు ఇవ్వాలని మనవి [illegible] గాని, మునిసి పాలిటీలు గాని [illegible] చెల్లించడం లేదు. అందువల్ల ఎప్పటికప్పుడు local library authorities జమకట్టే మార్గాన్ని ఆలోచించాలని ఇప్పుడున్న Act లో [illegible] లేకపోతే Act ను amend చేసి అయినాసరే ఈ గ్రంథాలయాలను అభివృద్ధి చేయడానికి ప్రయత్నము చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నికలు [illegible] సంవత్సరముల term నుంచి 6 సంవత్సరాలకు పొడిగించాలని మనవి చేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీలనుంచి పంచాయతీలనుంచి associations [illegible] సభ్యులందరు ఒకేసారి ఎన్నికయ్యే పరిస్థితి ఏర్పాటుచేసి ఆ ఎన్నికయిన L L. A. ను ఏర్పాటు చేసుకొన్న [illegible] సంవత్సరాలు [illegible] ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను. Library authorities లో వున్న employees service rules [illegible] బడ్డములేదు. ఇతర నద్యోగులవలె medical concessions ఇవ్వడమే లేదు, వారికి ఆ సౌకర్యాలు కల్పగచేయాలి. విద్యా ప్రమాణాలు పడిపోవడానికి [illegible] లో క్రమశిక్షణ లోపించడమే. క్రమశిక్షణను [illegible] ఇంకా పెంచి కార్యక్రమాలను కట్టుదిట్టము చేసి [illegible] అవకాశాలు తప్పడానికి వీలుంటుంది. Physical education demand చాలా తక్కువగా వున్నది. అంతర్జాతీయ పోటీల్లో వేటికయితే ప్రాముఖ్యత లభిస్తున్నదో ఆ సెక్షన్సును High Schools Colleges లో [illegible] మనవి చేస్తున్నాను

ANNOUNCEMENT

re :—Decisions of the Business Advisory Committee.

Mr. Deputy Speaker :—"I am to annouce the following decisions of the Business Advisory Committee held to-day (20th March, 1968) regarding the revised programme of Business to be transacted from 21st March, 1968 onwards.

21-3-68	(1)	Further discussion and reply by the Minister for Education on Demand No. XVII (Education).	
	(2)	Moving of the following Demands.	
	(a)	Demand No. VIII	State Legislature.
	(b)	Demand No. IX	Heads of States, Ministers and Headquarters Staff including Janasambanda Sakha.
	(c)	Demand No. XXVIII	Welfare of Schedule Tribes, Castes and other Backward Classes.
	(d)	Demand No. XXVII	Other Miscellaneous Social and Developmental Organisations,

	(e) Demand No. XXX	Irrigation·
	(f) Demand No. XXXII	Public Works.
	(g) Demand No. XXV	Community Development Projects, National Extension Service and Local Development Works.
	(h) Demand No. XL	Municipal Administration.
	(i) Demand No. X	Distirict Administration and Miscellaneous.
22-3-68 and 23-3-68 and 25-3-68 (upto 1.30 p.m)	Discussion on the above mentioned Demands (a) to (i).	
25-3-68	(1.30 to 1.45 p. m.)	Discusssion and Voting on Supplementary Estimates of Expenditure for 1967-68 and Demand for Excess Grants for 1963-64.
26-3-68	—	Appropriation Bills.
27-3-68	—	Discussion on Engineering Personnel.